Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

45,-197-4° DA BOX
(LN bis 377)
BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Anes Rantzov

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

HYPOTYPOSIS

ARCIVM, PALATIORVM, LIBRORVM, PYRAMIDVM, Obeliſcorum, Molarum, Fontium, Monumentorum, & Epitaphiorum, ab Illuſtri & ſtrenuo Viro HENRICO RANZOVIO, *Prorege & Equite Holſato, conditorum,*

edita & conſcripta

à

PETRO LINDEBERGIO.

Ita ſe comparent in vitâ, vt vinci & mori neſciant.

Roſtochij, Typis Stephani Myliandri.

ANNO

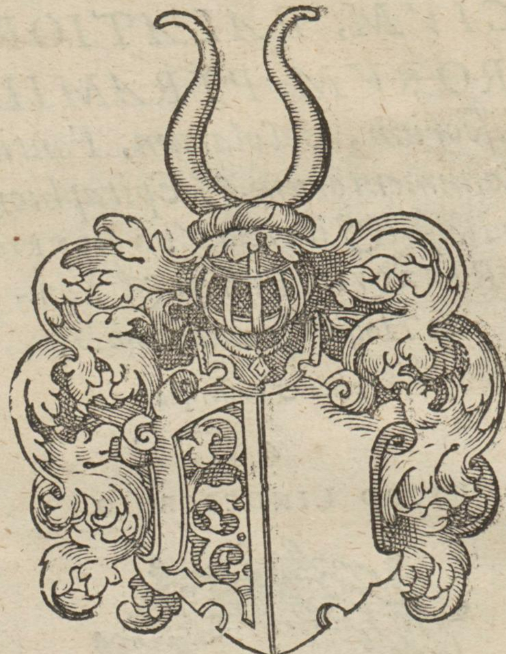
CIↃ. IↃ. XC.

Hamburg. 1591. in 4t.
cum augmento novo
Francofurt. 1592. in 4to.

9.

1590.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ranzouij rubra eſt clypei pars dextra, ſiniſtra eſt
Candida, ſed caſsis cornua bina gerit.
Cornua ſunt robur, Martis color alter, & alter
Pacis: vtrumq; ſatos nobilitate decet. (ſtas,
Forma quid hæc ſimplex? ſimplex fuit ipſa vetu-
Simplicitas formæ ſtemmata priſca notat.

B.R.H.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

CANDIDO LECTORI S. D.

PETRVS LINDEBERGIVS.

CVm hoc, quidquid eſt operis, Lector beneuole, pluribus communicare, & prælo ſubijcere decreuiſsemus, viſum nobis fuit pauca, de Phoenicis & Cimbrici noſtri Polyhiſtoris laudibus, libare & præmittere. Etſi autem ego facilè meam tenuitatem hac in re agnoſco, atq; is non ſum, qui tantum heroa per totam Germaniam Martis & Palladis ſtudio clariſsimum, & adhuc viuum (quòd plerunq; adulationem ſapere ſolet) ſatis laudare & accuratè depingere poſsit: tamen cùm id amicis volentibus facere debeam, non longis vtar ambagibus, ſed μακρῶν ἄνευ προοιμιῶν πολλῶν τε καὶ χωρὶς παθῶν, more Laconico ad ipſum propoſitum accedam, & quæ mihi de hoc viro conſtant, breuibus præfabor, omnino ſperans candidum lectorem, de hac qualicunq; meâ operâ & collecto libello, benignè iudicaturum, & veniam, ſicubi, vt ſolet in talibus, hallucinatus fuero, libenter mihi conceſsurum, quòd vt faciat etiam atq; etiam peto & contendo.

Primùm verò omnium non eſt, vt exſpectet quiſquam vulgarem illam, à *VIPERTO II. MARCHIONE LVSATIÆ, BVRGGRAVIO MAGDEBVRGENSI & LISNICENSI, COMITE GROITZENSI*, cuius pronepos fuit Otto huius familiæ conditor, Ranzouianam de-

ductam Genealogiam, cum nemo tam non dico per Cimbricam Cherſoneſum, ſed per Saxoniam, imò totam Germaniam hoſpes ſit, qui eam ignoret: Nemo qui hanc gentem ante quadringentos annos in Holſatiâ floruiſſe, & quaſi perpetuum ſeminarium bellicoſorum militum, & magnanimorum ducum fuiſſe non ſciat? Quis eſt, quem *BALTHASARI* illius principis optimi, EPIScopi quondam Lubecenſis ac præpoſiti Sleſuicenſis ex hâc familiâ prognati encomia lateant? Quem fugiat *DANIELIS RANZOVij* viri bellicoſiſsimi, & *FRIDERICI II* Daniæ Regis ſereniſsimi, primarij copiarum ductoris ac præfecti, celebritas? Cui obſcurum eſſe poteſt, illud quondam Cimbricæ gentis lumen & numen, decus & columen, *IOANNES RANZOVIVS* Henrici pater? qui, poſt ſuſceptum Balthei militaris decus, Daniam ab infeſtiſsimo hoſte oppugnatam vindicare iuuit, octies patentibus in campis diuerſis prælijs hoſtiles acies ſuperauit, & omni virtutum bellicarum & togatarum laude & lampade præ cæteris fulſit. Quis non *HENRICVM* nobilitatis Saxonicæ apicem & Phœnicem nouit? Cui naſcenti (anno *1526.* quinto Idus Martias) ſummam ingenij dexteritatem, nominis celebritatem, diuitias ingentes, & rerum omnium felicitatem Mathematici prædixêre. Quàm verè, ſatis eſt in propatulo: Non enim ſolum à primâ ſtatim pueritiâ animum ingenuis artibus expoliuit, ſed etiam adhuc ætate ingraueſcente; quòd nigro cygno rarius inter primæ notæ homines, colere pergit, neque id in ignauo ocio, ſed in ſummâ Reipublicæ luce & communi omnium bono. Præcipuè autem delectatur ſtudio Aſtronomico, quo tædium & nauſeam catenatâ quaſi variorum negotiorum mole obortam diſcutit, tantosq; in eo progreſsus fecit, vt & futura amicis, iudicio ex geneſi facto, prædicere, & familiam in hac arte ducere poſsit. Quòd videre licet ex lucubrationibus, partim ſuo, partim fictitio nomine, à ſe editis, Calendario nimirum Ranzouiano, ſpeculo Aſtrologiæ, Horoſcographiâ fabricam cardinum cœleſtium continente, & nonnullis alijs,

quorum

13

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

quorum in tractatu noſtro mentionem faciemus. In medicinâ, poëſi, & hiſtorijs ſimiliter tantum profecit, quantum noſtrâ tempeſtate ex Saxoniæ nobilibus nemo. Nam præter hiſtoriæ, vt diximus, cognitionem excellentem, & eloquentiæ laudem eximiam, elegans etiam, doctum & feſtiuum carmen ſcribit, & medicinam ſummâ cum laude, quando libet, facit. Quo ipſo, ſecundum Aſtrologorum vaticinia, ad immortalitatem ſibi viam ſtrauit, & ſuorum maiorum laudes, ſpretis nonnullorum Cyclopum & Centaurorum cauillis, longè poſt ſe relinquit. Bello vni duntaxat interfuit, imò cum patre ſuo præfuit, Dithmarſico ſcilicet. Nam quòd iuuenis adhuc in Caroli V aulam cum *ADOLPHO* Holſatiæ duce per ſeptennium vixerit, cumq; eo in equitibus ac peditibus cogendis Cæſari operam nauarit, id lubens prætereo. In illo autem bello quàm multa præclarè geſſerit, paucis opinor eſt incognitum, cum Dithmarſi anteà inuicti iam victi deditionem facere, veniam petere, nudoque capite & flexis genibus iuramentum ſubiectionis præſtare coacti fuerint. Flagrante bello Suecico Holſatia ipſius fidei, ac curæ commiſſa eſt, ne hoſtes de improuiſo in eam irruptionem facerent. Quin etiam delectus equitum & militum, in Daniam contra Regem Sueciæ proficiſcentium, ab ipſo eſt habitus, idq; ex mandato Regis *FRIDERICI* II. à cuius patre *CHRISTIANO* III. præfecturæ Segebergenſis adminiſtrationem paucis ante annis fuerat adeptus, & in Ducatibus, Sleſuicenſi, Holſatiæ ac Dithmarſiæ Gubernator deſignatus. Quam dignitatem per ſpatium 34 annorum obtinuit, & in hodiernum vſq; diem ſummâ cum principum vicinorum gratiâ & fauore, ſubditorum beneuolentiâ & amore obtinet. Acerrimas habuit cum Comitibus Hoienſibus contentiones, tùm ratione æris alieni quo ſocero ſuo obſtricti erant, tùm quòd vxoris fratrem in vincula coniecerant, ad quam rem vindicandam Franciſcus ab Halle Iodocum iuniorem Comitem Hoienſem, fratrem Ioannis Epiſcopi Monaſterienſis, natum ex ſorore Guſtaui Sueciæ Regis, in oppidulo Se-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

gebergenſi cepit, & cuſtodiæ itidem mancipauit. Cum autem in iudicio Cameræ, pro ſe & contra Comites Hoienſes, ſententiam latam iure belli, vi & armis perſequi decreuiſſet, tandem interpoſitâ tractatione Regis Daniæ Chriſtiani III, & Electoris Saxoniæ Auguſti, hæc controuerſia Anno 1558. Vlzenij eſt ſopita. Apud Regem *FRIDERICVM* II, tantâ valuit fide & autoritate, in arduis grauiſsimisq; rebus perſpectâ, exploratâ, cognitâ, vt emergentibus quibuſcunq; maximi ponderis & momenti negotijs, ſemper fuerit adhibitus, & ab ipſo præcipuo locò habitus, quòd, cùm alijs illuſtribus teſtimonijs & confirmationibus, tùm in ordinem Danicum cooptatione, & donatione inſignium aurei elephantis cum turri, Rex ſatis declarauit. De diuitijs eius quid dicam? quibus ita eſt diuinitus cumulatus, vt Principis alicuius cenſum, ſi non exſuperare, ſaltem adæquare poſsint. Solâ cum vxore *CHRISTINA ab HALLEN* Franciſci ab Hallen ex equeſtri Brunſuicenſium ordine nati filiâ vnicâ, præter magnam iſtam auri vim, præter tot arces, tot palatia & prædia cultiſsima à patre ſibi relicta, vltra quadringenta millia dalerorum in dotem accepit, &, quòd ipſi in procliui fuit, vno & eodem ferè tempore, Carolo V, Reginæ Angliæ, Regi Danorum, nec non ciuitatibus, Antuerpienſi, Lubecenſi, Gedanenſi atq; Hamburgenſi aliquot centena millia Ioachimicorum mutuò dedit. Nec minus felix eſt liberis, quorum genuit maſculos ſeptem, fœmellas quinq;. Ex maſculis tres fato conceſsêre, reliqui regiarum arcium Præfecti, Conſiliarij, & in aulam ſunt adſciti. Natas viris item primarijs & Regum Conſiliarijs, ampliſsimâ & in his regionibus dote inuſitatâ (ſingulis 25 millibus dalerorum, præter mundum muliebrem magni pretij numeratis) elocauit. Nolo hîc cuncta commemorare, ne inuidiam potius, quàm admirationem excitem, vt eſt plerunq; inſignis felicitatis comes inuidia, vnum tamen quod mihi olim de hoc viro fuit auditu iucundiſsimum, priuſquam deſino, referam. Cùm ante quinquennium, Italiam omnium terrarum alumnam luſtran-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

luſtrandi gratia, per Marchiam iter facerem, incido neſcio in quem equitem, poſt varios ſermones habitos aſſerentem, ditem & opulentum iſtum *IOACHIMVM SCHVLENBVRGVM*, ab Auguſto Electore aliquando interrogatum, num Romano in Imperio etiam tantis diuitijs, arcibus, prædijs, & famâ, inter ſui ordinis homines ſibi parem noſceret, cùm diu ſubſtitiſſet, reſpondiſſe: vnus, vnus eſt, qui tam diuitijs, arcibus, prædijs & famâ, quàm libris & liberis me ſuperat, atq; is eſt R. M. Daniæ in Ducatibus Gubernator & Legatus *HENRICVS RANZOVIVS*. ô laus præclara, ô elogium & encomium præclarum, à magno viro, viro magno datum, at multò præclarior eſt eius erga patriam amor, & beneficentia; erga litteratos fauor & munificentia; erga pauperes & egenos liberalitas, quæ ſingula tanta ſunt, vt fateri cogar quòd res eſt, quodq; liberè & libenter fateor, *RANZOVIVM* omnes ſuos anteceſſores & æquales, cùm in hac parte, tùm in patriâ exornandâ pyramidibus, obeliſcis, varijs ſtructuris, ædificijsq; elegantiſsimis longo interuallo poſt ſe relinquere. Sed, ne epiſtolæ orationem includam, finem facio. Non enim id in præſentiarum agimus, vt, inſtar panegyrici, huius viri adhuc viui laudes congeramus, verùm qui ſit ſaltem demonſtremus. Vale, candide Lector, & hoc, quidquid eſt, in honorem Mæcenatis noſtri non ſine multo labore hinc inde à nobis congeſtum, ſcriptū, conſcriptum, boni conſule. Datæ Roſtochij Anno ab orbe redempto ſupra ſeſquimilleſimum nonageſimo, quinto Iduum Martij, quo ante annos 65. ſtirpe nobiliſsimus, opibus ampliſsimus, famâ clariſsimus hic heros & vir incomparabilis natus eſt, quem Deus Opt. Max. ad litteratorum & litterarum incrementum, & patriæ ſalutem, quàm diutiſsimè florentem & incolumem conſeruet & tueatur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

DE ARCIBVS ET PRÆDIIS RANZOVIANIS.

Et primùm de BREDEBERGA, cuius eleuatio poli eſt grad: 54. min. 25.

INter Arces, quas poſsidet ſtrenuus& nobilis vir *HENRICVS RANZOVIVS*, R. M. in Ducatibus Vicarius, Præfectus Segebergenſis, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, VVellingsbuttel, Hattſtedt, Tuſchenbeck, Redingſtorp, Nutſchou, Gronow, Erffradt, primaria & & munitiſsima eſt *BREDENBERGA*, & in eâ Tranſalbinæ citerioris Cimbricæ Cherſoneſi parte ſita, cui Holſatorum incolarum idiomate Stormarię nomen eſt, vndiquaq; foſsis & planitie ad quingentos paſsus circumſepta atq; diſtincta, quę ſingulis ſex horis, vbi neceſsitas ita poſtularit, aggere perrupto, inundatis latè agris, aquis obduci poteſt. Occiduâ parte Bredenbergæ pagi oram reſpiciens, inter Vellulam ſyluam, & Storam nauigabilem, flumen Francorum hiſtorijs inclytum, iacet, quæ, Carolum Magnum in eius ripâ ad Tranſalbinos bello ſubactos in officio retinendos, munitiones excitaſſe, perhibent. Ab hâc autem arce paſsus *350* diſtâs in Albim ſe exonerat, eaq; ſitus cõmoditate gratas Oceani diuitias recipere, illiq; viciſsim Cereris, et agri vicini abundantiam magno emolumento & cõmodo, concredere & ſubminiſtrare poteſt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Diſtat Hamburgo ſeptem: Lubecâ decem: Segebergâ ſex: Rendensburgo ſex: & Chilonio octo miliaribus. Foſsa profunda circumcirca eſt ducta octagenos quinos lata pedes, in cuius ferè medium demiſſus arrectus ordo vallorum præacutorum, inter ſe tranſuerſarijs coniunctorum, qui non amplius duobus cubitis ex aquâ eminent, vt, qui tranſilire eos pararit, vbi tranauerit, ſeipſe ijs induat ſit neceſſe. Tranſitus foſſæ ad ęquinoctialem exortum ſpectat, ponte egregio eſt coniunctus, interciſus alijs duobus ponticulis penſilibus.

Mœnia autem lateribus deunce longis ſunt exſtructa, quadrata, ſicut & vallum, cui paribus prætenduntur lateribus, eorum ſingula pedes habent quadringentos ſexagenos quaternos. In exterioribus angulorum partibus turres habent rotundas, vnam ad orientem, ad occidentem alteram, quarum diameter eſt ſexagenûm ternûm pedum. Mœnibus proxima eſt totius arcis validiſsima munitio, vallum, quod orgijs paullo plus nouem altum, circiter pedes quinquaginta eſt latum, obſitum per interualla duabus ſepibus viuis, exruborum & ſentum caninarum plantis in ordinem diſpoſitis. Id ſepium genus, præterquam quòd naturalibus ſpiculis aduerſus hoſtiles inſultus eſt munitum, facem non timet, & ne tantulâ poſſeſsoris impenſâ eget. Sed omnem magnificentiam, elegantiam, & munitionem arcis huius enarrare nimis longum foret, qui volet, legat Georgium Cruſium & Georgium Braunium tomo quarto orbis terrarum, à quibus ad vnguem eſt deſcripta. Condita autem arx eſt primùm à Ioanne Ranzouio equite aurato, Anno Chriſti *1530.* quam deinde nobiliſsimus & magnanimus Heros filius ipſius Henricus, modernus arcis poſſeſſor, nouis ædificijs ſic auxit & expoliuit, vt illi ſecundas inter Holſatica munimenta hi nunc deferant, qui oppugnationum non imperiti habentur. Eius excellentiam ſequentes verſus depingunt.

Arx ſum Ranzoûm dominis habitata duobus,
Maxima Cimbrorum gloria vterq; fuit.

Con-

Conſilio pollens, armisq; valens Joannes,
Et pater & primus conditor arcis erat.
Filius Henricus ſucceßit doctior arte,
Et ſimul armorum, militiæq; ſciens.
Cedant arma togæ, ſua belli gloria laudi eſt,
Filius at laudem Martis & Artis habet.

Ionathas Gutsloff I. V. D.
& Holſat. cancell:

Aliud

Arx ego ſum vallo, & foſſâ munita profundâ, A. C.
Nomen de lato monte vocata gero. 1530.
Sex & ter centum ſol luſtra peregerat ingens,
Ex quo natus homo Chriſtus in orbe fuit.
Cum patruele ſuo Fridericus bella gerebat,
Illo qui profugo Danica ſceptra tulit.
Hoc me tunc ſtatuit Ioannes limite terræ,
Ranzouio natus ſanguine clarus eques.
In domini, ſtirpisq; ſtruens, & prolis honorem
Condidit, hæc illi maxima cura fuit.
Reddidit ille animam ſuperis, ego duro ſuperſtes,
Et mecum illius nomen honosq; ſimul.
Sic immota loco ſeros hoc ſpector in annos,
Et tanti eſſe viri nobile teſtor opus.

Ioachimus Hinckius De-
canus Bremenſis.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

De Porta arcis.

PORta arcis arcuata eſt teſtudine, paſsibus quindecim longa, vtrinq; deauratis verſibus in æs ſculptis radiat, inter quos elegans hoc terraſtichon legitur.

Si nihil ædificas, qui ſpectas noſtra, viator,
Aut mea ne carpas, aut meliora ſtruas.
Si meliora tenes, id Diuos poſcito mecum,
Ne, quod vterq; tenet, faſcinet inuidia.

Ibidem.

Ianua ſinceris ego nunquam claudor amicis,
Oſorem ſemper clauſa ſubire veto.

De Armamentario.

IN meridionali parte valli armamentarium eſt, omni genere apparatus bellici inſtructiſsimum, præcipuè tormentis æreis, quę, quòd veteribus ignota fuerint, nouè dicuntur bombardæ, & pro magnitudine & vſu diuerſum ſortiuntur nomen, curules, columbrinæ, falcones, ferreæ quinquipedæ, ſcloppeti manuales, & alia horridioris ſoni. In hoc ipſo magna etiam copia pulueris nitrati, pilorum, ſulphureorumq; globorum, & cannabinorum ſertorum pice illitorum, eſt recondita. Cataphracti autem in tabulato ſeruantur, vt & loricæ, thoraces, galeæ, haſtilia, lanceæ, enſes, tympana, vexilla, χειρόμυλα ferrea, ingenioſè nunc primùm inuenta, quibus in acie pro malleis præacutis vtaris, &, ſi res ita ferat, in obſidione quotidiè ſeſquimodium molas. In foribus huius ſequens decaſtichon viſitur.

Longa domus belli capit inſtrumenta cruenti,
Dum bona tranquillæ tempora pacis eunt.
Grandia ſtant illic vteris tormenta cauatis,
Et nunc ceu placido preſſa ſopore tacent.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

At ſubeant hoſtes, mox longa ſilentia rumpent,
Et piceas flammas ore pilasq́ꝫ voment.
Sidera pulſabit ſonus alta, remugiet æther,
Et gemitus tellus, mota fragore, dabit.
Sulphureoq́ꝫ globos procul eiaculata cauernis,
Turbine proſternent obuia quæq́ꝫ ſolo.

De Cochlide.

PRæter alia ornamenta continet præſens arx Cochlidem elegantem octogenariam, ad turris altitudinem conſtructam, ex ſectis ad gnomonem lapidibus, ab Auguſto Saxoniæ Electore H. R. donatis. Quòd cochlis ipſa, venuſto hoc carmine, candidâ gratitudine teſtatur.

Hæc Cochlis exciſis, quam conſpicis, ardua ſaxis,
Magnanimi donum principis illa mihi eſt.
Saxonicam qui frena tenet ſeptemvir in oram,
Et pius Auguſtum nomine reǵꝫ refert.
Hic mihi donauit lapides, cùm miſſus ad illum,
Dania cûi paret, nomine Regis eram.
Ipſe ſuum munus commendat muneris auctor, »
Grataq́ꝫ ſunt magnis dona profecta viris. »
Ergò etiam nobis dono data principe tanto,
Gratior hæc noſtrâ ſtabit in arce cochlis.
Et ſpectaturis ſero teſtabitur æuo,
Nobile ſe munus Saxonis eſſe Ducis.

In parietibus Andronitis hoc hexaſtichon pictum eſt.

Qui

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Qui nouus hîc noſtris ſuccedis ſedibus hoſpes,
Eſto bonus, menſam conſulitoq; boni.
Craterem de more lubens Philoteſion hauri,
Ac litem moueas ebrietate caue.
„ *Pocula amicitiam faciunt, & pocula ſoluunt,*
„ *Si bibis, vt valeant menſq; pedeſq;, ſapis.*

De Horologio.

IN hâc ipſâ Ranzouianæ familiæ hæreditariâ arce, ſubtile automaton horologium, artificioq; prorſus ſummo elaboratum conſpicitur, cuius denticulati orbes interius libramentis ſic impelluntur, vt exterius in Auſtrali tabulâ Planetæ ſenſim emergant, & dierum nomina oſtendantur: In Septentrionali duo ſtyli horas atq; earum quadrantes diſcriminent: Ad orientem, cataphracti equites, haſtis ad ſingulos horarum quadrantes, ſeruato elapſorum quadrantium numero, alternatim iucundo ſpectaculo minori campanæ incurſent, velut præmonentes, maximam latè iam iam boatum daturam, horaſq; diſcriminaturam. Occidentalis horologij facies duodecim zodiaci ſigna, in circulo immobili horas, in ſignifero menſes, ſigna, & eorum gradus indicat. Lunæ item horas, tarditatem & celeritatem motus, diſceſſum & reditum ad Solem ob oculos ponit. Sed, cùm cætera intricatiora ſint, & tàm verba quàm Geometrica lineamenta, quæ locum hîc non habent, requirant, hæc de automato breuibus dixiſſe ſufficiat: His prius additis verſiculis.

Hoc opus æquales ſpatijs diſtantibus horas,
Lapſaq; ſub terras, ortaq; ſigna docet.
Quæ mediam cœli labentia ſidera, & imam
Obtineant verſo cardine ſigna domum.

Lunaq;

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Lunaq́; quo Phœbo iungatur tempore monſtrat,
Oppoſitum teneat Lunaq́; quando locum.
Felices animæ, quibus hæc ſapientia curæ eſt,
Lucidaq́; immotis legibus aſtra colunt.
Illas poſteritas meriti memor inferet aſtris,
Aſtrorum monſtrat fabrica mira Deum.

De Bibliotheca huius arcis.

Bibliotheca hæc eleganti fornice teſtudinata eſt, & adiuncta ſacello, librisq́; reſeruandis deſtinata, quorum vltra *6000* varij generis autorum ex omni orbis parte, magno ære & labore coëmptos retinet, vt & diuerſi generis globos, mappas Geographicas, aſtrolabia, horologia, aliaque id generis inſtrumenta Mathematica plurima, quæ non ſolùm ad pompam, aut ſpeciem congeſta habet Ranzouius noſter, ſed liberaliter amicis, operam ſuam in re litterariâ promouendâ ponere cupientibus, & gratis & vltrò offert. Quinetiam ipſe variis & immenſis occupationibus plerunq; diſtrictus, in hanc ſeſe abdit, cumq́; tot virorum illuſtrium monumentis pedem confert, & nunc à philoſophorum familijs ad Theologos, ab his ad medicos &c. vnâ aut alterâ horâ deficit, quòd teſtantur ſequentes, ad libros huius Bibliothecę ab ipſo ad Flaminij imitationem ſcripti, verſiculi.

Saluete aureoli mei libelli,
Meæ delitiæ, mei lepores,
Quàm vos ſæpè oculis juuat videre,
Et tritos manibus tenere noſtris,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Tot vos eximij, tot eruditi,
Priſci lumina ſæculi & recentis,
Confecêre viri, ſuasq; vobis
Auſi credere lucubrationes,
Et ſperare decus perenne ſcriptis.
Neq; hæc irrita ſpes feſellit illos,
Veſtro præſidio per vniuerſum
Æuo perpetuo leguntur orbem,
Doctorumq; volant per ora clari.
Vos eſtis requies honeſta mentis,
Iucunda ingenijs bonis voluptas,
Rebus perfugium minus ſecundis,
In lætis decus, & nitor refulgens.
Vos ætate puer virente, magno
Sum complexus amore, nunc vir autem
Multò proſequor impotentiore,
Et quam fata diu ſinent amare,
Vobis immoriar mei libelli:
Ac cum rege lubens fatebor illo
Alphonſo egregio, eſſe cariores
Veſtras diuitias mihi, benigna
Quàm ſors quas mihi contulit caducas.
Saluete aureoli mei libelli,
Saluete, ex quibus hæc mihi voluptas,

Æuum percipitur per omne, grata.
Quàm vos intueor libenter, & quàm
Lubens colloquor. Ecquid æſtimandum eſt
Curis eſſe beatius ſolutis?

In Bibliothecam.

Quam Bredeberga tenet, meritò celebratur vbiq;
Laudibus à doctis, Bibliotheca, viris.
Tam varijs etenim, totq; eſt inſtructa libellis,
Ut non huîc habeat Cimbria tota parem.
Prima Sacris libris claſsis ſpatioſa dicata eſt,
Qui noſtræ tradunt Religionis opus.
Hinc ſequitur Legum Iuriſprudentia cultrix,
Hæc eſt iuſtitiæ fida miniſtra ſacræ.
Tertia ſed claſsis Medicinæ tota tributa eſt,
Qua viget humani corporis ipſa ſalus.
Vendicat hinc quartam claſſem ſibi docta Ma-
Inde ſacros Vates, Hiſtoricosq; vides. (theſis,
Bis ter mille libris conſtat, librisq; trecentis, 6300.
Vilibus exceptis, quos numerare graue eſt.
Dij faxint ſuperi, multos ſit ſalua per annos,
Et maneat ſeræ poſteritatis opus.

Dethleuus Syluius.

In eandem.

Si Phœbus, Muſæ, Pietas, Aſtræa, Minerua,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Et quotquot Sophiam Dijq́; Deæq́; fouent,
Si noſtro vellent (quòd abominor) orbe relicto
Quærere diuerſo forſan in orbe larem:
Præſidium, Bredeberga, tamen commune locarent
Arce tuâ, & cunctis hæc foret vna domus.
Quidquid enim doctis mandari ea nomina char-
Quæ lauro inſcribi, quæ voluêre cedro: (tis,
Magnifico ſumptu congeſta hîc, optimus Heros
Ranzouiæ Henricus gloria gentis, habet.

Vitus Gruelus D.

In eandem

Continet hæc varios noua Bibliotheca libellos,
Quos tibi voluendi copia larga datur.
Nobilis hos certis diſtinxit claſſibus autor,
Quemlibet & titulum iuſsit habere ſuum.
Vt tantò melius librûm diſcrimen haberi,
Ordinis & ratio maior vt eſſe queat.
Siue igitur te ſacra iuuant vel ſcripta prophana,
Exhibet hæc varios Bibliotheca libros.

Aliud

Hic monumenta vides hominum, quos quælibet
Ob Sophiæ ſtudium iuſsit honore coli. (ætas
Qui te colloquij, quamvis ſint morte ſoluti,
Participem multâ reddere voce queunt.

In

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

ctum ſacellum.

Quòd benè conueniunt, & in vnâ ſede moran-
Coniuncta eſt ædi Bibliotheca ſacræ. (tur,
Struxit vtrumq́; , graui motus pietatis amore,
Henricus Ranzou nobilis autor, opus.

Chriſtophorus Syluius.

In Bibliothecam & Py-
ramidem.

Pyramidum quondam miracula Memphis ad aſtra
Extulit, in Pharijs vrbs celebrata Nomis.
Librorum moles eadem omni ex parte coactas
Legit, ibi vt princeps Bibliotheca foret.
Sed dudum periêre libri, veſtigia tantùm
Pyramidum veterum nunc ſupereſſe ferunt.
Ergo velut Memphis gelidas migrarit ad Arctos
Auſtrinisuè inſit terra boréa plagis.
Ranzouij hîc operâ cœlo ſe Pyramis infert,
Atq; adeò innumeris Bibliotheca libris.
Plena ſtat, & varijs oculos animumq́; figuris,
Et gnomis paſcit, carminibusq́; bonis.
Pro Memphi Cimbros poſthac vt viſere poſsit,
Cernere tam rara hæc cui monumenta libet.
At tu Ranzoæ celeberrima gloria ſtirpis,
Hoc ſplendore tuo, magnificoq́; animo,

Notus eris tot ſæcla, libris quot litterulæ inſunt,
Et quot momentis Pyramis aſtra petit.
Nathan Chytræus.

In tabula quadam ſuſpenſa muſcæ hoc Epitaphium, in calice ſubmerſæ, legitur.

Guſtatrix jacet hîc lautorum muſca ciborum,
Et conuiua frequens Principis in tabulâ.
Non volucris roſtro, ſtimulis nec araneæ aduncis,
Cretica ſed guſtans pocula, pota cadit.
Nil opus eſt luctu: quis enim tam nobile fatum
Lugeat? eſt auro condita, merſa mero.

De Sacello.

VT reliqua conclauia in hâc arce artificioſè ſunt ordinata & ornata, ita etiam eiuſdem ſacellum, quod præter pauimentum emblemate vermiculato eleganter conſtratum, æreum baptiſterium, varia candelabra, & diuitem ad ſacra facienda ornatum, etiam pretioſâ Redemptoris noſtri cruce aureâ, arâq; marmoreâ, cui miri candoris interlucente auro bracteato inſculpta eſt Euangelica de filio prodigo parabola, magnificentiam quandam regiam & egregiam ſpirat, & ſtructurâ ſuâ eleganti, artificioſisq; picturis, quibus admodum quoq; venuſtum & auguſtum eſt, nulli in iſto fermè tractu cedit. Eò loci vbi Henricus Ranzouius ſacris intereſſe conſueuit, patris hoc Epitaphium è cancellariâ Danicâ miſſum in æs luculenter inciſum videtur.

Cum placido vitæ mutaſſet tempora fato
Heu Ianus hic Ranzouius.
Luxerunt Nati, Coniux, Holſatica tellus,
Vno ore plangentes patrem.

Mars tumulo impoſuit Laurum, zonamq́; tro-
Et hoſtibus demptas opes. (phœumq́;
Pax etiam, aut concors huic, aut contraria Marti,
Laudauit ipſa animum viri.
Fama hinc diſpergens latè ore, manuq́; ſecuta eſt,
Virtutis excellens decus.
Qualiter hunc igitur vixiſſe putabimus æuum,
Per luſtra bis ſeptem & tria?
Tot namq́; hic vixit, quem Mars, pax, fama per-
Laudent, requirant, efferant. (ennis
Et pia cum natis coniux viduata marito,
Et patria, lugeant patrem.

Ad fores hendecaſyllabi ſequentes conſpiciuntur.

Hunc, quicunq́; ſubis locum, reſiſte
Paullùm, ſi placet, atq́; paucula audi,
Votiuum domini vides ſacellum,
In quo res perago ſacras, & ore
Noſtræ percipitur ſalutis autor,
Funduntúrq́; preces, piæq́; voces
Et dicuntur & audiuntur. Ergo
Arcem ſi venis huc videre ſaltem,
Illius ſtudium, bonamq́; mentem,
Qui poni voluit ſibi, probato,
Aut, ſi res ita fert tua, æmulare,
Et ſemper pietatis eſto cultor:
Sin huc ingrederis, ſacris vt ipſe
Interſis ſimul, ad fores, prophanas
Omnes exue cogitationes,
Et mentem indue ſancta cogitantem,
Præſentemq́; puta Deum videre,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ad quem verba facis, preceſq; fundis,
Illi corde pio, piâq; linguâ,
Pro donis age gratias benignis,
Collauda, venerare, concine, atq;
Dictis ſuppliciter precare votis.
Huic ſoli eſt operi locus dicatus,
Illud te monitum prius volebam.

De Horto.

AD hortum accedo, qui non ſolùm ſuauitate odorum, quos flores ex ſe ſpirant, ſed guſtatu fructuum, aſpectu pergularum, vitium, topiarij, herbarum, arborumq; in quincunces poſitarum, ludentium piſcium, cygnorum, cantuq; auium, neminem non allicit & tenet. In quinq; præcipuè diſcernitur partes, pomarium, topiarium, pergulas, aluearium, & olitorium. Varij generis herbas, quæ in Germaniâ tempore Taciti non fuerunt, exhibet, vt ficum, amygdalas, laurum, crocum, iuniperos, caſtaneas, oleas, rhebarbarum, glycirrhizam, aliasq; Cimbrico frigore aſſuefactas, quas omnes nimis longum enarrare foret. Rariores tamen, quæ mihi in mentem veniunt, nequeo quin recitem, elementorum ſecutus ordinem. Abrotonum mas & fœmina, Aquilina, Angelica coſti vires ſupplens, Aron, Biſtorta, quæ Limonium eſt vt quidam volunt, Bellidis variæ ſpecies, Buglоſſa, Chalta, Calendulam vocant, Caryophylli flores, Carduus Mariæ, Crocus verus, Colutea, à ſolo Theophraſto deſcripta, quam hîc perperam Senam Arabum faciunt, Cucumeres Cucurbitæ, Chamæmelon; Helenium, Hemionitis, Helleborus, Intybum, Iris; Lilia, Lybiſticum, Lichnis coronaria, Leucoia; Mentæ corymbiferæ, Melanthion Pimpinellæ genus acetarijs expetitum, Sanguiſorbam hîc dicunt, Poëonia fœmina, Phillis, Pulegium, Roſarum multæ ſpecies, Roſmarinus, Sampſuchus, Scholymus eſculentus, Pſeudonardi duæ ſpecies ſylueſtres, Staphilini tres, Satureia,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Thymus, Violæ. Omitto apium, rutam, hyſopum, lactucas ſeſsiles, maluam, raphanum, napos, & olerum genera plurima. Herbarum autem, quas recenſuimus, multæ in formas deſcriptæ, modò Henrici Ranzouij, eiusq; coniugis nomina dicunt, modò in animalium, modò in eorum Labyrinthorum, qui acu pingi conſueuêre, formas effigiantur, multæ in puluinos ordinatim diſponuntur. Vua autem criſpa & Ribes vulgo appellata (quarum hanc leuem, illam aſperum Ceanothon veterum Geſnerus interpræatur) areolas in ſepis modum cingunt eleganter: Lætiſsimis vitibus pergulæ colorate opacantur, topiato opere vtrinq; & veluti in teſtudinatam porticum iugantur, vbi non ſecus ac in nemore vmbroſo ſedeas, obambules, coenites, & proiectilibus æreis pilulis ſeu orbiculis in menſâ oblongiori ludas, & colluſoris orbiculos metam præoccupantes detrudas vel præeas, quinetiam ſolſtitium atq; ardorem Syrij, imbremq; capiti defendas. Præterea ſuper pergulas ædicula turrita ſcandulis tecta ſurgit, per feneſtras in diætam capreoli ſerpunt, pampiniq; eam inumbrant. Variæ itidem ex marmore ſtatuæ, horto ſunt conſtitutæ tanquam cuſtodes, diuerſis carminibus illuſtratæ, ex quibus prior eſt Vertumni, Amaltheæ cornu ferentis, cum verſibus his lapidi inciſis.

Pomiferum quicunq; venis nouus hoſpes in hortum
Ne mea miratus, quæ ſit imago, roga.
Eſt mihi Vertumno nomẽ, quia vertor in omnes,
Quas animus formas geſtit habere meus.
Nunc habitu meſſor, nunc ſum robuſtus arator,
Nunc manibus iures gramina ſecta meis.
Nunc frondes poterunt credi, vitisuè putata,
Mollia nunc ramis poma reuulſa ſuis.

Quæ

Quæ lubet, hanc ſumo faciem, res nulla repugnat;
Quælibet in vultus apta figura meos.
Hinc eſt primitias anni quòd grata vetuſtas,
Inq́ meas aras lactea dona dabat.
Seu patulis ſurgens ramis produceret arbor,
Seu varijs cingens floribus herba caput.
Nunc adeò, toto quæcunq́ leguntur in horto,
In manibus ſpectas numera prima meis.
Poma, nuces, vuas, pyra, pruna, cydonia, mora,
Quæq́ nimis longùm cuncta referre forent.
Si lubet è multis aliquid, quodcunq́ lubebit,
Accipe, larga manus nil tibi noſtra negat.
Hoc ſaltem oro vnum, pleno ſi ventre recedes,
Dicas, Vertumni munere vado ſatur.

Nympha venatrix horti & piſcinæ cuſtos.

Huius Nympha loci, parui cuſtodia ſtagni,
Dormio, dum ſtando feſſa reclino caput.
Parce meum, quisquis venis huc abrumpere ſom-
Seu tibi ſtare lubet, ſiue ſedere, tace. (num
Me meus Henricus dominus cognomine Ranzou,
Excubias horto iuſsit habere ſuo.

Si ſtrepitum facis, & ſomnum mihi rumpis, in
Furem, clamabo protinus, eſſe meo. (horto

Priapus.

Vt reor, indignum nemo ſcelus eſſe putabit,
Quòd volui pulcræ virginis eſſe comes.
At mihi ne iunctam thalamo quis credito: non eſt,
Non adeò ſordet libera vita mihi.
Stulta meum rapit officium, ſeq́; ingerit vltrò
Atq́; meo cuſtos vult vigil eſſe loco.
Stultus ego contrà ſeruo vigilantior illam,
Et pariter mentem paſco oculosq́; meos.
Victa iacet ſomno, tu ſis quicunq́;, caueto
Rumpere, ſoli hoc eſt fas licitumq́; mihi.
Si non obſequeris, fuſtem falcemq́; recuruam,
Non fruſtra ſumptos experière mihi.

De apiario.

EXamen illud, ex quo cæteræ apes iam ſexaginta annos omnino ſunt propagatæ, domi arcis in candelabro æreo, è lacunari catenis demiſſo, prius reſedit, cunctis nouitate rei ſuſpenſis, & ſummopere admirantibus. Poſtea H. R. ſingulare apiarium, idq́; ſphæriſterio arboribus & vitibus pulcerrimè virentibus opaco vicinum, conſtruxit, ad quod lapis eſt erectus, phalæcijs eiuſmodi in eo ſcriptis.

Quam ſpectas apibus domus dicata eſt

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ex magnâ ratione: Nam propinquâ
Quondam examen apum reſedit arce
Huc latos procul aduolans per agros,
Cùm vix vndiq; iam parata ſtaret:
Quòd fauſtum ratus omen eſſe, paruam
Hanc illis Dominus domum locauit,
Et ne deÿciant iubet nepotes,
Neu quiſquam moueat loco precatur.

De Seminario arborum.

Seminarium arborum hâc inſcriptione conſtat.

Anno Domini 1580. H. R. has, quas vides, quercus ordine plantauit, abietes conſeuit, betulas in vallo diſtribuit, cæteraſq; arbores in hoc ſeminarium aliunde translatas, & ſatas coluit, foſsâq; muniuit, ac initium ſationis aſſcribi iuſsit, eam ob cauſſam, vt harum arborum ætatem explorare poſsit poſteritas, quam in omnia orbis ſæcula æternæ diuinitati commendat.

In idem.

Has ego conſeui quercus, betulaſq; patenti
In campo, propriâ diſpoſuiq; manu.
Et rogo ne temerè violet lædatuè ſecuri,
Poſt mea qui tandem fata ſuperſtes erit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Scilicet ex illis, quot quercus duret in annos,
Poſteritas facilè diſcere ſera poteſt.

IN porticu arcis ſæpius nominatæ, luculentæ aliquot imagines, magni nominis heroum inibi depictorum, geſta Epigrammate venuſto ipſæ decantantes, latè rutilant, quibus in fine ſequentes duo his verſiculis, quos ob elegantiam aſſcripſimus, ſunt additi.

Ioannes piſcator Ranzouij de ſe ipſo.

Quòd me pictoris, magnis heroibus vnà,
Docta manus iunxit, non ratione caret:
Hi velut in terris quærunt diſtantibus hoſtes,
In fluuijs hoſtes ſic ego quæro meos.
Et capio inſidiis & aperto Marte trucido,
Inuigilans ſtudio nocte dieq; meo.
Si quis erit noſtras penitus cognoſcere laudes
Qui cupit, has vnum diſtichon illud habet.
Squamigeros vndis reti velut extraho piſces,
Pocula ſic pleno gutture ſicco libens.

Aliud.

Tres cubitos vix dat ſtatura, tricongius hauſtus
Eſt meus: hâc ſolâ dux ego Rexq; viâ.
Magna, illi magni fecêre; ego magna puſillus,
Illi pugnantes ſæpè, ego ſæpè bibens.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ioanniſcus morio Ranzouij de ſe ipſo.

Quis prohibet, ſi me viuentem ſemper amauit,
Nunc domino hoc iunctum me quoq; ſtare loco.
Stat quoq; piſcator, ſtomachum ſi piſcibus ille,
Iucundis animum paui ego ſæpè iocis.
Morio non vulgaris eram, iuueneſq; ſeneſq;
Luxerunt raptum funere, luxit herus.
Illi mordaces poteram depellere curas,
Ridentemq; iocis exhilarare meis.
Aut illos imitare, iuuat ſi perdere vitam,
Aut me, ſi cordi eſt viuere dulce tibi.

Aliud.

Quid mirare duces miſer, ardeſciſq; tuendo?
Neſcis quale tegat ſplendida vita malum.
Lerna periclorum, & certi ſentina laboris,
Prudentum vita eſt: ſtultus at hiſce caret.
Ergo agè ſtultitiam ſimula, ſic nulla ſubibis
Munia, donantur pectora ſtulta rude.
Vt fugeret longi maleſana negotia belli
Siſyphides, littus fertur araſſe maris.
Aut flue delitijs, & duc inglorius æuum,
Aut mercare graui, grande, labore, decus.

In

Ingreditor quodcunq; velis iter, vnus vtriq; „
Finis, mors fatuum cum ſapiente rapit. „
Viuere non tibi vis, alieno vt tempore viuas?
Quid num poſt vt edas, ante famem moreris.
Ah nimio fallax emitur, me iudice, nomen,
Viue tibi, nimium nec ſape, tutus eris. „
Viue tibi, nec te crucia, neq; craſtina cura, „
Hoc ego prudentes admoneo fatuus.

De ponte Ranzouiano.

NOn ita remotè à Bredenbergâ fluuius Traiectus fratrum, vulgo der Bruder Fort nuncupatus, Storæ ſe aquis conſociat, ſupra hunc, lapideum pontem candido ex ſaxo H. R. itinerantium commoditatibus conſtrauit, cui talis inſculpta eſt inſcriptio.

HENRICVS RANZOVIVS, Ioannis filius, Regis Daniæ in Ducatibus ſuis locum tenens, dominus in Bredenberg, Ranzouisholm &c. Anno ætatis LX. & Chriſtina ab Hallen, Franciſci ab Hallen vnica filia, eius vxor, Anno ætatis LI. Anno Domini M. D. LXXXV. hunc pontem F. F.

Saluo rege Daniæ felices
Ranzouij.

Saluus & incolumis dum Rex tibi, Dania, viuit,
Ranzouium felix ſtemma, genusq; manet.

Pons ſpectatori.

Henricus celebri Ranzoio ſanguine natus,
Me pontem curuo fornice ſtruxit eques.
Poſsit vt hâc pedibus ſiccis tranſire viator,
Quælibet & currus res grauis axe vehi.
A. C. *Ligneus ante fui, ſaxum iam verſus in album,*
1585. *Res hominum varias teſtor habere vices.*
Traiectus fratrum, qui ſubterlabitur amnis,
Dicitur, hinc formæ pendet origo nouæ.
Namq; meo domino natos, par nobile fratrum,
Cum iuuenes eſſent, abſtulit atra dies,
Hic Theodorus erat vocitatus, at ille Ioannes
Indolis eximiæ, charus vterq; patri.
Me dominus voluit niueam quoq; ſumere for-
Amnis fraterni, qui tego rite vadum. (mam

II. De Dracoburgo aula.

NOn quòd ædificiorum magnificentiâ ſequentes aulas & arces Dracoburgum antecellat, ſecundum hoc in ordine locum obtinet, ſed quòd illam ampliſsimus & nobiliſsimus vir Henricus Ranzouius, cum coniuge Chriſtinâ, Franciſci ab Hallen filiâ vnicâ, è tranſactione cum Comitibus Hoienſibus, quorum in Comitatu ſita eſt, prius quàm reliquas omnes acceperit, teſtante ſequenti epigrammate.

Non hunc, quòd præſtet Dracoburgum quaslibet au-
Codice præſenti poſsidet inde locum. (las,

Sed

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Sed quòd, præ reliquis, primùm Ranzouius illam A. C.
Nactus poſt ſoceri fata ſuprema pij. 1558.
Et Comites contra Hoienſes defenderit, eſſe
Omnino feudum qui voluêre ſuum.

Rodolphus Fauſt.

III. De Rintelemio aula.

Aula Rintelem, vt & præcedens Dracoburgum, poſt ſoceri Franciſci ab Hallen obitum, hæreditario iure ad H. R. regium in Ducatibus gubernatorem itidem deuoluta eſt, ſitaq; in oppido Rintelem ad Viſurgim, à quo denominationem ſortita eſt, quòd ipſa prædicat his verſiculis.

Rintlemium oppiduli Rintlemi à nomine dicor, A. C.
Quod ſtringis gelidâ, belle Viſurgis, aquâ. 1558.
Ante fui ſedes Hallæo ſtemmate nati,
Nunc me Ranzouius, vir generoſus, habet.
Famâ cuius ego, per Schouuenburgica rura
Et volo cunctorum, clara, per ora virûm.
Vtq; etiam domibus poſſim clara eſſe ſuperbis,
Eiuſdem domini cura erit illa mei.

Petrus Lindebergius.

IV De prædio VVellingsbuttel.

Reuerendiſsimo Bremenſium Epiſcopo Henrico, & toto Hamburgenſium capitulo ſuffragantibus, idem Ranzouius Vicarius Regius, prædium hoc, quod miliare Hamburgo abeſt & fluuio ſtagnanti conterminum, iuſto emptionis titulo adeptum poſsidet.

Ham-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Hamburgæ diſtat non longè à finibus vrbis
Wellingsbuttellum, vocis origo latet.
Hoc mihi Bremenſis conſenſu Præſulis emptũ eſt,
A. C. *Qui, dux Saxonico ſtemmate natus erat.*
1563. *Ordine Canonico in totum firmante, probante,*
Qui voluit pactum Præſulis eſſe ratum.
Det Deus vt longè poſſim feliciter vti,
Et mea poſt obitum pignora chara meum.

Caſparus Fabricius.

V. De caſtro Hattſtedio.

DEuictis, olim inuictis, à sereniſsimo Danorum Rege Friderico II, & Adolpho Holſatiæ duce, Dithmarſis, hoc caſtrum ab eiuſdem regionis incolis H. R. Regius Ducatuum adminiſtrator & loci tenens coëmit, & poſtquàm vallo muniuit, egregièq; apparauit, ab eodem Rege iuriſdictionem minorem & maiorem, id eſt capitis, quemadmodum Comites ac Barones in germaniâ, & tota nobilitas Cimbrica & Danica ſuis poſſeſsionibus cum tali libertate fruuntur, obtinuit.

Gens pagana habitat, cœnoſis tuta lacunis,
Holſalticas iuxta, Daniacasq; plagas.
A priſcis retinens nomen memorabile Marſis,
Quos nunc Dithmarſos patria terra vocat.
Hæc mihi Ranzouio Hattſtedium venundedit o-
A. C. *Cum ſyluis, pratis, fluminibusq; ſuis. (lim*
1565. *Quod iam muniui vallo, pulcreq; poliui,*
Vt tandem poſſit nobilis eſſe domus.

Petrus Lindebergius.

VI.

VI. De prædio Tuſchenbeck.

SVffragio Franciſci vtriusq;, Ducum Saxoniæ inferioris, à Cancellario N. Keller hoc quoq; prædium, nemoroſâ ſyluâ abditum, foſsâ latâ circumdatum, oppiduloq; Gronow finitimum, & ab vrbe Lubecâ mille paſſus diſtans, precio non contemnendo H. R. Danorum Regis in Holſatiâ Legatus, ſibi, ſuisq; acquiſiuit. A. C. 1563.

Vt natis aliquot, charisq; nepotibus eſſent
Poſt mea, quas poſſent, fata, habitare, domus.
Hanc Tuſchenbecum conſenſu Principis emi,
Quem cultæ inferior Saxoniæ ora colit.
Sumptibus & parcens nullis, hâc arce refeci
Cuncta decore graui, cuncta nitore pari.
O vtinam longè per ſæcula longa feratur
Ranzouij prolis Ranzouiana domus.

Petrus Lindebergius.

VII. De arce Ranzouisholmio.

A Friderico II Danorum Rege, arcem Ranzouisholmium, formâ quadratâ nobilem, templo inſigni inſignem, ædificijs elegantiſsimis conſpicuam, areâq; & fonte ſplendido ſpecioſam, in Fioniâ Daniæ prouinciâ non procul ab oppido Odenſehe ſitam, Regiorum in Cimbricâ Cherſoneſo Ducatuum Præſes H. R. titulo emptionis 55000 Ioachimicorum ſibi comparauit, in quam poſſeſsoris exſtant verſiculi.

Fionia illuſtris pars eſt non infima regni
Quod ſub ſe Danaum Rex Fridericus habet. A. C.
Arx iſtic præſtans ſeſe Ransholmia iactat, 1568.
Atq; ſuum à noſtro nomine nomen habet.

Vendidit hanc mihi Ranzouio clemensq́; potensq́;
A. C. Rex Danus, procerum nil renuente choro.
1567. Ac id ſponte ſuâ, ne non ſit certa fauoris,
Quâ me dignatur proſequiturq́;, nota.
Si vero pretium mihi quo Ransholmia conſtat,
Noſcere re verá, Lector amice, cupis.
Quinquagies, ter, bis, numerato mille daleros,
Sic pretij fiet cognita ſumma tibi.

IIX. De Caſtello VVandesburgo.

WAndesburgum, quod à D. Adamo Trazigero, Holſatiæ quondam Cancellario, regius hic Prorex H. R. mercatus eſt, & funditus exſtruxit, turri, foſsâ, ſtagno, areâq; 40 pedes longâ, 30 latâ inſigniter amplificauit, celeberrimum illud Holſatiæ emporium Hamburgum ſeſquimiliari attingit. In cuius tabulato, lapidi inciſa, hæc leguntur.

Henricus Ranzouius, Ioannis equitis aurati filius, caſtellum hoc VVandesburgum ſuis ſumptibus & impenſis funditus ædificari & exſtrui curauit, anno poſt partum Virginis 1568, vt patriæ ſuæ, ſibi cariſsimæ decora & ornamenta augeret, & ſibimetipſi, vxoriq́; & poſteris ſuis domum pulcram & ſeceſſum amœnum pararet.

Quum Vuandesburgi Henricus fundamina iecit
Ranzouio clarus ſtemmate natus eques.
A. C. Bis quater & decies ſenis ſol addidit annis
1568. Ter quina à cunis ſæcula, Chriſte, tuis.
Tu quem terra tremit, rutilans cui militat æther,
Fortunes caſtrum, Ranzouidumq́; genus.

Henningus Conradinus.

IX. De Melbeca.

MElbecam Dithmarſiæ regioni fertiliſsimæ & amœniſſimæ adiacentem, ſtagno inædificatam, muro quadratis lapidibus intrinſecus & extrinſecus partim diſtinctam, partim ædificijs variatam, & ponte ac areâ ex ſaxo viuo pulcro decoratam, arcis Segebergenſis Præfectus & regius Conſiliarius H. R. à patre adeptus eſt, &, vti reliquas omnes, ita reparauit, vt hæredes quòd in eâ deſiderent non habeant. Ingredientem ſequentibus alloquitur.

Henricus Ranzouius Ioannis filius, prædium hoc paternum Melbecam ædibus his nouis auctum atq; ita exornatum ſuis poſteris reliquit.

Cum tenuit Danaûm Fridericus ſceptra Secundus
Hæc domus Henrici eſt condita Ranzouij. A. C.
Pulchrum eſt, à patribus iuſtè bona parta tueri, 1576.
Hæredi vt maneant inviolata ſuo.
Si tamen hæc propriâ vigilans cumulaueris arte,
Hoc equidem multò pulcrius eſſe reor.

Henningus Conradinus.

IN hâc ipſâ arce, more Romano, cippum quendam, ſeu columnam, 30 fere pedum longam, & 4 latam, idem H. R. erexit, in quâ præter horarum diſcrimina, quæ ab omnibus partibus vnà cum nomine autoris cernuntur, hæc ſequentia inciſa ſunt.

Henricus Ranzouius, Ioanni Ranzouio, Annæq; VValſtorpiæ, parentibus benèmeritis, nec non ſibi ac vxori ſuę Chriſtinæ ab Hallen, filiiſq; ac filiabus, Franciſco, Breidoni, Friderico, Gerhardo, Theodorico, Caio, Ioanni: Magdalenæ, Catharinæ, Eliſabethæ, Oligardæ, Margaretæ, & horum poſteris poſuit, anno à principio mundi 5537. à diluuio inchoato 3481.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

à Chriſto nato 1576. Conſtruxit ſuis H. R. hoc monumentum, poſteritas exoptatiſsima, & vt inuiolatum maneat, rogat, æternæq́ꝫ te Trinitati cōmendat.

X. De arce Redingsſtorpiano.

PVlcerrimam hanc arcem Redingſtorpianam, ſtagno piſciſluo circumdatam, & muro ex parte cinctam, à Georgio Aleſeldio, approbante Epiſcopo & Capitulo Lubecenſi emptam, Holſatiæ Irenarches H. R. regiis conclauibus, atrijs, andronibus, & gynæceis adeò ornauit & ordinauit, vt tàm ſitus oportunitate, quàm ſtructuræ magnificentiâ ſit admiranda. Huic ſequens votum præfixum aſpicitur.

Henricus Ranzouius hoc prædium à ſe emptum exſtruxit, ſuiſq́ꝫ poſteris reliquit, quod vt diu poſsideant Deum trinum precatur.

A. C. *Arcem, quam cernis, muroſq́ꝫ & ſplendida tecta,*
1577. *Tam bellè amoto ſunt renouata ſitu.*
Vix vt ſtructuræ reſtent veſtigia priſcæ,
Olim quam vobis ædificaſtis aui.
Cuncta ſuo Henricus Ranzouius ære poliuit,
Ornatumq́ꝫ alium fecit habere nouum.
Quo facto æternus poſt fata nouiſsima viuet,
Non ſine laude ſolo, non ſine laude polo.

Petrus Lindebergius.

XI. De caſtro Nutſchou.

IDem vir ſtrenuus & nobilis H. R. à Balthaſaro Penſen equite Holſato, hoc caſtrum monti impoſitum, fluuio circumfluum præſtinauit, funditus de nouo ædificauit, pulcriſq; cubiculis, dormitorijs, & areâ lapidibus ſectis ſtratâ ita exornauit, vt nunc demum inter nobilium ſedes primarias non immeritò poſsit referri.

Dani-

Danica cum regeret Fridericus regna Secundus, A. C.
Id patriæ magnum numen, & orbis honos. 1578.
Henrici eximijs Ranzoio ſtemmate nati
Sumptibus, arx præſens ædificata fuit.
O utinam vigeat multos illæſa per annos,
Saluaq; cum domino ſtet maneatq; ſuo.

Petrus Lindebergius.

XII. De oppido Gronou.

Oppidulum Gronou, haud ita procul à Lubecâ Imperiali & ciuitate Hanſeaticâ, conſentientibus Saxoniæ inferioris Principibus illuſtriſsimis, ab hæredibus Doctoris N. Falcken emptum, generoſus & clarus Heros H. R. numini diuino hâc inſcriptione nuncupauit.

Deo optimo Max. honeſtæq; hominum ſocietati conſeruandæ, nec non ærumnoſæ pauperum inopiæ, & ſenectuti ſubleuandæ pium præſtituri officium, hoc oppidulum atq; Noſocomium ſuis impenſis exſtrui curarunt Henricus Ranzouius & Chriſtina ab Halle, coniuges, domini & hæredes in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, VVellingsbuttel, Hattſtedt, Tuſchenbeck, Ranzouisholm, VVandesburg, Melbeck, Redingſtorp, Nutſchou, Gronou, & Erffrad. A. C. 1585.

Olim pagus eram, nunc me Ranzouius heros
Immortale tuum, Cimbria, ora, decus,
Oppidulum fecit, non paruis ſumptibus, eſſem,
Perſugiumq; inopum, præſidiumq; ſenum.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Quo tanquam tuto poſſent ſe condere portu,
Et colere æternum cum pietate Deum.
Macte agè vir ſumme, hoc laudabunt nobile fa- (ctum
Et ſuper aſtra inopes, ſubter & aſtra ſenes.

Petrus Lindebergius.

XIII. De prædio Erffradt.

HVius quoq; prædij dominium & poſſeſsionem, à Breidone fratris filio, ſuperiori anno 10000. daleris ex vetuſtâ & heroicâ Ranzouiorum familiâ natus, H. R. nactus & adeptus eſt. Faxit Deus, vt tàm ipſe, quàm ipſius liberi & nepotes, hoc, & reliquis omnibus ſuprà recitatis arcibus, diutiſsimè vtantur, fruantur.

A. C. *Vendidit Erffradum fratris mihi filius aulam,*
1590. *Quæ, quamuis vix ſit; poſsit vt eſſe, meum eſt.*
Et meritò; quoniam ſyluæ, vicinaq; ſtagno
Eſt generoſa ſitu, & delicioſa loco.
„ *Non placet in totum qui pallidus incubat auro,*
„ *Congerit & varias vndiq;, parcus, opes.*
„ *Qui patriam validis & pulcris arcibus ornat,*
„ *Dignus amore patrum eſt, dignus honore ducũ.*

Petrus Lindebergius.

DE PALATIIS.

RANZOVIANIS.

PRæter arces nominatas, etiam in primariis Holſatiæ aliquot vrbibus, idem Bredebergæ Dynaſtes Henricus Ranzouius

zouius, partim à ſe, partim à patre ædificatas, renouatas, domos poſsidet plurimas, quæ ob magnificentiam & ſplendorem potiùs palatia, quàm domus, appellari & dici merent. Eorum præcipua ſunt.

I. Lubecæ.

Lubecæ, in iſto VVandaliæ emporio celeberrimo, D. Ioannes Ranzouius eques auratus Henrici pater, ante annos 50. conſentiente Senatu ac populo vniuerſo, ob ſingularia ſibi ab illo præſtita officia Palatium emit, cui tota ciuitas amplitudine vix ſimile habet. Aliquot enim diuerſis diſtinctum eſt ædificijs, quorum nonnulla ſingulares habent inhabitatores, qui certo conductionis pretio ea inhabitant. Hoc primùm Henrico, cum fratre, commune fuerat, nunc autem ab hæredibus fraternis, ipſorum partem emptionis titulo ſibi comparauit, quod etiamnum hortis & ædificijs exornare non deſinit, intrinſecus his & ſimilibus penicillo eleganter pictis ſententiis conſpicua eſt. A. C. 1540.

Ariſtoteles.

Quatuor obſeruare oportet patremfamilias circa pecunias: Nam & quærere poſſe conuenit, & quæſita tueri, alioqui nulla quærendi foret vtilitas: eſſe præterea talem, vt & frui præſentibus, & ornari ſciat, & negotia ſic ſunt moderanda, vt omnium ſimul periculum non ſubeat.

Seneca.

Ita viuendum cum hominibus, tanquam Deus videat. Sic loquendum cum Deo, tanquam homines audiant.

Tiraquellus.

Homines nobiles & in dignitate conſtituti, ſunt anxij & admodum ſoliciti, ne principalis eorum domus extra ſuam familiam alienetur.

II. Itzehoæ.

IN auguſto & nobili illo Holſatiæ oppido, tàm ſitu & loco quàm nauigatione & negotiatione, quæ per Storam & Albim A. C. 5511.

bim flumina exercetur, præſtantiſsimo Itzehoâ, egregiam olim Eques auratus & bellator eximius Ioannes Ranzouius domum exſtruxit, quam Vulcani violentiâ conſumptam filius eius Henricus duabus orcheſtris hac inſcriptione iterum ornauit & reſtituit.

H. R. domum hanc igne ferme peruſtam Anno Domini 1586. reſtaurauit. Item — certior in cœlo domus.

III. Segebergæ.

A. C. 1559. DVas itidem domos perpulcras in oppido Segebergenſi, quod antiquitate arcis ſummo montis faſtigio impoſitæ, iucundoq; ſitu admodum celebre eſt, eiuſdem Capitaneus H. R. poſsidet, earum alteram ab Hamburgenſibus emit, alteram de nouo condidit, in quâ hæc leguntur.

Anno Domini 1559 Diuo Friderico II. Danorum Rege regnante, ſub ipſâq; deuictione Dithmarienſium has ædes H. R. in ſui ipſius, ſuorumq; hæredum vſum exſtrui curauit.

Item. —— Saxo longa ſenecta nocet.

IV. Chilonij.

A. C. 1562. CHilonij, quæ portu capaci lauta, piſcatu vbere delicioſa, annuis nobilium Comitijs & Vertumnalibus clara vrbs eſt, & ad maris Balthici iſthmum ſita, idem H. R. non ſine immenſis ſumptibus & impenſis, baſilicas duas ædificauit, quarum vni, ſupra oſtium marmoreum litteris argenteis, hæc inciſa ſunt.

Henricus Ranzouius fieri curauit, An. domini 1562.

Item. —— Virtus poſt funera durat.

Alteri hæc inſculpta.

A. C. 1575. Henr: Ran: Vicarius regius ſibi ac ſuis hanc domum conſtruxit Anno domini 1575.

Item —— Domini benedictio ditat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

IN vrbe Flensburgenſi, quæ terrâ & mari rebus gerendis, Crantzio teſte, admodum oportuno & ſaluberrimo loco, inter montes excelſos littori maris orientalis adiacentes, condita eſt, non minori ſumptu toties dictus heros palatium venuſtum exædificauit, cuius veſtibulo argenteis litteris inſcriptum eſt. A. C. 1571.

Anno domini 1571. Henricus Ranzouius hanc domum, cum à tractatione pacis inter Daniæ ac Sueciæ reges inſtitutâ rediјſſet, fieri fecit.

Item —— patria, & domus optima, cœlum eſt.

Henrici Ranzouij epigramma de palatijs ſuis.

Non mihi, nobilium ſedes & prædia plura,
Conceſſit tantùm dextera larga Dei.
Sed quoq; quæ magno conſtant palatia ſumptu,
Sunt mihi diuerſis ſat benè ſtructa locis
FLENSburgi ſiquidem proprijs penetralibus vtor,
Res quoties illic eſt peragenda mihi.
Ædibus excipior propriis & in vrbe LVBEcâ,
Vandaliæ certò quam liquet eſſe caput.
Sic quoq; CHILOnij duo ſe pulcerrima iactant
Atria, quæ ſumptu ſunt ibi ſtructa meo,
SEGBergæq; itidem, ac ITzohæ, flumine iuncto
Cuius fœcundat Stora paluſtris agros.
Sed quid? mundana hæc ſunt atria; at atria cœli
Omnibus his dictis ſunt potiora mihi.

 Aliud.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Qui dicendus is eſt, qui non ſolùm arcibus amplis
Exornat patrij pinguia rura ſoli.
Sed quoq; vicinas generoſis ædibus vrbes,
Structuris q; facit luxuriare nouis?
Nonne bonus ciuis, non verus nobilis? immo
Nobilis & verus, ciuis itemq; bonus.
Sed minimum hoc: quis tum? patriæ totius aſy-
Ornamentum vrbis, nobilitatis apex. (lum,
Et prorſus talis, qui claro nomine dignus
Et non ante ſua, aut poſt ſua fata mori.

DE LIBRIS RAN-ZOVIANIS.

QVàm bellè intelligat, doctrinâ & virtute nobiliſsimus vir, Hen: Ran: veram & genuinam nobilitatem, non in maiorum titulis, imaginibus aut gazis conſiſtere, ſed in doctrinâ eruditâ, ſapientiâ & virtute partâ, iuxta poëtam dicentem: Et genus & proauos, & quæ non fecimus ipſi, vix ea noſtra puto: inde colligere licet, quòd Martem cum Arte, Bellonam cum Pallade coniungat, Bibliothecam generoſam exſtruat, manuſcriptos & huc vſq; non impreſſos libros producat, ipſeq; Marte ſuo plures conſcribat, & in vulgus (quod alij ſui ordinis homines, quibus Laruatus ille quam Laureatus carior eſt Deus, ſibi ſummo dedecori putant) doctorum omnium applauſu edat & emittat. Qui omnes, ob tanti herois induſtriam & admirationem ordine, à nobis recitabuntur.

A. C. 1596. I. Edidit Hen: Ran: nomine proprio ſuppreſſo & C. Cilicij Cimbri ſubſtituto, belli Dithmarſici deſcriptionem, & Cherſoneſi Cimbricæ accuratam delineationem.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

II. Idem in publicum emiſit Speculum aſtrologicum, Ar- *A. C.*
gentorati prius divulgatum, & libellum de conſeruandâ bonâ
valetudine Latinè & Germanicè redditum, Antuerpiæ, Co- *1576.*
loniæ Lipſiæ & paſsim alibi excuſum.

III. Idem tractatum elegantiſsimum de annis Climactericis *1580.*
& Imperiorum periodis Coloniæ, Lipſiæ, & Antwerpiæ
impreſſum foras dedit. Ex cuius concluſione videre licet,
quàm fuerit vates veriſsimus de *1588* & *1589* præterlapſis
annis, vbi maximos motus & fatalem quandam mutationem,
non vni & alteri Regioni, ſed toti Europæ impendere admo-
nuit. Quis eſt qui neſcit illas in Galliâ & Poloniâ cum regnis
eorumq; Regibus mutationes, illas Hiſpaniæ & Angliæ Re-
gum in mare expeditiones, claſsiumq; euerſiones, illas in in-
feriori Germaniâ vrbium direptiones, ac Ducum ab vtraque
parte interfectiones, neminem, vt puto, hæc latent. Deus à
noſtris laribus omne malum auertat.

IIII. Idem Hiſtoricum quendam Epigrammatum librum *1581.*
continentem Heroum aliquot encomia, ſuperioribus & no-
ſtro ſæculo virtute bellicâ maximè illuſtrium, Plantinianis
ac proinde elegantiſsimis typis repræſentatum, diuulgauit.

V. Idem Horoſcographiam fabricam, cardinum cœleſtium *1585.*
continentem, Argentorati primùm publicauit.

VI. Idem Genealogiam Ranzouianam diuerſis locis formis *1587.*
& modis Hamburgi, Lipſiæ, Sleſuigæ, Helmſtadij & Colo-
niæ additis figuris æneis & ligneis prælo ſubiectam emiſit.

VII. Idem Regis Danorum funebris pompæ, & pyramidis *1588.*
ſuæ deſcriptionem, Roſtochij, Lipſiæ, Hamburgi excudi cu-
rauit.

VIII. Idem cupro incidi fecit ab Hogenbergio res geſtas
Friderici II. Daniæ Regis, quibus adiuncti ſunt verſus, tabu- *1589.*
las illas & in ijs res pictas explicantes.

IX. Idem Calendarium Ranzouianum dierum & noctium
quantitatem continens in papyro Regali, vt vocant, typis pul- *1590.*
cerrimis Hamburgi exprimi curauit.

X. Idem hoc anno ſub prælum dedit Genealogias aliquot

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

familiarũ nobilium in Saxonia, quibus acceſſerunt inſignia nobilium Holſatorum, cum deſcriptione Pyramidis & Obeliſci Segebergenſis, opus tàm lectu, quàm aſpectu iucundiſsimum.
XI. Idem breui Centurias aliquot epiſtolarum, ab illuſtribus & clariſsimis viris ad ſe ſcriptarum, euulgabit, quibus deinde addet volumen quoddam ſingulare Poëmatum & Epigrammatum ſuorum, cum nonnullis alijs.

Ex bibliotheca autem ſua Bredebergenſi, libri qui revixêre, hi ſunt.

A. C.

1585. Exijt ex hâc ipſâ in lucem I. ſcriptum Euacis Regis Arabum de gemmis, Lubecæ & Lipſiæ prælo commiſſum.
1586. II. Pauli Alexandrini Græcè & Latinè verſa in doctrinam de prædictis natalitijs rudimenta, ante hac nunquam viſa.
1588. III. Ex hâc ipſâ Reinerus Reineccius, Alberti Abbatis Stadenſis Chronicon olim incognitum depromſit.
1590. IIII. Ex hâc ipſâ quoq; hoc præſenti anno idem Ranzouius libros Macri Medici, quorum alter olim non fuit publicatus, & Speculum Medicorum, itidem antea non editum, protulit. Faxit Deus vt plures poſthàc in gratiam ſtudioſorum producat & diutiſsimè feliciter viuat.

In Henrici Ranzouij libellum de conſeruandâ bonâ valetudine.

Non ſolùm, Henricus vir factis clarus, & ortu
Ranzouius, præſens hoc ſibi ſcripſit opus.
Vt Natis poſſet præluſtre relinquere nomen,
Quod certent meritis amplificare ſuis.
Sed quoq; ſuccincto voluit præſcribere libro,
Incolumem vitam quâ ratione parent.

Nam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Nam magis accendunt, animisq́; tenacius hærent,
Quæ pater, aut ſenior iuſſa relinquit auus.
Hunc in priuatum quamuis congeſſerat vſum,
Non tamen, vt fiat publicus, ipſe vetat:
Nam cunctis, vbicunq́; poteſt, prodeſſe laborat,
Omnibus & præſtat commoda multa lubens.
Ergo illi ſeros, quos virtus rara meretur,
Et fauſtos optes, Lector amice, dies.
Atq; hoc ſincero doctoq́; fruare libello,
Ut longè in terris ſanior eſſe queas.
Sollicitâq́; tuam curâ defendere vitam,
Nec temerè mortis præcipitare viam.

Chriſtophorus Kellinghauſen
V. I. Doctor.

In accuratiſsimam Cimbricæ cherſoneſi delineationem, ſtudio & ſumptu illuſtris viri H. R, editam

Quantus erat, radio primus qui gentibus orbem,
Pinxit, & ante oculos regna remota dedit?
Credibile eſt illum curâ ingenioq́; vigentem
Publica priuatis præpoſuiſſe bonis.
Et tamen hic tantus ſecli vertentis ab arte
Se victum & ſtudio dexteriore videt.
Qui neget, antiquos cum noſtri temporis orbes

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Orbibus, ingenuâ conferat ille fide.
Et notet, vt priſcis præſtet peninſula formis
Cimbrica, Ranzouij cuſa recenter ope.
Qua licet Anglorum domicilia priſca meorum,
Et Jutas propriâ cernere ſede ſitos.
Nimirum ille, velut proauitæ ſtemmata ſtirpis,
Prouocat antiquos arte fideq́ʒ ſophos.
Deſine Roma, tuos toties iactare Quirites.
Maior ab Arctôo cardine ſurgit honos.

Daniel Rogerſius Anglus, Auguſtiſs: Angliæ Reginæ, ad Fridericum II. Regem Danorum, Legatus.

In Genealogiam Ranzouianam.

Vt Geneſin vidi, quam ramis arbor habebat
Ardua, diffuſas vndiqʒ ſparſa comas.
Miratus genus ac atauos, Henrice, nepotum,
Ranzoui, magnum pullulat vnde decus.
Prædia quinetiam, vicos miratus & arces,
Quæq́ʒ ſacrata ſuis ſunt monumenta locis.
Perpetuam iccircò mea Muſa precata ſalutem
Arboreis ramis, talia verba dedit.
Virtus, quam decorat clarorum nomen auorum,
Inclyta, non vllá eſt emoritura die.

Henricus Meibomius Acad. Iuliæ Profeſſor.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

In Calendarium eiuſdem.

Julius vt Cæſar viuus prænoſcere cœlum,
Nec voluit ſuperas hoſpes inire domos:
Henricus ſic Ranzoæ laus inclyta gentis
Ad ſuperos viuus iam ſibi munit iter.
Sidera dum, cœliq; vias obſeruat, & annum
Diſtinguit metis, limitibusq; ſuis.
Æreaq; inſtrumenta poli tot format in vſus,
Quis ſimile in veterum nil habuêre ſcholis.
Sis felix diuine ſenex, & neſcius eſto
In vitâ vinci, poſt pia fata mori.

Nathan Chytræus Acad.
Roſt. Profeſſor.

In Chronicon Alberti
Abbatis Stadenſis.

Hi, pius Albertus quos olim ſcripſerat Abbas,
Annales veteres delituère diu.
Donec eos tandem mea Bibliotheca recenter
Protulit in lucem, lector amice, tibi.
Hos tamen expolijt, mirâ Reineccius arte
Et cultu, qualem non habuêre prius.
Ergo agè Saxonicas qui res cognoſcere gaudes,
Hos lege, quos legit CrantZius ante, libros.

Henricus Ranzouius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

In Macrum H. R. & ſpeculum Aſtrologicum.

Quis non Alciden nouit, quis neſcit Achillem,
Nomina non vllâ non memoranda die?
Ille polum ceruice tulit, cum ſidera feſſus
Amphitryoniadæ ferre dediſſet Atlas.
Quid loquar amborũ geminatâ laude celebrem,
Illuſtri Henricum ſtemmate Ranzouium?
Quem iuuat immenſo ſpaciantem viuere cœlo,
Et ſtellas oculis dinumerare ſuis.
Quiq; Machäoniâ caput extulit inclytus arte,
Naturæ ſcrutans omniparentis opes.
Macte nouâ virtute heros: ſic additus aſtris
Cœlifer eſt, ſemper viuit & Æacides.

Gregorius Berſmannus Acad.
Lipſenſ. Profeſſor.

In eundem Macrum.

Cimbria quid Latium, aut veteres miraris Athe-
Cum tua ſit nullâ gloria ſorte minor. (nas,
Mutant cuncta vices, ſed et omnibus obuia terris
Naturæ ex parili tramite dona fluunt.
Quis Boreæ credat ſolem inſeruire, Polumq;
Vt coleret Pallas poſt habuiſſe Pharum?

Cer-

Cernis vt Arctoi celebris ſua lumina tractus
Porrigat, vtq; ſuum ſpargat in orbe iubar?
Inclyte Ranzoui doctrinâ inſignis & armis,
Qui Daniæ rutilans ſydus in arce ſedes:
Non ego te priſcis poſtponam vatibus, olim
Quos Mæcenatis tempore Roma tulit.
Tu Themidis Phœbiq; decus, tua gloria ſumma
Iungere Romanis pallia Græca togis.
Sic veterum profer tenebris monumenta virorũ,
Nosq; iuues ſcriptis, nec minus ipſe tuis.
Sic tua perpetuò, quamuis mors cætera tollat,
Nobilis ingenij fama perennis erit.

Ioannes Politus I. C. & ſereniſs:
Electoris Colonienſis
hiſtoricus.

Aliud.

Si cupis herbarum certas cognoſcere vires,
Hæc lege quæ ſcripſit carmina docta Macer.
Eruit hæc latebris, Ranzoio ſanguine natus
Henricus, ſeræ poſteritatis amans.
Sumptibus & propriis deſcribi iuſsit & edi,
In lucem tenebris quæ latuêre diu.

DE PYRAMIDIBVS RANZOVIANIS.

DVo ſunt potiſsimum, quibus præclara hominum facta perpetuò celebrari, & ad poſteritatem tranſmitti poſſe creditum eſt, litterarum nimirum monumenta, eruditi ingenij ſtudio elaborata, & opera ſolerti artificum manu effecta. Vtroq; præſtat ille totius Cimbricæ nobilitatis apex, illud totius Holſatiæ lumen & numen, Henricus Ranzouius, vir omni doctrinarum genere, & natalium ſplendore nobiliſsimus ac præſtantiſsimus, qui tàm libris â ſe conſcriptis, quàm magnificis ſtructuris & Pyramidibus, Danorum inclytos Reges, ſeq; ſuamq; omnem familiam, per totum orbem terrarū aliàs claram, clariorem reddit, & immortalitati conſecrat. De libris antea dictum eſt, reſtant Pyramides, quarum conſtruxit duas, admodum pulcras, admodum lepidas: vnam prope Segebergam oppidulum, alteram apud pagum Nordoe non procul à ciuitate Itzehoenſi, formâ quadratam, & in apice cacuminatam, ex albo Buceburgenſi lapide ſupra montem conſpicuum, in quo Nymphas habitaſſe, Vetuſtas credidit, & conſtans rumor eſt, cuius poſterioris inſcriptio talis eſt.

Verſus ortum.

Deo trino & vni ſacrum.

A. C. D. Friderico I. Chriſtiano III. Friderico II. auo,
1578. patri, ac filio, Danorum Regibus, victorioſis ac bene de ſe meritis, H. R. duorum poſteriorum in Holſatiâ Vicarius, nec non parentibus, tùm ſibi ac vxori ſuæ, filijs ac filiabus, & horum poſteris poſuit.

Ver-

Verſus orientem

conſpicitur horologium ſolare, quod præter horarum diſcrimina indicat ſignum zodiaci, in quo ſol annuatim verſatur, ortumq; & occaſum eiuſdem, ſequentibus additis verſibus.

Umbra horas Phœbi deſignat clima te noſtro,
Nodus, quod ſignum Sol tenet, arte docet.
Num ſolitum mutet poſt plurima ſæcula curſum
Phœbus, poſteritas ſera notare poteſt.

Verſus Septentrionem.

Regibus vt gratum Danis ſe oſtenderet, ac his
Sanguine quos iunctos coniugioq́; tenet.
Regibus hanc ſtruxit, conſanguineisq́; columnam
Ranzouius, Cimbris qui vice Regis erat.

Verſus Occidentem.

Pyramis æthereas velut eſt educta ſub auras,
Qua iacuit plano Græcia clara ſolo.
Ut moneat, nobis quærendas æthere ſedes,
Virtuti & proprias eſſe ſub aſtra vias.
Sic patulis, Henrice, tibi eſt quoq; Pyramis aruis
Condita, quæ cœli fert caput alta plagâ.
Vt moneat cœlum patriam poſt fata petendam,
Qua virtus pretium dulce laboris habet.
Pectora quadratum ſignat conſtantia ſaxum,
Quæ leuis accurſu non mouet aura ſuo.

Henningus Conradinus.

Spes ſalutis ipſam ſæuitiam doloris leuat.

In eandem Pyramidem.

Nunc ſua Pyramidum ſileat miracula Memphis,
Nec Mauſolæum Caria iactet opus.
Nec Rhodus excelſi miretur ſaxa coloſſi:
Nec Dictinnæ Epheſus templa profana colat.
Omnia Ranzoi turris miracula vincit,
Facta Deo, Regi, patribus, atq; toro,
,, *Gratia prima Deo debetur, at altera Regi,*
,, *Communi patriæ tertia, quarta patri.*
,, *Proxima quæ reſtat poſt caros vna parentes*
,, *Pignoribus caſti eſt gratia danda tori.*
Hæc quia, Ranzoi, præſtas Regiq;, patriq;,
Et patriæ, caſti pignoribusq; tori.
Quo ſub Rege ſatum, quo dicam patre creatum?
Matrem ego, quæ peperit te, reor eſſe Deam.

Nicodemus Friſchlinus Med:
Doctor & Poëta Laur.

De pyramide Segebergenſi.

A. C. 1588. IDem vir magnus & excelſus aliud monumentum, propè Segebergam in viâ regiâ proprijs ſumptibus, erexit, & ſic efformauit, vt non tantùm in pyramidem aſſurgat, ſed etiam huic ſubſtructum ſacellũ ex quouis latere repræſentet arcum triumphalem. In quem finem autem illud condidit, indicant marmorum inſcriptiones, tàm interiores quàm exteriores. Intrinſecus propoſitæ ſunt ſequentes Leges, ingredienti ſacellum, cognoſcendæ & obſeruandæ.

Hoc

Hoc ſacellum, ne eius violetur religio, ingrediens haſce obſeruato Leges.

DEum Opt: Max: trinum & vnum ante aram flexis genibus adorato. Manibus immundis nihil contrectato. Omnibus luſtratis, quæ ſaxis inciſa ſunt, perlegito. His peractis, Friderico II. Regi Daniæ de placido obitu & vitæ immortalitate gratulator. Et filio eius Chriſtiano IIII. cæteriſq; Principibus Holſatiæ gubernationem piam pacatamq; exoptato. Secundum illos Henrico Ranzouio, eius liberis, poſteris, familiæq; vniuerſæ ſucceſſus ſalutares atq; proſperos precator. Hoſq; omnes Deo Opt. Max: commendato. Mortalem deniq; te eſſe memento, & vitæ ſpacium, quod omnibus natura circumſcripſit exiguum, ſanctiſsimè honeſtiſsimeq; conficito, vt moriens viuas in omnem æternitatem.

Ab altera parte itidem intima Henrici Ranzouij querimonia ſe offert, & eiuſdem conſolatio.

Querela Henrici Ranzouij.

SVbſiſte hæc intuens, & mihi Henrico Ranzouio, Regum Daniæ, Chriſtiani III. & Friderici II quondam, & nunc Chriſtiani IIII. in Ducatibus Holſatiæ Vicario, LXIII annum ætatis agenti, pro pietate tuâ condoleto. Vnius enim anni ſpatio orba-

† obijt Anno 87. 15. Iun: tus ſum Friderico † Duce Holſatiæ &c. Domino meo, Filiâ Catharinâ * in Daniâ, Filio Friderico natu † tertio in Galliâ, nepte Catharinâ, * ex Oligardâ filiâ, in Germaniâ, nec non duobus fratris mei Pauli filiis, Daniele † in Galliâ, & Ioanne * in Poloniâ, tandem etiam Friderico II. Rege † Daniæ etc. Domino meo clementiſsimo, non tantum Rege, ſed patre patriæ, cuius Europa vix iam habet pietate, virtute, magnanimitate, fortitudine, in rebus gerendis, & conſiliorum felicitate ſimilem, qui omnes, longè diſſitis locis mortui, reſurrectionem vitamq́ue cœleſtem coniunctim exſpectant. Iam egomet diſſolutionem mei corporis, vt ſeruus dominos, pater liberos, auus neptem, patruus fratris filios, & grandæuus iuuenes, præpoſtero planè naturæ ordine, præcedentes ad vitæ æternæ ſocietatem quamprimùm ſequar, auidè pieq́ue deſiderans exopto.

* obijt anno 87. 26. Maij.
† anno 87. 29. Nou:
* anno 88. 20. Ian:
† anno 87. 24. Nou:
* anno 88. 23. Ian:
anno 88. 4. April.

Nulla calamitas ſola.

Interim huius expers lector, viue vale, proſperiori fortunâ vtere: quòd tibi ex animo precor.

Mœrentum locus hic, procul hinc diſcedite læti.

Ergo

Marmoris hoc vacuum lacrymis impleto viator,
Si pietas animum commouet vlla tuum.

Orientalis plaga has inſcriptiones extrinſecus continet.

Deo

Deo Trino & vni ſacrum.

Friderico II. Danorum Regi, pio, felici inclyto, domino ſuo clementiſsimo, Anno 1588. Aprilis 4. defuncto, H. R. Regiæ ſuæ Maieſt. in Ducatibus Præſes, mœrens dolensq́, gratitudinis ergô, in memoriam perpetuam honoris & virtutis Maieſt: eiuſdem, hoc ſacellum. F. F.

Henricus Ranzouius ad Regem.

Qui caput Europæ, qui Martis & artis ad Ar-
Qui juris columen, qui pietatis eras. (ctou,
Hunc tibi, Rex, tumulum, Friderice, Henricus ho-
Ranzouius, ſoboli conſtituiq́ meæ. (noris
Vno namq́ ſenex anno ſex funera plango,
In quibus; heu, ſummus ſunt tua fata dolor.
Id teſtor. Tu diue, meum ne deſpice pignus:
Sic tuus ex merito te tueatur honos.

Ad Viatorem.

Non hæc vel viuo, vel cocto fabrica conſtat
Saxo, nec ligno. facta ſit vnde, rogo?

Pars occidentalis retinet donationem huic ſacello addictam, hoc modo.

Ego

Ego Hen. Ranz. do, lego, dariq́ꝫ volo quotannis tertiâ feriâ Pentecoſtes, peractis ſacris, & proximis ſequentibus tribus diebus, per Presbyteros & Diaconos huius oppidi (quos coniunctim eius rei diſpenſatores, certo laboris præmio conſtituto, ordinaui) ante hoc Sacellum, ad refectionem centum pauperum præfecturæ Segebergenſis, Elemoſinas anniuerſarias, ex reditibus cuiuſdam pecuniariæ obligationis ipſorum fidei traditæ, reſiduamq́ꝫ horum redituum partem ad reparationem huius Sacelli, quotiescunqꝫ neceſſaria fuerit, conuerti. Eâ tamen lege ac conditione, vt illi reditus à Diaconis ad nullos alios vſus conferantur, nec alio loco Elemoſinæ diſtribuantur. Quod ſi factum fuerit, hæredibus, poſteris, familiæq́ꝫ meæ Ranzouianæ conceſsi poteſtatem, huic ſacello addictam, donationem reuocandi, reditusq́ꝫ ad alios pios vſus transferendi. Et licet hanc formam diſpoſitionis acta ſigillata pleniùs contineant: tamen eius tenorem, ad fidem harum rerum poſteris faciendum, huic tabulæ quoqꝫ incidi placuit.

Pars auſtralis ſolarium in plano
deſcriptum his verſiculis exhibet.

Hic tibi cum numero ſpectantur nodus et vmbra,
Quæ tria quid doceant commemorare libet.
Vmbra notat dextrè, quota curſitet hora diei,
Hincq́ꝫ monet vitam ſic properare tuam.
Aſt in quo ſigno magni lux publica mundi
Verſetur, mirâ nodulus arte docet.

Si vis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Si vis ſcire, dies quot quilibet occupet horas,
Id numerus mediâ ſede locatus habet.

Septentrionalis plaga hæc habet Epigrammata.

FRactum obijt fato noſtrum decus illud, & illu D
I ngens Teutoniæ fulc R um, cũ ter duo luſtr A
D emptꝰ anni ſpatio v E luti venerabile numeN
Regna ſalutifero ſua R E X E R at undiq́ꝫ ſceptrO.
I nterea miſeri hâc miſ E râ qui valle tenemu R
C urarum, vario R eplemus ſidera fletV,
VSq́ꝫ malis certam ſtatuēt ſacra numina metaM.

Petrus Lindebergius.

Aenigma continens annum obitus.

Quot Deus explevit cœlum terramq́ꝫ diebus, 6.
Anni quot vixit tempora primus Adam. 930.
Quot periêre rubrâ currus Pharaonis in vndâ, 600.
Quot genuit Iacob pignora maſcla tori 12.
Quot Sinai Dominus leges in vertice ſanxit, 10.
Quot Simſon rigido perdidit enſe viros. 30.
Annos in numerum tot collige Lector, habebis
Quo mortem, Danus Rex, Fridericus obit.

Petrus Lindebergius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Collatio Pyramidis Segebergenſis & Romanorum

Pyramides quondam varias Roma inclyta ſtruxit
Sumptibus eximijs, ſumptibus innumeris.
Pyramidem ſtruxit ſimilem Ranzouius heros,
Sumptibus innumeris, ſumptibus eximijs.
Illa viro claro aut fortes qui vicerat hoſtes,
Hic Regi forti, Rex Friderice tibi.
Illa ſitu bello bellas, longeq; micantes,
Hic ſplendore grauem, cumq; decore parem.
Illa quæ erant Latiæ tanquam miracula terræ,
Hic quæ miraclo non minus eſſe poteſt.
Cum non ex lapide aut ligno, nec ſtructa metallo,
Et tamen ex omni parte ſit artis opus.
Cedite Pyramides Romanæ, cedite Priſcæ:
Nam claret parili Ranzouiana modo.

Petrus Lindebergius.

DE OBELISCO RANZOVIANO.

A. C. 1590. OBeliſcus excellentis & nobiliſsimi viri Hen. Ranz. iuxta monumentum Segebergenſe collocati, eius formam refert obeliſci, quem à D. Auguſto iuxta Mauſoleum Romæ erectum Sixtus V. Pont. Max: ad Baſilicam S. Mariæ Maioris in Exquilinum nunc tranſtulit. Altitudine autem

his

hic Romanum quantùm excedat, ex dimenſione inciſâ patet. Baſis ſubſtructa lapide viuo ſilicio Cimbrico: Epithema polito candido ſaxo Buceburgenſi conſtat. Diadema æneum deauratum eſt, ex quo pendent tintinnabula, quæ vento agitata longè ſonitus referunt.

Hoc diadema ſonum vt ventis ſpirantibus edit,
Sic tua laus nuſquam, Rex Friderice, ſilet.

Ad ortum eiuſdem conſpiciuntur hæc verba.

SAnctæ & indiuiduæ Trinitatis honori, nec non in Friderici II. Regis Daniæ ac progenitorum poſterorumq́; ſuorum memoriam, hunc Obeliſcum Segebergæ ſtatui curauit, Hen. Ranzouius Anno Domini 1590. Ætatis 65.

Hoc opus exſtruxi Henricus Ranzouius, omne
Numinis in laudem, conditor alme, tui.
Et ſimul in Danaûm Friderici regis honorem,
Totiusq; mei ſeminis, atq́; domus.

Ad Occaſum.

Pro meritis, Friderice, tuis Rex optime regum,
Hæc monumenta tibi dedico, ſacro, ſtruo.
O vtinam maiora mihi præſtare liceret,
Hoc totus ſtares aureus ipſe loco.

Ad meridiem.

Quem regi & vobis Obeliſcum dedico Nati,
Ad virtutis iter nobile, calcar erit.
Certumq; indicium quærendas æthere ſedes,
Et nihil in terris certius eſſe nece.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

His viſis, lectis, placidè diſcede Viator,
Cunctaq; ſtructori fauſta precare meo.
Perpetuò infelix, & deteſtabilis eſto,
Qui ſacrum in minimis hoc violabit opus.

Petrus Lindebergius.

In eundem Obeliſcum.

Inſiſtit terræ, caput inter nubila condit,
Aëreas penetrans en Obeliſcus aquas.
Quo ſe Ranzouius, Cimbrorum gloria gentis
E terrâ ad ſuperos, hâc quaſi voce vocat.
„ *O mea mens ſurſum, quem tendis, dirige cur-*
„ *Mens oblita ſoli, ſuſcipe regna poli. (ſum,*
Optima pars mundi cœlum eſt, pars peſſima tellus,
Tellurem ô liceat linquere, & aſtra ſequi.
Quisquis es, hæc imitare ſenis pia vota beati,
Hic tibi nec viſus fruſtra Obeliſcus erit.

Nathan Chytræus Acad:
Roſt: Profeſſ:

In eundem,

Quid Latij mirare Obeliſcos, chare Viator,
Deſine, Ranzouius condidit arte parem.
Ah quid dico parem, Non eſt: ſed pulcrior ipſis
Italia alma tuis; Roma ſuperba tuis.
Quæ ſtruis Idolo tantum mera vana profano,
Hic vno ac trino, quod ſtruit omne, Deo.

Tu

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Tu ciui ſtatuas ſtatuis perſæpe celebri,
Patribus hic patriæ, principibusq́ viris.
Qui regum claro clarorum ſanguine nati,
Factisq́ æternum promeruêre decus.
O valeant Latij, Latiales vincit hic vnus,
Arte, decore, iugo, laude, nitore, ſitu.

Petrus Lindebergius.

DE MOLIS RANZOVIANIS.

VT ſuperiora omnia clariſsimus & generoſus ille Bredebergæ Dynaſta H. Ranzouius, ad patriæ ornamentum ſingulare exſtruxit, ita etiam in eiuſdem emolumentum & incolarum commodum maximum, varias & omnis generis molas, frumentarias, hydromylas, pneumaticas, olearias, & quibus charta parari, nitratus puluis confici, ligna ſerrâ ſecari, inq; modum tubi excauari, aurum purgari, ferrumq; cuprumq; tundi & ſubigi ſolet, diuerſis in locis ædificauit numero *39.* De quibus tale eſt Samuelis Crugeri Epigramma. *Ædifi: Molas 39.*

Nil aliud Deus eſt, hominem quàm velle iuuare,
Credidit vt priſco tempore priſca fides.
Triginta ergò nouemq́ molas qui ponere diues
Dum potuit, poſuit, qui mihi, quantus erit?
Has quia Ranzouius, vis viuida Martis et Artis,
Dum potuit, poſuit, qui tibi poſteritas?
Hæc benefacta viri memori ni dixeris ore,
Poſteritas quidem eris, ſed ſcelerata nimis.

DE FONTIBVS RANZOVIANIS.

NEquaquam eiuſdem Mæcenatis noſtri fontes eximios ſilentio prætereundos eſſe cenſeo. Bredebergenſis enim, qui horum eſt præcipuus, tectoq; gibboſo, ſcandulis pictis veſtito, octangularis, 60. pedes profundus, 15. in rotunditate amplus, vix ipſi Caballino elegantiâ, & aquæ puræ abundantiâ cedit, quòd teſtatur fons ipſe, paratum cuiuis officium his verſibus inſinuans.

Fons ego communem ſcateo fœcundus in vſum,
Tota domus de me commoda multa capit.
Nec pretium poſco, nec egenti denego cuiquam,
Gratuitas ex me quilibet haurit aquas.
Vtq; queam ſemper dare, nunquam copia dandi
Deficit, & damnis augeor ipſe meis.
Cum prior egeritur, ſemper noua proſilit vnda,
Dum ſucceſſuræ cedat & illa locum.
Si licitum eſt magnas paruis componere rebus,
Hi domini mores, qui meus autor erat.
Is patriæ talis (fas eſt laudare ſepultum)
Extitit, & multis munera larga dedit.
Eius erat domus, vt portus communis, habebat
Hic ſibi ſperatam, quisquis egebat, opem.
Vt faceret, vires & opes fortuna merenti
Contulit, & largâ præbuit vſa manu.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Sic patriæ, dum vita fuit, ſeruiuit amatæ,
Ereptam multis aſſeruitq́ʒ malis.
Nec mercede caret, nunquam licet ipſe petiuit,
Gloria defunctum ſponte ſecuta manet.
Ad patris exemplum ſeſe componere natus,
Hunc qui me cultum iuſsit habere, ſtudet.
Sed mihi viuentem pudor eſt extollere verbis:
Qui legis hæc, illi fauſta precare, vale.

Proximus eſt ſuperiori in pago Munſterdorp D. Sixto olim hâc inſcriptione ſacer.

Hunc fontem, olim D. Sixto ſacrum, & potu contra febrim ſalubrem, vetuſtate collapſum H. R. Anno Domini 1587. reſtaurauit.

Non procul à celebris Bredebergæ mœnibus arcis
Fons eſt, qui Sixto dicitur eſſe ſacer:
Corpora lethali qui febre leuare putatur
Horrida, quæ quartâ luce redire ſolet.
Scilicet hæc virtus patuit per ſomnia Galli,
Ex hoc qui medicas hauſerat æger aquas.
Hunc pius Henricus Ranzou reparauit & illi
Reſtituit fonti, quod fuit ante, decus.

Tertius eſt in pago Redingsſtorp, ex albo Buceburgenſi lapide ab imo fundo vſque ad ſummitatem formatus, ferroq; probè munitus, & in ſuperiori parte aureo pomo ornatus, de quo exſtat Ioannis Fuſij ſequens elogium.

Extollat fortes fons maximus Albis Othones,
Atqʒ Athęſis patriam, docte Catulle, tuam.

Te lapis æternum Parius, quem ſummus & imus
Ambis, & medio perfluis amne, facit.
Exq; auro pomum, quo ceu diademate fulges,
Mænalij celebrem reddit in orbe poli.
Per te Ranzouius ſtructor celebretur, & illa,
Cuius habes nomen, Ranzouiana domus.

DE MONVMENTIS, & EPITAPHIIS RANZOUIANIS.

NVnc Monumenta & Epitaphia, quæ Martis & Pallados ſtudijs inclytus Henricus Ranzouius, in diuerſis diuerſarum regionum locis, partim ſibi, parentibus, liberis, agnatis & cognatis piè defunctis erexit, partim ab alijs olim erecta, renouari ſuis expenſis curauit, additis eorum inſcriptionibus, iuxta annum obitus, ordine depinguntur: à quo ne abeam longius, initium à vetuſtiſsimo eorum & primo faciam. Id autem Lubecæ in hunc modum legitur.

I. Epitaphium Ranzouianum Lubecæ in templo Cathedrali poſitum.

obijt Anno 1465. primâ die Februarij ex hâc vitâ migrauit *DETHLEVVS RANZOV*, dominus in Neuer-
1465. ſtorp, huius Eccleſiæ Canonicus, qui hoc loco, cum patre Henrico milite, Anno 1464. die 5. menſis Martij mortuo, ſepultus eſt. Inſcriptionem monumenti vetuſtate corruptam H. R. Regius in Holſatiâ Legatus refecit, Anno domini 1575. Ætatis 50.

Ordinis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ordinis eſt ſacri DETHLeuus adeptus honorem,
Qui ſua de Canonum nomina iure tenet.
Qua colitur pulcræ templum cathedrale Lubecæ,
Quaq́ꝫ frequens largas ara minſtrat opes.
Hic ſua tranquillæ traduxerat otia vitæ,
Conſilio præſtans, ingenijq́ꝫ bonis.
Sæua trucis genitor tractauerat arma Gradiui,
Henricus celebri nomine vectus eques.
Cum patre iam dormit ſociâ Dethleuus in vrnâ,
Qua ſacra baptiſmi labra replentur aquâ.

Henningus Conradinus.

II. Bremæ.

ANno Chriſti 1489. Ianuarij 8. obijt BARTOLDus Ranzouius Canonicus Bremenſis & Hamburgenſis, nec non Prępoſitus Hadelerienſis in oppido Buxtehudâ, qui inde Bremam translatus eſt, & ibidem terræ mandatus in æde primariâ. Eius ſepulchri inſcriptionem, quod ſaxo muro inſerto Bremæ adhuc exſtat, & H. R. reparauit, ſubijcere placuit. *obijt 1489.*

Funde viro lacyrmas, Brema, atq́ꝫ hunc plange via
Exſtinctum, virtus quem ſuper aſtra leuat. (tor
BARTHOLdi Ranzou præclaro ſtemmate nati,
Hoc tumulo cineres oſſaq́ꝫ clauſa iacent.
Dum vixit, ſacro venerandus in ordine vixit,
Buxthudâ extremum clauſit in vrbe diem.
Cui vitâ atq́ꝫ animo ſtuduit ſeruire pudico,
Defunctum regnis inſere Chriſte, tuis.

I Chilc-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

III. Chilonij.

obijt 1511. IN huius vrbis Eccleſiâ Parochiali, ſingulare illuſtri ac nobili Ranzouiorum familiæ ſacellum, in quo multi Ranzouij perhonorificè conditi ſunt, præcipuè verò OTTO eques auratus, cuius gratam poſteritati memoriam ac Epicedium H. R. Daniæ & Noruegiæ regis in Ducatibus vices gerens, huic noſtro operi addi voluit. Id autem tale eſt.

Otto Ranzouius eques auratus, Dominus in Bulck & Cnop, Conſiliarius Ioannis Regis Daniæ, Sueciæ, & Noruegiæ, obijt diem Chilonij Anno M. D. XI.

In clyta Ranzouium virtus quoq; tollit Othonem
Et viget Holſato poſthuma fama ſolo.
Baltheus ob meritum, gladius cui fulgidus auro
Ceſſerat, auratus nomine fertur eques.
Conſilijs prudens Ioannis rexerat aulam,
Danorum ſenior qui data ſceptra tulit.
Duxit at hinc vitam Chilonidos vrbe quietam,
Auerſans ſtrepitus aula modeſta tuos.
Tum fieri ſacrâ curauit in æde ſepulchrum,
Semotum populo clauſa quod æra tegunt.
Nempe memor vitæ fragilis mortisq; futuræ,
Hic voluit membris eſſe cubile ſuis.
Hic decies ſenos clypeos, galeasq; comantes
Magnorum videas ſigna vetuſta virûm.
Qui de Ranzouio florentes ſtemmate, clarâ
Temporis vnius laude fuêre decus.

Hæc

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Hæc iuuenes vobis addant calcaria pulcræ
Virtutis, quos nunc Cimbria diues alit.

Etſi ſequentibus duobus nullum ſepulturæ monumentum hæredes poſteri ſtatuerunt: tamen vnicum familiæ ſuæ decus & ornamentum H. R. hæc memoriæ illorum ſacra, præſenti in loco inſeri expetiuit. *obijt 1540.*

DETHLEVVS Ranzouius, Ioannis Equitis aurati frater, Canonicus Bremenſis & Hamburgenſis, Anno 1540. deceſsit Romæ vbi & ſepultus eſt, cum Bononiæ aliquandiu verſatus linguam Latinam & Italicam addidiciſſet, & ad maiores dignitates adſpirans ad Pontificem contenderet.

Cimbrica me genuit, docuitq́ꝫ Bononia clara,
Doctrinæ verò præmia Brema dedit.
Fecit et hoc Hamburga quidem: porrò Itala tellus
Me rapuit, gremio ſeruat & ipſa ſuo.
Cimbria ſic cunas dedit, inuida Roma ſepulchrũ,
Me patriæ reducem nec tulit eſſe meæ.
Sors eadem Cimbris fuit eheu pluribus olim,
Res quibus in bello eſt optima viſa mori.
Terra inimica vale: ſolerti proſpice curâ,
Ne repetat cineres Cimbrica terra ſuos.
Interea fateor quòd ego terraq́ꝫ locoq́ꝫ
Nec potui naſci, nec meliore mori.

Henricus Ranzouius.

Anno 1547. exſpirauit BALTHASAR Ranzouius, Epiſcopus Lubecenſis, et Prępoſitus Sleſuicenſis, nec non Chriſtiani III. Daniæ regis Conſiliarius, cum per duodecim annos Epiſcopatui ſummâ cum laude præfuiſſet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

W. 9384

BALTHASAR inſignem ſacri qui geſsit hono-
Præſulis, in templo, clara Lubeca, tuo: (rem
Cuius dextra pedum præfert, & mitra bicornis
In capite, inq́; humeris pallia fulua nitent:
Editus hic claro de ſtemmate fulſit: at alti
Officij & generis quàm citò fluxit honor:
Exceptum inſidijs hunc clam tenuêre cyclopes,
Infeſti ſceptris, Dania celſa, tuis.
Nullaq́; cauſſa fuit, niſi ſpes teterrima lucri,
Quæ tulit immerito vincla necemq́; viro.
Namq́; animo ſortem dum vincere certat acerbā,
Nec quicquam contra iura decusq́; facit:
Liberat hunc dextrâ Lacheſis, vitæq́; reuellit
Stamina, mens cœlo corpore volat.

Quis

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Quiſquis es, haud generi, nec honori fide cadu- ,,
Aſpera cum ſortis vis venit, illa iacent. (co, ,,
Fortunam ſuperat Virtus, hæc ſola ſuperſtes, ,,
Tutaq́ʒ, vel totus corruat orbis, erit. ,,

Henricus Ranzouius.

IIII. Antvverpiæ.

IN æde D. Mariæ, quæ eſt in vrbe Antwerpienſi per totam Europam notiſsimâ, clariſsimâ, huiuſmodi inſcriptionis buſtum ex marmore Gothlandico viſitur.

Henricus Ranzouius, Regis Daniæ in Ducatibus Adminiſtrator, Franciſco ab Hallen, Domino in Drakenburg & Rintelem, ex equeſtri Brunſuicenſium *obijt* ordine nato, ſocero ſuo, hâc in vrbe piè defuncto, *1553.* Anno nimirum 1553. Die 27. Septemb. marmoreum hoc monumentum conſtituit, & iam ſecundùm belli tumultibus deſtructum, innovauit.

En ego, qui claro HALLEO ſum ſtemmate na-
A nece deuictus condor in hoc tumulo. (tus,
Quem gener HENRICus generoſo ex marmo-
Præſenti poſuit conſtituitq́ʒ loco. (re nobis
Qui fuerim quondam te patria terra docebit,
Qui nunc ſim, poſthac, quisquis es, hoſpes e-
Perpetuò nemo viuit, rapit omnia lethum, (ris. ,,
Fluxa obeunt, pereunt lubrica, cuncta cadunt. ,,
Fama leuis, leuior fortuna, leuiſsima mens eſt, ,,
Hæc longè exſuperat ſed leuia ipſius homo. ,,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

" *Fama breuis, breuior fortuna, breuiſſima mẽs eſt,*
" *Hæc multò excellit ſed breuia vnus homo.*
" *Mobilis eſt ventus, veloxq́ volubilis annus,*
" *Gloria noſtra breuis, ſunda voluta leuis.*
" *Mobilior ſed homo eſt, hominis velocior ætas,*
" *Et leuior, breuior, vita necisq́ dies.*
" *Marceſcunt ſubitò violæ, citò lilia languent,*
" *Somnus abit, pereunt vitra, volatq́ ſonus.*
" *Sed citius flacceſcit homo, citiusq́ fatiſcit,*
" *Quàm violæ, ſomnus, lilia, vitra, ſonus.*

Petrus Lindebergius.

V. Itzehoæ.

IN templo huius vrbis, D. Laurentio ſacro, tumulus ſequentibus verbis inſcriptus cernitur.

obijt 1557. Sub vicino lapide MAGDALEna Ioannis equitis aurati filia à patre, fratribusq́ primò honorificè condita eſt, deinde in paternum conditorium per Henricum fratrem translata, quæ nupſerat viro nobili Oſvvaldo à VViſch, & cum vixiſſet annos 29 & menſes circiter quinq́, diem ſuum in puerperio clauſit, ante tamen puerulum enixa, cum quo tumulata eſt. Anno Domini 1557. die 5. Auguſti.

Caſta ſub hoc gelido ſita Magdalena ſepulchro eſt,
Quæ de Ranzoo ſtemmate nata fuit.
Fœminaq́ omnigenis paſſim virtutibus aucta
Seruauit caſto fœdera caſta viro.

Partu-

Parturiens quintò nimio deuicta dolore
In partu triſti morte ſoluta perit.
Corporis vt vinclis mens eſt exuta, recepta eſt
Sedibus æthereis, corpora terra tegit.

Aliud.

Dum pario, pereo, & dum ſemper pareo Chriſto,
Nunc ſacra cœlorum regna ſubire paro.

Petrus Lindebergius

VI. Segebergæ.

SEgebergæ in monaſterij eccleſiâ funeratus eſt Gerhardus VValſtorp, cui cùm à poſteris nullus ad memoriam honor eſſet impenſus, ſed ſola ſui generis inſignia ad columnam appenſa, Hen. Ran. ipſi ad eandem columnam Epicedium marmori Gothlandico inciſum hac dedicatione condidit. *obijt 1562.*

Henricus Ranzouius, Domini Ioannis, Equitis aurati filius, huius arcis præfectus, auo ſuo materno GERhardo VVALſtorpio ex piâ matris ſuæ poſtulatione, Anno 1562. hoc monumentum conſtruxit.

Sub inſignibus autem prædictis hanc inſcriptionem pingi.

Henricus Ranzouius, D. Ioannis filius, huius arcis Præfectus, inſignia VValſtorpici generis huic parieti appenſa, ferè abolita, in gratiam ac memoriam Aui, Proauiq; materni, hic ſepulti, redintegrari iuſsit.

Hoc tumulo præſtans heros cum patre Gerhardus,
Depoſuit moriens corporis oſſa ſui.
Qui de VValſtorpum traducit ſtemmate cretus,
Antiquâ antiquum nobilitate genus.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

" *Sed nihil ad mortem genus aut inſignia proſunt,*
" *Nil honor et veterum ſtemmata clara patrum.*
" *Sola ſolo virtus poſt fata nouiſſima durat,*
" *Et nequit exſtincto corpore ſola mori.*
" *Omnia depaſcunt non lætum cætera lethum,*
" *Bellaq; bella minus, Parcaq; parca minus.*
" *Felix qui geminis Virtutem amplectitur vlnis,*
" *Flagrat amore huius, flagrat amore Dei.*

Petrus Lindebergius.

VII. Itzehoæ.

IN periſtylio Cœnobij Itzehoënſis auſtrali, lapide parieti iniuncto, hæc leguntur.

H. Ranz. Regis Daniæ Ducatuum Gubernator, amitæ ſuæ *CATHARINæ*, quondam huius Monaſterij Abbatiſſæ, cum id 20. annos prudenter admodum fideliterq; rexiſſet, Anno 1564. Ianua: 23. mortuæ, ſtruxit.

obijt 1564.

Quæ ſterilem duxi totam ſine coniuge vitam,
Et colui purâ relligione Deum.
Cœnobijq; huius per bis duo luſtra fidelis
ABBATISſa fui, hic morte ſoluta cubo.
Mens addicta ſacris cœleſtia regna ſubiuit,
Corpus vicinâ dulce quieſcit humo.

Petrus Lindebergius.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

IIX. Itzchoæ.

AD latus Auſtrale templi eiuſdem prope chori clathros & aram, à Ranzouijs non paucos ante annos ſanctæ & indiuiduæ Trinitati dicatam, annuisq; & perpetuis prouentibus liberaliter dotatam, ſpectatur Mauſoleum, à pijs gratisq; erga patrem filijs, Henrico & Paulo Ranzouijs, haud leui impensâ & ſumptu ædificatum, regium & egregium. In cuius cryptâ eleganter fornicatâ ſculptum cernitur.

Anno Domini 1579. H. R. cryptam ſepulchri ſui paterni corporibus ferè completam, ampliorem fieri curauit, pro ſe, filijs, ac filiabus ſuis, & in ſarcophago lapideo, quem in medio cryptæ poſuit, ſeſe ſepeliri hæredibus iniunxit.

Item

Condidit Henricus monumentū hoc nomine Ranzou,
Pro ſe, proq; ſuæ poſteritate domus.

Mauſoleum autem ipſum, de quo nobis ſermo eſt, ſupra reliquam pauimenti tribus ferè vlnis gibbo expolito, leuigatoq; candido lapide porrecto, & vtrinque redacto, altius aſſurgit, & ſupernè viuas vtriusq; Henrici parentis quaſi recubantis imagines niueo marmore affabrè effictas, ſpectantibus oſtendit. Latera eius quoquo verſus exornant gentis inſignia, ita ſubtiliter inciſa & coloribus diſtincta, vt opus hoc ab artificioſiſsimo lithoglypho Praxitele, non à Cimbro elaboratum eſſe iurares. Sed ad epitaphium propero, quod vicino parieti immiſſum, ijdem Henricus & Paulus fratres Ranzouij, patri ſuo cariſsimo hoc titulo collocauêre.

IOANNI RANZOVIO, nobili Holſato, equiti aurato, qui poſt ſuſceptum Balthei militaris decus, & perluſtratas remotiſsimarum gentium prouincias, quantum pacis bellíq; artibus, omnibusq; cor- *obijt 1565.*

 poris

poris atq; animi eximijs bonis eniti potuit, id omne ſecundum pietatem in Deum, vni patriæ, eiusq; laudatiſsimis principibus Friderico I. Chriſtiano III. & Friderico II. Danorum ex ordine Regibus, huiusq; patruis Ioanni & Adolpho Holſatiæ ducibus impendit, feliciſsimo euentu, vtpote ſummus cum imperio iuſto dux, exortis ſubinde bellis deſtinatus, ſemper victor, qui præter copias deditasq; vrbes atque arces, profligatos eiectosq; procul Cimbricis & Holſatis finibus hoſtes rebellium Dithmarſorum contuſam ac fractam armis contumaciam, octies patentibus in campis diuerſis prælijs ſuperatas hoſtiles acies, vel ab ipſius indulgentiâ, vel à fœdâ fugâ vitam coëgerit impetrare, illuſtri & fidei erga patriam, eiusq; principes, & clementiæ erga victos gloriâ, quam ad fatalem maturæ ſenectutis horam, ſine fortunæ ludibrio perduxit, ſicq; domi ſuæ, ætatis veniam nactus, omnibus animi ſenſibus integris, in cariſsimæ coniugis, filiorum & nepotum complexu, æterno numini ſpiritum, à quo acceperat, firmâ in Chriſtum fide, & certâ reſurrectionis ſpe confirmatus, reddidit, Henricus & Paulus filij, parenti amantiſs: mœrentes poſuere. Oppetijt Anno Domini M. D. LXV. die XII. Menſis Decembris, cum vixiſſet annos LXXIII. & menſem vnum.

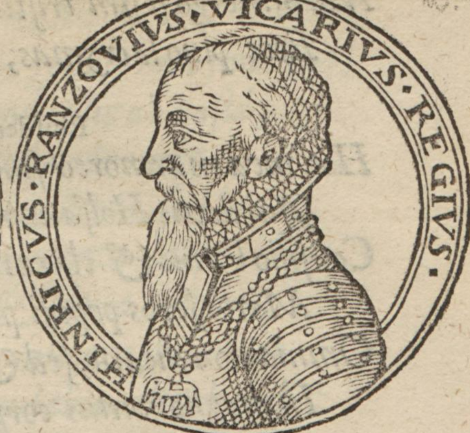
Annus obitus eiuſdem hoc diſticho continetur.

TeMpore qVo Verè sVbIIt sVa fata Ioannes
RanzoVIVs, VersVs Denotat eXIgVVs.

Hen-

W. 9515 W. 9465

Henricus Ranzouius ad patrem.

Accipe, care pater, quæ munera dedico natus,
Care pater, cineri munera grata tuo.
Tu mihi das lucem vitæ, aſt ego mortis honores,
Heu heu quam diſpar gratia noſtra tuæ.

Genius defuncti ad H. R.

Non opus eſt tumulum, titulum vel ponere, fili,
Mi poſui viuens & tumulum & titulum.
Qui tumulum viuens poſuit, titulumq́; parauit,
Non opus huic tumulo, non opus eſt titulo.

Aliud.

Cum pluit, & Phœbus ſua lumina ſubtrahit orbi,
Quilibet intentus triſtibus eſſe ſolet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Mirum ergo ſi ſim triſtis, pater optime Jane,
Ecce pluo lacrymas, tu mihi Phœbus abes.

Henricus Ranzouius.

Eiuſdem.

Hoc mea marmoreo ſunt condita membra ſepul-
Qui decus Holſatiæ nobilitatis eram. (chro,
Conſilio bonus & clarus victricibus armis,
Marte feros pepuli pacis amore frui.
Omnia non dicam, ſed & hoc te ſcire volebam,
In magno virtus corpore magna fuit.

Eidem.

Conſilio validisq; potens Ranzouius armis,
Ille pater patriæ moriens hâc conditur vrnâ.
Scilicet hoc viuo nunquam ſe Cimbria vinci
Paſſa fuit, ſemper victrix ductore receſſit.

Ioannes Pennibuttel
I. V. D. & Senat: Lub.

Eidem.

Si manuum vires, animiq; immobile robur
Vincere, ſi pietas fata, queatq; fides.
Nobilis hic heros nunquam ceſſiſſet ad vmbras,
Quo vix quis maior mente, manuq; fuit.

C. Kellinghuſen I. V. D.

De armis eiuſdem Ioan: Ran:

Dum certatur, vter fratrum ſibi vendicet hæres,
Aurea Ranzouius quæ tulit arma pater.

Mars

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Mars, Pallasq; aderât: prior hæc, poſt funus Achil
Ex armis quondam lis grauis orta fuit. (lis,
Hæc neq; partiri fas eſt, non enſis ab haſtâ,
Non galeâ thorax diſſociandus erit.
Arma Thetis nato, nato Cytherea: ſed hæc tu
Belligero iuueni belliger arma dabas.
Armorum cedit tibi ius, & plena poteſtas:
At mihi, quæ poſſim, munera ferre licet.
Ergo juncta ſimul, cui tu dabis, alter habebit:
Armandus dono Pallados alter erit.
Tum Mars arma humeris aptans fulgentia Pau
Dixit, in his pugna, factaq; vince patris. (lo,
Pectus at Henrici propriâ tegit ægide Pallas,
Ac opus in magnis, hâc tibi, dixit, erit.

Cum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

CVm adhuc in viuis eſſet præclariſsimus & fortiſsimus heros *IOANNES RANZOVIVS*, Eques auratus, in æde D. Iacobi, Lubecæ, non procul à ſuggeſto cathedram emit pro ſe, & hæredibus ſuis, qui vicinæ columnæ hanc inſcriptionem gratitudinis ergô aureis litteris marmori inciſam, Anno *1567*. inſeri fecerunt.

IOANNI Ranzouio, Equiti aurato, aſſertori libertatis, Danorum trium Regum à conſilijs, eorumq; duci bellorum ſummo, hoc loco rem diuinam facere ſolito, vxor & filij mœſtiſsimi locauêre. Obijt, cum vixiſſet annos 73. Anno Chriſti 1565. die 12. Decembris.

Conſecrauit etiam *HENRICVS* R. Ioannis filius, eidem nominatæ eccleſiæ candelabrum Orichalceum & aliquam pecuniæ ſummam, vt in honorem patris perpetuò alatur ex huius reditibus, aliqua candela, idq; conſenſu dominorum præſidum, D. Hieronimi Lunenborch Conſulis, & D. Ioannis Kerckring Senatoris, quemadmodum patet ex libro redituum huius templi, folio *288*.

Chilonij idem IOANnes Ranzouius tàm monaſterio, quàm D. Iacobi templo, æneum candelabrum cum *100* tetradrachmis, in vſum perpetuæ candelæ, dedicauit. Supra candelabrum hæc verba ſpectantur.

D. Ioannes Ranzouius, eques auratus, trium Regum Daniæ ſummus bellorum dux ac conſiliarius, hìc ſacras conciones audire ſolitus eſt. Occubuit Anno 1565. 12. Decemb.

HOc in loco viri bellicoſi & magnanimi *BREIDÆ RANZOVII*, Henrici gentilis, epitaphium inſerere placuit. Dignus enim eſt ob varias animi & corporis dotes, qui reliquis adiungatur. Hæres fuit in Bolgenſtede & Redewiſch, nec non Chriſtiani III. Regis Daniæ in Ducatibus Holſatiæ Vicarius & Præpoſitus Pretzenſis. Obijt anno *1562*. octob *13*. & ſepultus in Parochiâ ſuâ Eggebeke.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Breidam magnificum et fortem, qui Marte togaq́;
Ranzouicum retulit pectore & ore genus.
Olim Chriſtiades Rex Danica ſceptra gubernans,
Belgica cum validâ miſit in arua manu.
Cæſaris at victus ceſsit victricibus armis,
Cui ſemper ſtatu ſors fuit æqua ſuo:
Illius auſpicijs cum fortè Georgius agmen
Schenchius Hollandis duceret acer agris.
Carolus at captum poſtquam dimiſerat vltrò,
Virtutis propter ſplendida dona, virum:
Inclytus Holſatæ reducem Rex præficit oræ,
Qua ſua Chriſtiades regia iura tulit.
Haſce regens æquo præſes moderamine terras,
Segbergâ tenuit Regis in arce locum.
Poſt varios caſus mens immortalis Olympo
Reddita, mortalis pars data ceſsit humo.

IX. In pago VVeſtenſehe

Huiuſmodi titulo epicedium oſtenditur.

Nobili viro DANIELI RANZOVIO, equi-
ti Holſato, Domino caſtrorum Nienhoues, Troiebur- *obijt*
gi & VVoldenhorn, belli inter ſereniſs: Danorum *1569.*
Regem Fridericum II. & Suecos, per ſeptennnium
geſti, ſummo duci & primario adminiſtratori, mul-
tarum pugnarum acerrimarum, cum Suecis manu
prorſus impari commiſſarum, victori; in illorum
regio-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

regione viarum abſtruſarum, & antehac incognitarum inueſtigatori ac inuentori, earundemq; vrbium, pagorum & agrorum euerſori ac depopulatori: de Rege ac regno Daniæ optimè merito, gentili, cognato & amico ſuo cariſsimo, qui in obſidione arcis VVarburgæ tormento ictus, moriendo vincens vitam viriliter profudit: HENRICVS RANzouius D. Ioannis filius, hoc non tàm priuati, quàm totius Daniæ ac Holſatiæ luctus perpetuum monumentum mœrens non ſine lacrymis erexit. Exſtinctus eſt anno 1569. die 11. Nouemb. Anno ætatis ſuæ quadrageſimo.

dJ. 9427

Heu belli fato DANIEL RAN*zouius heros*
Occidit, Holſatum gloria, fama, decus.
Bella gerens hoſtes vicit virtutę, manuq;
Forti, conſilijs, auxilioq; Dei,

Ille ad

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ille ad cœleſtem vitam migrauit, Achillem
Amiſſum deflet patria terra ſuum.

Paulus ab Eitzen SS. Theol: D.
& Epiſ. Sleſu. Superint.

Eidem.

Mors retulit Marti, Parcas mox velle ſeueras
Rumpere ductori ſtamina Ranzouio:
Fataq; mutari non poſſe, exarſerat irâ
Belliger, &, voluens lumina torua, refert.
Non ea Parcarum fuerit nunc gloria, morti
Tradere Ranzouium, præueniam ipſe Deas.
Miſcuit in verbo, denſo ſimul aëra fumo,
Flamma micat, reboant littora, terra tremit.
Acta ſimul volitans inopino perculit ictu
Ferrea glans frontem, præcipitatq; Ducem.
Ranzouium ſtrauiſſe Ducem, non gloria mortis,
Non ea Parcarum eſt: gloria Martis erat.

Michael Rheder. I. V. D.
& Decanus Hamb:

Eidem.

Nuper vt aſpexit DANIElis funera Pallas,
Martiaq; ereptum caſtra dolere Ducem.
Ingemuit, tremulâq; manu Dea concutit haſtam,
Et trucis indignans Martis ad ora refert.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Eſſe mihi poterunt quæ Mars commercia tecum?
Ecce tuo cecidit crimine noſter amor.
Quid tibi conſilij contemptâ Pallade reſtat?
Sunt equidem ingenio bella gerenda meo.
Exilio tibi robur erit, mea cura ſaluti,
Ni ſapis euertet teq́ꝫ tuosq́ꝫ furor.
Sic ait, & gelidis Pallas dedit oſcula malis,
Et ſuper effuſis buſta rigat lacrymis.

Henningus Conradinus.

X. Lubecæ.

In templo Cathedrali epitaphium ſequens, in hunc modum inſcriptum, videtur.

obijt 1572. HENRICVS RANzouius, Nobilis Holſatus, D. Ioannis F. Regis Daniæ tàm vtriusq́ꝫ Ducatus Sleſuicenſis & Holſatiæ, quàm Dithmarſorum Gubernator & loci tenens, THEODORICO RANzouio, ſummæ ſpei, optimæq́ꝫ & generoſæ indolis, vix dum pubeſcenti filio ſuo dulciſsimo, præproperâ immaturâq́ꝫ morte ſibi erepto, nec non Nicolao Ranzouio, eiusq́ꝫ vxori Luciæ, à quibus hic Theodoricus educatus eſt, in memoriam & certam futuræ reſurrectionis ſpem ſtatuit. Obdormiuit Lubecæ Anno 1572. die 27. Iunij. Ætatis ſuæ 11.

Pater ad filium.

Hæc tibi, Nate, mei capias monumenta doloris,
Et ſimul has lacrymas, vltima dona patris.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Qui clarum referens ſpecimen virtutis avitæ
Ranzouidum poteras condecorare genus.
Qui caræ matris requies, patriæq; ſenectæ
Solamen quondam dulce futurus eras.
Sed, Theodore, iaces, & quæ mihi ſoluere fili
Debueras meritò, nunc tibi iuſta petis.
Et deſiderium patri mihi triſte relinquis,
Quem ſacra debueras ad monumenta ſequi.
Biſſena heu primus genialis pignora lecti
Imminuis, viuant turba relicta precor.
Vna tamen ſpes eſt, quòd Chriſti morte reſurges,
Non exſpectatâ qui modò morte cadis.
Ergo vale fili, nos lux æterna piorum
Suſcipiat, iungat, perpetuoq; regat.

Filius ad patrem.

Deſine, care pater, mea funera plangere fletu,
Et lacrymas tandem comprime, care pater.
Nos modò præproperâ diſiunctos morte, viciſſim
Iunget in æthereo vita beata polo.

Aliud.

Vt iuſtus Deus eſt, ſic iuſtè cuncta gubernat, ,,
Et fuit hæc iuſto res ita viſa Deo. ,,
Quem mihi filiolum dederat, mihi rurſus ademit, ,,
Cuius velle fuit, nunc quoq; nolle fuit. ,,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Aliud. (eſt,

Tu quod es, ipſe fui, quid nũc ſim, cernere promtũ
Omne ſed id quod ſum, tu quoq;, Lector, eris.
Vixi, non viuo: imò Chriſti ſanguine viuo,
Dum fidi viuus ſaluificante fide.
Enthea pars cœlo ceſſit, pars oſſea terræ,
Ne, qualis fuerim, quære; futurus eram.
Si tamen acceſſit tibi tanta cupido ſciendi,
Dicam; ætate puer, mente ſagace ſenex.

Petrus Lindebergius.

XI. Itzehoæ.

Pauli Ranzouij vrnæ hoc elogium inſculptum conſpicitur.

obijt 1579. PAVLVS RANZOVIVS, Ioannis filius, in viridi ætate, apud Philippum Landtgrauium Haſsiæ educatus, poſtea Alberti primi, ducis Pruſsiæ cubicularius factus, deinde cum Duce Adolpho, ad Caroli V. aulam ſe contulit, ac deinceps Metenſi obſidioni Signifer adfuit. Cum eodem duce Adolpho primùm ad bellum Dithmarſicum, deinde ad expugnationem Gothanam profectus, deniq; cùm dux Albanus, Adolphum Regis Hiſpaniarum nomine, ad ſocietatem belli cum bis mille equitibus euocaret, eius militię Legatus factus eſt: quâ finitâ expeditione, domum rediens, diuturno morbo correptus, in complexu matris, vxoris ac fratris, firmâ in Deum fide, ac glorioſę reſurrectionis ſpe certiſsimâ, vitam cum morte commutauit, Anno 1579. Cal. april. cum vixiſſet annos 51. Menſes 5. Dies 6. Hen-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ld. 9549

Henricus ad fratrem.

Paule, meæ vitæ pars altera & unica, frater,
Aſtra petis cœli, meq; relinquis humo.
Sic Domino viſum, cuius data munere vita eſt, ,,
Cum placet, hanc donat, cum placet, ille rapit. ,,
Nec mihi tam magnum, quamuis ſit acerba, dolo-
Mors parit, ereptus ſis licet ante diem. (rem
Quàm lætor mundi te caſſibus eſſe futuris
Præreptum, & cœlo, lætitiáq; frui.

Ad eundem.

Quod poſuit fratri monumẽtum frater adempto,
Id luctus ſignum, & pignus amoris erit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Quod fratri ereptus fueras, fortaſſe ferēdum eſt,
Quod patriæ eriperis, Paule diſerte, graue eſt.
Sed quòd mens coluit virtutem, gloria certè eſt:
Quod Chriſto nixa eſt, eſt tibi facta ſalus.

Ioannes Maior Doct. & Poëta Laur:

Aliud.

Paulus in hoc tumulo iuxta patris oſſa quieſcit
Ranzouius, priſcæ nobilitatis eques.
Qui, clarum egregiâ referens virtute parentem,
Pacis erat præſtans, militiæq; decus.
Luſtra ſui iam nunc bis quinq; peregerat æui,
Vt prius extremum clauſit in orbe diem.
Vnica languenti morbo fuit anchora Chriſtus,
Vecta polo mens eſt, tradita membra ſolo.

Henningus Conradinus.

NOn procul ab huius Pauli dicto ſepulchro, monumentum eſt *COMITVM HOLSATORVM & SCHOVVENBVRGENSIVM*, cui hæc præter alia inſcripta ſunt.

Monumentum hoc Comitum Holſatiæ & Schouuenburgenſium, vetuſtate collapſum, Henri: Ranzo: cum fratrem Paulum ſepeliret, Anno 1579. refecit.

Paucis, poſt obitum patris, diebus elapſis, etiam ex hâc miſeriarum valle deceſsit nobiliſsima virgo METTA, Pauli filia, ac vnà cum patre defuncta eſt, in cuius memoriam hæ exſtant næniæ.

Edita Ranzouidum celebri de ſtemmate virgo,
Cum patre ſub gelido marmore Metta iacet.

Dum

Dum parat exequias coniux mœſtiſſima Paulo,
Mox etiam celeri filia morte cadit:
Filia, ſpes matris: duplicat mors morte dolòrem,
Dum turbat gemino funere Parca domum.
Amborum exuuias dulces, natæ atq; mariti,
Huic dat cum lacrymis mater et vxor humo.
Certa tamen cœlo vitam præſtare perennem,
Optat vtrumq; polo, mœſta Beata ſequi.
Vna dies tumulo pariter, natamq; patremq;
Intulit, è tumulo reddet & vna dies.

Aliud.

Ver erat: ætatis cùm vere ſequuta parentem,
Sub durâ poſuit frigida mole pedem,
Metta puellarum decorans, ceu ſtella, cohortem,
Et comites ibant, forma, pudorq; ſimul:
Cùm per odoriferos, ſub vere, incederet hortos;
Carperet & violas, purpureasq; roſas.
Ver erit: æterno cum vere ſequuta parentem,
Sidereâ felix ponet in arce pedem.
Claraq; fulgebit cœtu, ceu ſtella, beato,
Virgineos inter, Metta recepta, choros.
Conſpicietq; Deum, dabiturq; corona capillis,
Nobilior violis, purpureisq; roſis.

Henningus Conradinus.

In

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

XII. In oppido Odenſee

Ad tumbam GERHARdi RANZOuij hæc ſequentia marmori inciſa monſtrantur.

obijt 1580.

GERHARdo RANZouio, Pauli filio, Ioannis nepoti, qui cùm in hoc oppido Odenſche, à Rege Daniæ Friderico II. Ducatus Sleſuicenſis principibus Holſatiæ, Ioanni & Adolpho, in feudum concederetur, ſingulari certamine commiſſo, cum alio nobili Holſato, quem rurſus grauiter vulnerauit, enſe traiectus, ac hic præſente Rege, ac Ducibus, nec non Proceribus Daniæ ac Holſatiæ, ſepulturæ honorificè mandatus ab Henrico Ranzouio patruo: Beata mater, quæ maritum, filiam, & iam hunc filium natu maiorem ferè ſpatio vnius anni amiſit, mœrens non ſine luctu, dolore ac lacrymis, collocauit. Diſceſsit anno Domini 1580. die 19. Maij. Ætatis 26.

Hoc ſitus eſt tumulo GERhardus nomine Ranzou,
Magnanimo Paulo qui patre natus erat.
Cimbria quem genuit, rapuit Fionia, quinq;
Dum numerat vitæ luſtra peracta ſuæ.
Italiæ fuit hic iuuenis verſatus in oris,
Nec minus huic etiam Gallia nota fuit.
Æquaturus erat ſimili virtute parentem,
Ni fera rupiſſet ſtamina Parca manu.
Huius ob interitum planxit Rex Danicus, atq;
Non minus Holſati condoluêre Duces.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Quòd ſic ante diem miſerando flebilis ictu,
Dum nimis audacter dimicat, enſe cadit.
Diſcite non temerè iuuenes confligere dextrâ,
Mortem pro ludo Mars quia dirus habet.

Henricus Ranzouius patruus.

Aliud.

Flos cadit, auroræ modò qui fulgebat ad ortum,
Præterit exſiliens fornice riuus aquæ.
Imbre tumet grauido, ſed mox vaga bulla reſidit,
Frangitur & leuiter ſplendida maſſa vitri.
Dulcis abit ſubitò languenti pectore ſomnus,
Excita cum ſtudio eſt mens generoſa ſuo.
Vmbra velut ſpeculo leuis euaneſcit imago,
Auolat in ventos miſſus ab ore ſonus:
His citius cadit omnis homo, licet omnia fluxa,
Flos, aqua, bulla, vitrũ, ſomnus, imago ſonus.
Quòd ſubitâ præſens teſtatur morte Gerhardus,
Flos iuuenum, patriæ ſpes noua, dulce decus.

Henningus Conradinus.

Aliud.

Dum nimis audacter conſertâ dimico dextrâ,
Ah miſerum, ante diem funeris, enſe cado.
Sic fuit in fatis vt tali morte perirem,
Quis ſcit victorem qualia fata manent.

M Pœna

Pœna Dei lenta eſt vindictaq; lenta ſupremi,
Craſtina non abijt, non hodierna, dies.
Diſce meo exemplo, quicunq; es, candide Lector,
Cum ſocio haud temerè conſeruiſſe manum.
In dubio Mars eſt, ſed mors certiſsima ſemper,
Nunc hunc, nunc alium, funere dura premens.

Petrus Lindebergius.

EOdem anno 1580, Sept: 9. CAIVS RANZOVIVS, agens ætatis 14. Dreſdæ, in aulâ Electoris Saxoniæ Auguſti, (cui à patruo Henrico Ranzouio, Paulo patre mortuo, traditus,) febri correptus, & in verâ agnitione Dei vitâ defunctus eſt, & electoris iuſſu ibidem ſepulturæ traditus. Huius exequiale carmen tale eſt. *obijt 1580.*

Quid querar, aut plangã? nunq̃ mihi cauſſa querelæ,
Dum miſer hoc triſti verſor in orbe, deeſt.
Vix meus eſt frater cum gnatâ conditus vrnâ,
Cùm natu maior filius enſe perit.
Ecce iterum gnatum mors ſuſtulit atra ſecundum,
Fraternæ ſoboli mors inimica nimis.
Enſifer hunc princeps celebri ſuſceperat aulâ,
Diſceret vt iuuenis fortia facta ſequi.
Dijs aliter viſum: viridi ſub flore iuuentæ
Interit, ac Dreſdæ contumulatur humo.

Aliud.

Eſt homo flos agri, volucriq; ſimillimus vmbræ,
Aufugit, & ſi quem credimus eſſe, fuit.

Mors

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Mors homini certa eſt, nihil eſt incertius horâ, „
Quâ nos ſub leges auocat illa ſuas. „
Si non eſt igitur ius euitabile mortis, „
Tum vacat à lethi conditione nihil. „

Henricus Huſanus I. V. D.

XIII. Itzehoæ.

NOn longè à ſepulchreto Ranzouianorum ad columnam, hanc parentationẽ matri ſuæ cariſsimæ H. R. ſtatui fecit. obijt

Anno à nato Christo 1582, 4. cal: Ian: obijt nobilis & pia matrona ANNa VVALStorpia, Ioannis 1582. Ranzouij coniux, poſt obitum mariti 16 anno, ætatis verò ſuæ anno 72, cùm vidiſſet filios filiorumq; eorum liberos, nepotes ac pronepotes, numero 48, quos omnes non minus quã ſemetipſam moriens Deo commendauit. Hanc H. R. primogenitus eius filius, in hoc templo ſepulturæ mandari, corpusq́ eius cum mariti ac liberorum oſsibus coniungi, nec non mœrens hoc monumentum eius memoriæ locari curauit.

Defuncta loquitur.

Vltima Walſtorpum proles hic Anna quieſco,
Iuncta viro, guato, filiolæq́ senex,
Iano Ranzouio nupſi dilecta marito,
Bis duo cui genui pignora cara thori.
Ex his progenitos cum neptibus adde nepotes,
Nempe quater denos & dedit octo Deus.

Hen. filius matri.

Ergo etiam repetis patriam, cariſsima mater,
Et moriens triſti linquis in orbe tuos.
Quòd tamen extremum licuit valedicere ſaltem,
Hoc potuit certè gratius eſſe nihil.
Nunc tua membra licet tumulo claudantur auito,
Mens tamen æthereâ ſede recepta viget.
Conditus hìc etiam pater eſt, fraterq́ꝫ, ſororq́ꝫ,
His etiam iungi poſt mea fata peto.
Molliter oſſa cubent fratris, patris, atqꝫ, ſororis,
Nec minus & matris molliter oſſa cubent.

XIIII. Heidelbergæ.

Henri. Ranzo. pater erecto monumento, his threnodijs filium natu minorem lamentatur.

Siſte gradum quiſquis tranſis hàc ſorte viator,
Vt diſcas mortis triſtia fata meæ.

Ego IOANNES RANZOVIVS infe-
obijt. lix puer, Henrici Ranzouij filius, in hanc vrbem litte-
1582. rarum gratiâ cum Ducibus Holſatiæ D. Friderico & Philippo miſſus, peſte correptus, & paulò poſt in verâ inuocatione Dei Anno 1582. Octob. 17. mortuus, ac ſine ceremonijs veſpere, eodem die, hìc ſepulturæ datus, & ſic humanâ ope deſtitutus, à Deo autem ex hac mortali vitâ, ad perpetuam immortalitatem euocatus, in patriam cœleſtem locatus, & à parente triſtiſsimo hoc monumento donatus, reſurrectionem mortuorum, & reparationem omnium rerum exſpecto.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Durum eſt extra patriam mori.

Hic ego Ranzoâ prognatus ſtirpe Ioannes,
Mortuus humanâ conditione cubo.
Cimbria me genuit, ſed non poſt fata recepit,
Sicq́ peregrinâ ſum tumulatus humo.
Hanc me pertraxit ſtudiorum feruor ad vrbem,
Principibusq́ comes, nobilibusq́ fui.
His licuit cunctis ad patria rura reuerti,
Vnum me reducem noluit eſſe Deus.
Sed benè: mens etenim cœleſti ſede recepta,
Viſitat æternæ docta Lycea ſcholæ.
Corpus humus tegit exanimum, dum ſuſcitet illud
Extremi Chriſtus tempore iudicij.

Annus obitus 1582. continetur hoc diſticho.

HIC ſIta RanZoVI ſVnt oſſa teneLLa IoannIs,
Mens eſt CœLeſtIs pars qVota CVnqVe ChorI.

XV. Itzehoæ.

IDem Henricus Ranzouius filio ſuo IOANNI, Heidelbergæ defuncto & ſepulto, cenotaphium huiuſmodi inſcriptionis conſtituit.

Henricus Ranzouius, Friderici II. Regis Daniæ Conſiliarius, tàm vtriusq; ducatus Sleſuicenſis & Holſatiæ, quàm Dithmarſorum Gubernator, IOANNI RANZOVIO, filio ſuo infelici, natu minimo, qui candore animi, religione in Deum, pie- *obijt. 1582.*

tate erga parentes, caritate in fratres, ſororesq́ inſigni fuit, Heidelbergæ, dum litteris operam nauaret, ac principibus Holſatiæ D. Friderico & Philippo adeſſet, in ipſo ætatis flore, peſte exſtincto, in memoriam eius, ac futuræ immortalitatis ſpem, hunc tumulum honorarium, apud conditorium maiorum, à ſe, ſibi ac poſteris etiam deſtinatum, mœrens dolensq́ F. F.

Cùm mihi caneſcens tumbam, tumulumq́ paraſſem,
Quo, tu nate, meos contegeres cineres.
Sunt vbi compoſiti poſt actæ tempora vitæ,
Cum patre germanus, cum genitore ſoror.
Tu quoq́ dicebam, ſimul hìc ô nate, quieſces,
Cùm tibi ſupremum finiet hora diem.
Obſtitit hei fati vis, ac immobilis ordo,
Te procul à patriâ ſurripuitq́ tuâ.
Sic prius exequias tibi ſum præſtare coactus,
Qui me debueras ad mea buſta ſequi.
Hæc tibi ſint igitur luctus monumenta paterni,
Hæc patrimonij ſint tibi, nate, loco.
Et quoniam tranſacta meæ pars optima vitæ,
Spero mihi ſummum non procul eſſe diem.
Spiritibus noſtris quo coniungemur, & vnà
Viuemus faciem iugiter ante Dei.

Aſſeri-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

ASſcribo hic Illuſtris & generoſiſsimi viri EBERHARDI ab HOLLEN, Epiſcopi Lubecenſis & Verdenſis, Abbatis Lunæburgenſis, & Henrici Ranzouij affinis, epitaphium. Qui morte occubuit Lunæburgi An. 1586. Iul. 5. obijt 1586.

Præſulis illuſtri effulgens EBERhardus honore,
HOLLIAdes gentis gloria ſumma ſuæ.
Paſtorale pedum Verdam ſuper atq; Lubecum
Tendit, & Abbatis pallia lata tulit.
Nunc iacet in tenui cryptâ virtute ſuperſtes
Inclytâ, & in cœlo mens agit ante Deum.

Diſtichon continens annum, menſem, diem, & locum mortis.

QVInCtILIs qVInta ferè LVCe CaDente per horas,
HIC LVnæbVrgæ ſanctè EberharDVs obIt.

XVI. In vico kliploe.

IN æde parochiali Alefeldiorum, ſepulta eſt CATHARINA H: R. filia, cuius conditorium huiuſmodi inſcriptione exornatur.

HENricus Ranzouius, D. Ioanni filius &c. filiæ ſuæ dulciſsimæ, Catharinæ, vxori Friderici ab Alefelt, domini in Seſtermuhe, præproperâ immaturâq; morte ſibi ademptæ, in memoriam & certam reſurrectionis futuræ ſpem mœrens dolenſq; poſuit. Animam efflauit Anno 1587. Maij 26. obijt 1587.

No-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Nobilis hoc vili tegitur Catharina ſepulchro,
Quæ de Ranzoio ſanguine nata fuit.
Duxerat vxorem ſibi quam Fridericus ab Alſelt,
Cui ſubito caſu mortis adempta perit.
Si cupis ætatis viridem cognoſcere florem,
Adde annis vitæ bis duo luſtra tribus.
Non tamen hæc obijt ſterilis, ſed trina reliquit
Coniugij mœſto pignora grata viro.
Hæc monumenta ſuæ gnatæ poſt fata ſuperſtes,
Parua ſacrâ poni fecit in æde parens.
Vt non exiguum liquidò teſtentur amorem,
Atq; exſtent luctus triſtia ſigna ſui.

XVII. Itzehoæ.

Eandem filiam Catharinam, in D. Laurentij fano, pater H. R. hoc epitaphio honorario & elogio donauit.

CATHARINÆ RANZOuiæ filiæ, Friderici Alefeldij vxori, poſt vnius diei morbū, ſubitæ mortis
obijt caſu abreptæ, cum vixiſſet annos 23. Menſes 5. dies
1587. 13. horas 4. Henricus Ranzouius, Vicarius Regius & Satrapa Segebergenſis, ac Chriſtina ab Halle, parentes, præpoſtero naturæ ordine, in ſenio ſuperſtites relicti, inſperatum hoc memoriæ ſacrum ſtatuerunt.

Henricus Ranzo, Daniæ qui nomine Regis
Holſatiam magnâ proſperitate regit.

Ipſius

Ipſius & coniux Halleæ gloria ſtirpis,
Gratum quæ Chriſti nomine nomen habet.
Ambo dedêre ſuæ monumentum hoc nobile natæ,
Cum rigidæ mortis falce reſecta fuit.
Hæc Catharina fuit, Friderici nupta Aleſeldi,
Quæ tulit hanc ipſi, mors inopina fuit.
Tres & viginti vitæ tranſegerat annos,
Menſes præterea quinq; , diesq; decem.
Tres dictis ſuperadde dies cum quatuor horis,
Præproperâ, dices, morte ſoluta iacet.
O inſperatum monumentum hoc, ordine prolis
Turbato, mœſti quod poſuêre ſenes.

Defuncta alloquitur patrem.

Care parens, noli nimis indulgere dolori,
Quod me fata citò ſurripuêre tibi.
Iuſta quidem, quòd ſum proles iam tertia, morte
Quæ rapitur ſubitâ, cauſſa doloris adeſt.
At tibi ſubueniat rurſus, quod cara relinquo,
Quæ minuant luctum, pignora trina tibi.
Hæc fidei committo tuæ, cariq; mariti,
Vobiſcumq; opto ſalua manere diu.
Ipſa ego non cupio vitam reuocare priorem,
Nam fuit hæc multis obruta ſæpè malis.

Quorum nunc expers, cum ſanctis gaudia cœli
Percipiens vitâ proſperiore fruor.
Ergò flere licet, non indulgere dolori,
Flebile nam funus, nobile fœnus habet.
Hanc pater, hanc genitrix, hanc te dulciſsime con-
Hanc vos filioli, ſpem recreare volo. (iux,
Id, ſi cara fui, date mi, pariterq́ rogate,
Vt mea, dum ſurgam, molliter oſſa cubent.
Interea tu care parens, materq́ valete,
Cumq́ tribus natis, care marite, vale.

XIIX. In oppidulo Galliæ Colleuure apud Bituriges ſepultus eſt FRIDERICVS RANZOVIVS tali epitaphio, Lutetiæ Pariſiorum facto.

obijt 1587.

FRIDERICVS RANZOVIVS Holſatus, patre natus nobiliſsimo & ampliſsimo viro, HENRICO RANZOVIO, Sereniſsimi Daniæ Regis Conſiliario, & in Holſatiâ Legato, Domino hæreditario in Bredenberg & Drakenburg.

Patris nempe fortiſsimi genuinâ virtute filius,
Familiæ columen, patriæ lumen,
Equitum ſub Comite Baſſonpierro Magiſter,
Dum ſecunda Chriſtianiſsimo Regi Galliarum
Stipendia meret, & fugatis hoſtibus, rariori
Comitatu, caſtris longius abſcedit,

Natu-

Naturæ debitum latronum ſceleri perſoluit,
Et mortalis corporis mortales exuuias
cum ſtolâ cœleſti commutauit;
Eas per Magiſtratum horum locorum honorificè collectas,
Et poſtea à nobiliſsimo viro Andreâ Pleſſio cognato cognitas,
Mœrentes amici huic tumulo mandauêre.

Patriâ procul, patre procul,
Procul ſepulchris paternis.
An hoc ille infelicior?
Non eſt, non eſt, viator.

CUR?

Fortibus & pijs omne ſolum
Vt patria eſt, ita ſepulchrum.
Et hoc ſi didiciſti
Viator, abi.

Aliud.

Quòd decuit gnatum caro præſtare parenti,
Præſtitit hoc gnato morte iubente pater.

Eidem.

Nobilis Holſati Friderici nomine Ranzou
Oſſa ſub hoc vili marmore tecta iacent.
Spes patriæ, columen gentis, dum fata ſinebant,
Exemplumq́ Equitum nobile ſemper erat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Flore ſed ætatis globulis traiectus in ipſo,
Dum ſequitur fortis Gallica caſtra, perit.
Et ſic militiæ terreſtris ſigna relinquens,
Iam ſequitur ſummi cœlica caſtra Dei.
Chriſtophorus Syluius.

XIX. Itzehoæ.

VTi reliquis piè defunctis filijs, H. R. pater, diuerſis in locis Epitaphia erexit, ita etiam huic filio, in Galliâ humato, in D. Laurentij eccleſiâ Itzehoenſi hoc cenotaphium deſtinauit.

FRIDERICO RANzouio HENrici filio, Archidiacono & Canonico Sleſuicenſi, in teneris annis in aulâ Electoris Auguſti educato, Latinæ linguæ non ignaro, qui, cum quinque expeditionibus interfuiſſet, primùm Colonienſi apud Ioannem Caſimirum Palatinum, anno 83. Secundò Liuonienſi verſus Oſel & Arnsburgum, cum regio Danico Admiralio, anno 84. Tertiò cum Erneſto de Mandelſchlo in Galliâ, anno 85. Quartò verò in Belgio, anno 86. vbi vnius turmæ equitum ductor fuit. Ac tandem in Galliâ anno 87, Regis Galliæ Henrici III. partes ſecutus, non procul à Chaumperaulx à ſicarijs globo aliquoties ex inſidijs traiectus perijſſet. Henricus parens, qui Catharinâ filiâ, & Catharinâ, ex filiâ Oligardâ, nepte; & tandem filio natu tertio Friderico in Galliâ: nec non duobus fratris ſui Pauli filijs, Ioanne in Poloniâ, & Daniele etiam in Galliâ, ſpatio vnius anni orbatus eſt, ſenex iuueni, mutato naturæ ordine, ſummo animi dolore affectus, inſperatum, minimeque opinatum hoc monumentum ſacrauit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Non laudes æquare, ſed exſuperare parentum,
Vincereq́ haud vinci, mens mihi firma ſtetit.
Dijs aliter viſum, qui Mortem Marte propinãt,
Laudem per fraudem, viuere perq́ necem.
Nil moror igniuomi pereo quòd fulmine teli,
Hoc queror, hoc doleo, clam quòd ab hoſte necor.
Sic eſt: ſæpè malum peregrè comitatur euntes, „
Ac ibi mors præſto eſt, longè vbi abeſſe putas. „

Petrus Lindebergius.

Parens filio.

Diſpenſante Deo, quæ fiunt, omnia fiunt, „
Hic benè agit, quòd agit, ſeu graue, ſeu leue ſit. „
Hic mihi te natum dedit, hic te rurſus ademit,
Patre dolente procul, matre gemente procul.
Et procul à patriâ terrâ, noſtriſq́ ſepulchris,
Quæ mihi iamdudum, condideramq́ tibi.
Sed bene habet; Patria omne ſolũ, et veriſſima cœ-
In quo te viuum, Nate, videbo iterum, (lum,
Cum mihi te reddet, qui te mihi ademit Ieſus,
Et veniet ſummo turbine ſumma dies.
Interea has lacrymas, & quæ tibi iuſta parento
Nolens atq́ volens, ſigna doloris, habe.
Vin mage? nolo pater. Qui fili? Fata recuſant,
Nec libet. Ah liceat, non licet. Ergo vale.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Copia.

Litterarum ſereniſsimi Regis Danorum Friderici II. ad H. R. in quibus ipſum conſolatur de obitu filij, ſub dato Anderſchovv 30. Martij, anno 88. Rex autem ipſe 4. Aprilis eodem anno, 5. die poſt datas litteras, placidè fato conceſsit.

FRIDERICVS Dei gratiâ Rex Daniæ &c. Nobilis pręclarè ſincereq; nobis dilecte: Filium tuum Fridericum in Galliâ perijſſe non ſine animi perturbatione audiuimus. Si Deo ita viſum fuiſſet, ſanè diuturniorem vitam ex animo ipſi optaſſemus. Cum autem huiuſmodi caſus immutari nequeant, Deo opt: max: qui vnicuiq; certum vitæ terminum præfixit, liberam de his diſponendi poteſtatem æquo animo permittere tenemur. Commiſeratione tamen Regiâ ac piâ ob hunc triſtem caſum afficimur, teq;, ſincerè nobis dilecte, beneuolentiâ regiâ proſequentes Deo immortali commendamus. Datum Anderſchouij 30. Martij. Anno 1588.

FRIDERICH.

Cùm DANIEL RANZOVIVS, PETRI RANZOVII hæredis in Arensborch & VVoldehorn, R.M. Conſiliarius & præfectus, filius, Pataui j vbi ſtudiorum gratia commorabatur, hoc anno fato conceſſerit, atq; inde auito, quod habent in Holſatiâ, monumento illatus ſit, placuit eius quoq; hic mentionem facere, &, quibus HENRICVS noſter eum deflet, elegos annectere, donec ei à parente dignum erigatur ſepulchrum.

Siccine mi DANIEL cari ſpes vnica patris,
Siccine vitali lumine caſſus ades?

Te pa-

Te pater hæredem ſe linquere velle putabat,
Artibus excultum moribus atq; bonis.
At tu triſte redis, redis hei miſerabile funus,
Ut munus poſcas exequiale patrem.
Quod poſcis, dabitur, tumulo conderis avito,
Exequijs nec tu deſtituêre pijs.
Sic placuit Domino, qui mens eſt edita nullo
Principio, complens omnia, fine carens.

Henricus Ranzouius

Aliud eiuſdem.

Ad Petrum Ranzouium.

Sic eſt Ranzoui: non eſt, qui ſpicula mortis
Inter mortales effugitare queat:
Hæc quia proſternunt pariter juveneſq; ſeneſq;,
Nec quenquam tutum, proh dolor, eſſe ſinunt.
Filius exemplo tuus, ô cariſſime Petre,
Eſt, patrui nomen cui Danielis erat.
Hic firmus, nec non juvenilibus integer annis,
Deſeruit patriæ dulcia rura ſuæ.
Certus adire viros doctrinæ laude celebres,
Qui doctrinarum ſemina grata docent.
Italiam venit, ne quiſquam diceret ipſum
Natali tantùm delituiſſe ſolo.

Et quia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Et quia Muſarum ſtudijs nunc Padua floret,
Subſtitit hìc, ſtudijs mox operamq́ꝫ dedit.
Diſcendi cupidus, dum docta Lycea frequentat,
Approperat tacito mors inopina pede.
Inq́ꝫ pium juuenem lethalia ſpicula torquet,
Ictus obit ſummum protinus ille diem.
Sic quem ſperabas reducem cariſsime Petre,
Artibus excultum moribus atqꝫ bonis.
Nunc tibi triſte redit, redit heu miſerabile funus,
Poſcit & exequias, te miſerande parens.
Eſt aliquid tumulo ſi quis condatur avito,
Patria ſit quamvis fortibus omne ſolum.
Indolui, fateor, cum nuncia fama veniret,
Diceret ac nati funus adeſſe tui.
Nam facilis certè mihi coniectura dabatur,
Te in vitâ paſſum triſtius eſſe nihil.
Sic fuit in fatis: fortuna viriliter ergo,
Siſte precor lacrymas, iſta ferenda tibi.
Me ſpecta, qui ſum (mala ſunt tibi cognita no-
Non ſemel elapſo tempore paſſus idem. ſtra)
Exemploq́ꝫ meo tu nunc moderare dolori,
Nil prorſus dolor hic vtilitatis habet.
Nam, quem nunc luges, ad gaudia vera reſurget
Natus, in aduentu Chriſte benigne tuo.

Ad cun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ad eundem Petrum Ranzouium virum ſtrenuum & magnificum, defuncti patrem,

Elegia Petri Lindebergij.

Quod Deus imponit molle eſt, quod iudicat æquũ (eſt,
Quod ſtatuit iuſtum eſt, quod facit omne bonum
Suſpenſis igitur lacrymis, poſitoq; dolore, (eſt.
Ranzouiæ gentis nobile, PETRE, iubar.
Deflere æternùm DANIELEM deſine natum,
Illam illam cordis ſpemq;, decusq;, tui.
Nil ſurdo prodeſt tumulo cumulus lacrymarum,
Infectum, factum, reddere nemo poteſt.
Eſt fateor curarum cura, dolorq; dolorum,
Mœror mœrorum, ſollicitudo grauis,
Amiſiſſe vnum ſenij ſolamen, & vnum
Delicium vitæ, deliciumq; animæ,
Patre procul, patriâq; procul, cunctis & amicis,
Longè hinc diſtanti, morte iubente, loco.
Sed ſolamen erit, quòd Chriſti carne reſurget,
Natumq; exanimem patria terra tegat.
Non Latium, non vrbs Patauini Antenoris, illic
Quanquam præpropero funere merſus obit.
Extera dum viſit iuuenis, peregrinaq; regna,
Et ſtudijs inhiat non ſine laude bonis.

Sic Domino placuit, qui patrem pignore donat,
Et lubitu & libitu, cùm cupit illa rapit.
Qui ſolùm ſolus quid nobis vtile cernit,
Solus & arbitrio perficit omne ſuo.
Iamq́; tuum gnatum cœleſti ſede recepit,
Viſeret æternæ vt docta Lycea Scholæ.
Quare cùm lacrymæ nihil, aut ſuſpiria proſint,
Affectus, Genitor, contrahe vela pij.
Gentilisq́; tui exemplo, moderare dolori,
Qui placidâ nouit talia mente pati.
Mors quemcunq́; manet, fato ſunt ſubdita cuncta,
Mors eadem nobis eſt adeunda breui.
En rapimur, ſenſim morimur, mutamur in horas,
Vita fugit, tempus labitur, hora volat.
Omnia tranſibunt, & nos tranſibimus omnes,
Qui Chriſto nouit fidere, viuet homo.

SEquentes tres, etſi præcedentibus nonnullis prius fato conceſſerint: tamen cum aliquandiu in famulatu huius Ranzouij fuerint, hoc loco inſerere placuit.

XX. Bredebergæ.

IN templo Bredebergenſi IACOBO QVALIO Equiti Holſato, H. Ranzouius, hoc tempore per Holſatiam Interrex, monumentum ſaxeum cum eiuſmodi inſcriptione fecit.

Qualius ante diem crudeli funere raptus,
Mortua in hoc tumulo membra Iacobus habet.

Cum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Cumq; nouâ poſtquã ſex tantùm coniuge menſes,
Proh dolor, vnanimis vixerat, occubuit.
At memor Henricus fidei, quam præſtitit olim,
Hoc Ranzou ſtatuit triſte doloris opus.
Vt ſit perpetui lacrymabile pignus amoris,
Et ſimul vt capiat præmia rara fides.

XXI. Chilonij.

CHilonij, Eccleſiæ muro extrinſecus, hoc beneuolentiæ ſuæ erga miniſtrum μνημὸσυνον publicum, H. R. inſcribi iuſsit.

HENRICVS RANZOVIVS Regis Daniæ per Holſatiam Præſes, hoc monumentum DIDERICO VOGEL, quondam miniſtro ſuo perfideli, ſingulari certamine hìc perempto ac humato, ſpe futuræ reſurrectionis poſuit. Anno domini 1580.

Diſcito mortalis temerè non temnere mortem, „
Mors capiti præſto eſt, cum quis abeſſe putat. „
Diſcito mortalis temerè non ſpernere Martem, „
Mars procus eſt Mortis, Mors fera Martis a- „
Nil citius morte eſt, nil Marte incertius ipſo, (mor. „
Si ſapis ambiguo fidere vtriq; caue. „
Non opus exemplis, exemplum hoc aſpice noſtrũ,
Vt tali morerer Dij voluêre nece.
Felix diſsimili vitam qui funere claudit, „
Non ſine amore Dei, non ſine fine bono. „

„ *Si finis bonus eſt, bona cuncta fuiſſe putantur,*
„ *Optimus in terris exitus acta probat.*

Petrus Lindebergius.

XXII. Flensburgi.

IN huius vrbis cœmiterio, lapide templo primario extrinſecus itidem inſerto, memoriam pueri ſui H. R. hoc elogio conſecrauit.

Strenuus ac nobilis vir HENRICVS RANzouius, Friderici II. Regis Daniæ Conſiliarius, & vtriusq; Ducatus Gubernator &c. puero ſuo PAVLO OXEMVNDT triennio ante, eodem die 22. Decemb: ictu pugionis in hac vrbe necato, memoriæ ergô F. F. Anno Chriſti 1580.

Henricus patriæ decus, & fortiſſimus heros
Ranzouius, iuſſit hæc monumenta ſtrui.
Paulus vbi cecidit ſtricto pugione peremptus
Oxmundt, qui paruo conditur hoc tumulo.

Item.

Durch einen blutigen ſtich behend/
Paul Ochsmundt gewan gar balt ſein end/
Der Edler Herr Heinrich Rantzow wolt/
Jhm dieſe gedechtnus bleiben ſolt.

XXIII. Itzehoæ.

PRæter reliqua parentibus, filijs & filiabus, erecta monumenta, etiam ſingulare marmoreum in pariete templi Itzehoenſi Ducatuum Regiorum in Holſatiâ præſidens & Gubernator HENRICVS RANZOVIVS ſibi para-

parari, & illud reliquis maiorum Epitaphijs adiungi viuens fecit, in quo tùm ipſe, tùm eius vxor, filij, filiæq; omnes ſacroſanctam Trinitatem venerabundi intuentes, ad viuum expreſsi ſunt, cum inſcriptione tali.

Deo trino & vni ſacrum.

O3 HEN-

HENRICVS RANZOVIVS, Ioannis filius, Regiæ Maieſtatis Daniæ in Ducatibus locum tenens, Dominus in Bredenberg, Drakenburg, Rintelem, VVellingsbuttel, Hattſtett, Tuſchenbeck, Ranzouisholm, VVandesbeck, Melbeck, Redingſtorp, Nuttſchou, Gronou, & Erffradt, hoc monumentum in honorem ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, ac memoriam maiorum ſuorum, iuxta altare S. Trinitatis ſepultorum, propter loci commoditatem hic poni curauit. anno 78.

Si vitâ cenſes defunctum me eſſe, viator,
Falleris, annexâ quòd ratione probo.
Præclarum in terris nomen poſt fata relinquo,
Spiritus in ſummo viuit ouatq́; polo.

Aliud.

Viuo, poſt moriar: ſic fert diuina voluntas,
Hæc quæ vult, eadem me quoq́; velle decet.
Vita mihi melior continget temporis huius
Vitâ, quam vixi, vita operoſa fuit.
Quam ſpero vitam, Christi mihi ſanguine parta (eſt,
Hâc dabitur lætâ pace, Deoq́;, frui.

Eiuſdem.

Sat mihi ſat laudi, caris vixi ſat amicis,
Mors mihi ſperati muneris inſtar erit.
Ergò fama vale, ſpes & fortuna valete,
Tu quoq́; Rex clemens, patria, ſtemma, vale.

Alia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Alia eiuſdem tumuli inſcriptio.

Sunt hìc tres nati tumulis, ſunt tresq́ nepotes
Ranzouij, qui ſex ordine bis duo ſunt.
Ianus & Henricus, Breido, Caiusq́ ſepulti,
Filius atq́ parens, ac auus, ac proauus.
Ordine Ranzouidum veteri de ſtemmate nati,
Reddet at, horum animas quatuor, vna dies.
Henricusq́ nepos, qui ſtemmate natus eodem,
Quatuor his iungi poſt ſua fata cupit.

Preces. H. *R.*

Alme pater, vitæ qui das primordia noſtræ, „
Quiq́ ſacro nobis numine ſemper ades. „
Fac etiam vitæ felix ſit vt exitus huius, „
Vltima nec mortis ſit grauis hora mihi. „
Patria, fama, domus, ſpes, Rex, fortuna, valete, „
Sat mihi, ſat vixi, Cimbria clara, tibi. „
Diſſolui cupio vitæ pertæſus, & eſſe „
Cum Chriſto: Chriſto dulce vocante mori. „

Morus de Morte.

Nos ſemper mortem procul, & procul eſſe puta- „
At medijs latet hæc abdita viſceribus. (mus, „
Paulatim morimur, momento exſtinguimur vno, „
Lampas vt hìc oleo deficiente perit. „

Emble-

Emblema *H. R.*

Pictura.

Cranio ſuperimpoſitum horologium, ſpicis tritici ex eo naſcentibus, cum hâc inſcriptione.

DIES MORTIS ÆTERNÆ VITÆ NATALIS EST.

Des zeitlichen lebens ausganck/
Iſt des Ewigen ein anfanck.

,, *Vltima quæq; dies vitæ, ſi credimus, huius*
,, *Eſt vitæ nobis fons & origo nouæ.*

Aliud.

Quid Cranij ſibi forma noui vult iſta? quid hora?
Quidq; ſuper cranio vult noua nata ſeges.
Nempe dies mortis, vitæ ſit origo perennis:
Qui moritur mundo, naſcitur ille Deo.
Scilicet hoc Henrice placet tibi ſymbolon heros
Inclyte, quod pietas ſuggerit ipſa tibi.
At tibi ſera dies mortis tamen occidat opto,
Vt ſint virtuti tempora longa tuæ.
Vt quacunq; Deus te ſponte beauerit horâ,
Æternæ vitæ ſit genitura dies.

Eiuſdem.

,, *Summa dies mortis vitæ natalis habetur*
,, *Æternæ: ſi vis viuere, diſce mori.*

Nicolaus Reuſnerus Poët: Laur:

Aliud.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Aliud.

Mors quæ corporeæ eſt huius deſtructio maſſæ, ,,
Janua ea eſt vitæ principiumq́ʒ nouæ. ,,

Eiuſdem.

Tranſitus è viuis vitæ cœleſtis origo eſt, ,,
Qui Chriſto didicit viuere viuit homo. ,,

Eiuſdem.

Lux ea mortalis quæ ducitur vltima vitæ, ,,
Rurſum natalis ducitur eſſe nouæ. ,,

Petrus Lindebergius.

Aliud.

Naſcendo morimur, vita altera morte paratur, ,,
Vita hæc mors, mortis funera finis erunt. ,,

Hermannus Embſichouius.

Eiuſdem *H. R.* Emblema alterum.

ITA SE COMPARENT IN VITA, VT VINCI ET MORI NESCIANT.

Der hat wol glebt der Ewig lebt/
Vnd des lob ſieds auff Erden ſchwebt.

Sic mortalis homo fugitiuum tranſigat æuum, ,,
Vt nequeat vinci, aſt vincere, neué mori. ,,

Eiuſdem.

Sic homines æquum eſt traducant tempora vitæ, ,,
Vt vinci nequeant, vt nequeantq́ʒ mori. ,,

Petrus Lindebergius

Sequuntur elogia Henrico Ran-
zouio ab amicis aſcripta.

Nr. 9469.

Clarus imaginibus priſcis, fit clarior inde
Laude ſuâ, ſi ſit Marte vel Arte bonus.
Sufficit altervtrâ ſaltem præcellere laude:
Ars pariter nomen nobile, Marsq́; dabit.
At quantò tua laus, & gentis præſtat auitæ,
HENrice, Aonij diue patrone chori?
Quæ tot habet claros Heroas Marte vel Arte,
Quot Fabios olim Roma ſuperba tulit.

Eiuſdem.

Ars, Mars, Sors; celebres, illuſtres atq; potentes
Ranzouios reddit; laude, decore, bonis.

Laus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Laus artis, Martis decor, et bona plurima ſortis,
Salua manent, pietas eſt quia ſancta comes.

Nicolaus Reuſnerus D.
& Poëta Laureat.

Aliud.

Οὗτος Ῥανζόβιος πολλῶν αὐτάξιος ἄλλων,
Ἀμφότερον, κῦδος μουσῶν, καὶ ὄζος ἄρηος
Δόξ' οὖν ἠδὲ χάρις μεγάλη τῷ ὀφείλεται ἀνδρί.

Matthæus Dreſſerus.

Aliud.

Grata mihi dos eſt auri, gratiſsima libri,
Gratior eſt multò, quæ dat vtrumq́ʒ, manus.
Si poſſem, RANZO perdocte, rependeret æquè
Aurum aurũ, chartam charta, manusq́ʒ manũ.
Dextra quidem dextræ, libro liber æquiparetur,
Aſt mea non par eſt fulua moneta tuæ.
Interea cape ſis animum, gratiſsima dona,
Nam tibi dans animum, quei potiora dabit.

Paulus Meliſſus Myrtil:

Eidem ab eodem.

Cui Dei dono numeroſa proles
Obtigit, longumq́ʒ genus nepotum,
Ille ſe verè poterit beatum
Dicere, RANZO:

Scilicet ſi degenerarè avorum
Horreant virtute, ſuamq́; & ipſi
Quæritent famam, propriæ nihildum
Laudis egentes.
Veſtra gens Cimbris oriunda, perquàm
Nobilis bello cluet, ac vetuſta:
CAROLI *Magni ſed enim audiebat*
Tempore magna.
Id quòd & longâ ſeriè evidenter
Sæculi illius liquet, obſoletis
Sint licet complura (quod vſitatum eſt)
Merſa tenebris.
Scuta quis veſtri numerare poſſit
Stemmatis, ſuſpenſa cauis ſacellûm
In tholis? quis tot monumenta claris
Parta triumphis?
Martij Cimbris animi caleſcunt
Semper: ac fortis magis ipſa gaudet
Eſſe, quam dici, generoſa virtus,
Nullius expers
Roboris. Cæcis licet occulatur
Fortè in vmbrarum grauium latebris,
Nubium denſis quaſi preſſa clari
Lampas Olympi;

Exſe-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Exſerens ſeſe tamen vſquequaque
Per tenebroſum radioſa fulget.
En tot in ſtirpes tibi copioſa eſt
Ducta propago.
Vt ſagatorum Fabios Quiritum
Æquet examen, numeroq; vincat
Quamlibet multos generoſiore
Sanguine cretos.
An parum eſt, viuas hodièq; centum
Terq; ſex durare animas viriles,
Stirpe RANZoâ genitas? parumnè,
Corpore grandi
Præditas, æuum Pyliæ ſenectæ
Non pati marcere? Fauens peramplam
Sors dedit vobis opulentitatem,
Non ſine fructu
Hubere, & rebus faciente voto.
Mars dedit callere potenter arma,
Pallas armorum benè temperare
Legibus vſum,
Quas ſciens recti Themis adminiſtrat:
Vnde tot Regumq; Ducumq; cura
Eſtis. In primis operam tuam Rex
Danus abundè

Comprobat, magniq́ facit, virorum
Appetens, qualem tua te, polite
RANZO, cùm doctrina peculiaris,
Linguaq́ fandi
Pura, tum niſus animoſiores,
Pectus & tàm conſilijs bonis, quàm
Re valens ipſâ, ac pia facta & æqua
Deniq́ laudant.
O tui multos ſimiles paresuè
Gigneret noſtras humus: vt decenter,
Vt piè & firmè regerentur orbis
Frena labantis.

Aliud.

Si Leo non gignit leporem, cycnusùe columbam;
Magnaq́ ſi fatuos non edunt lilia fungos;
Nec praui egregiâ carpuntur ab arbore fructus:
Quid mirum ſi Therſiten quoq́ fortis Achilles
Nõ generet? timidumue Lycam, trepidũuè Piſan-
Dius Alexander? quid mirum deniq́, ſi tot (drũ
Ranzoâ de ſtirpe ſati ſolemne parentum
Rettinuêre decus, notum tot ſæcula mundo?
Cum natis inſit virtus generoſa parentum
Plerumq́, & fortes memorentur fortibus, atq́
Ingenui ingenuis, placidi clementibus orti.

Ad vos

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ad vos delata eſt proauitæ hæc gloria laudis,
O pueri & juuenes, ô tantæ gentis ocelli,
Egregios quæ tot Muſarum & Martis alumnos
Vna dedit, claris gens toto vt gentibus orbe
Conferri Ranzoa queat. Vos illa parentum &
Maiorum decora, eximiâ cum laude tueri,
Et decet, & par eſt. Id quòd ratione modoq;
Non alio melius fiet, quàm ſi duce primâ
Euſebie, Muſas, veluti cœpiſtis, amare
Pergetis, dociles; ipſis præbebitis aures:
Tamquam illis, quæ ſint fontes, ditesq; fauiſſæ
Cunctorum, quæ mortalis fert vita, bonorum.
Indicio eſt, me vera loqui clariſſimus ille,
Gentilis veſter Ranzoæ gloria ſtirpis
HENRICVS, nunc canitie venerabilis heros.
Qui Marti Muſas primis ſic iunxit ab annis,
Euſebie præeunte ipſâ, vt quaſi culmen honorum
Inuidiâ maior, nulli ſplendore, opibusq;
(Ni Regem, patriæq; Duces exceperis vnos)
Nec doctrinâ etiam, aut natorum laude bonorũ,
Sed neq; conſilio cuiquam, aut bonitate ſecundus
Contigerit, multisq; viris, doctisq;, bonisq;
Doctior & melior, patriâ celebretur in ipſâ,
Atq; extra hãc alijs quoq; ſit notiſſimus oris,

Regi-

Regibus et rerum dominis, atq; vrbibus amplis.
Excitet exemplum hoc veſtras tam nobile mentes,
Huc animū, huc oculos, animi huc conuertite vi-
Et robur, nec præclaris deſiſtite cœptis, (res,
Optatâ donec Muſæ vos fronde coronent.

Nathan Chytræus.

Aliud.

Qualis erat quondam, cùm maxima Roma vige
Mæcenas patriæ gloria prima ſuæ: (bat,
Talis apud Cimbros, cum res ita publica poſcit,
Ranzoui es, patriæ fida columna tuæ.

Eiuſdem.

Sunt tibi cùm Regū, tùm publica commoda curæ,
Nec tamen Aönidum munera grata minus.
Regibus & patriæ pariter, Muſiſq; placere,
Quòd facis, humanum vincit id ingenium.

M. Laurentius Rodomannus.

Aliud.

Nobilitate potens, propriâ & virtute decorus,
Scipio ſiue fuit, Scæuola ſiue fuit.
Ranzouius Cimber nullius cedit honori,
Scipio ſiue tuo, Scæuola ſiue tuo.

Eiuſdem.

Aſtrologum, Medicum, Hiſtoricum, ſummumq;
Nomine vis vno dicere? Ranzouius. (Poëtā,

M. Henricus Meibomius.

Aliud.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Aliud.

Fabricios, Fabios, Scipiones, atq; Camillos,
Varrones, Marcos, Æmiliosq; probos.
Præſtantes Martis ſtudijs, atq; Arte Mineruæ,
Protulit Heroum Roma ſuperba parens.
Aeternæ quorum famæ monumenta dicata,
Poſteritas poſitas ſuſpicit & ſtatuas.
Deſine mirari domus vnica, Cimbrica plures
RANZOVIOS claros Marte, Togâq; dedit.
Quorum nata Iouis ſeruabit nomina, donec
Stormariam rapidis alluet Albis aquis.

Bartholomæus Gryphius.

Aliud.

Holſatum decus, & Prorex RANZOuius heros,
Ingenio dubium eſt, diuitijsue prior.
Holſatum decus, & prorex RANZOuius heros,
Diuitijs potis eſt, & potis ingenio.
Ac pariter, quamuis præſenti tempore rarum
Eſt Medicus, Vates, Aſtrologusq; et Eques.
Non igitur mirũ, quòd plurima ſcripta relinquat,
Arte Sagoq; valet, Marte Togâq; viget.

Petrus Lindebergius.

Aliud eiuſdem Pet: Lind:

Diuitijs tantùm Plutus, Mars belliger armis,
Artibus ingenuis doctus Apollo micat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

At decus Holſatiæ HENRICVS RANZOVIVS *ipſis*
Diuitijs pariter, Marteq; & Arte micat.
Nonne ergò potior Diuis? quoniam tria præſtat,
Quæ ſimul hi terni non potuêre Dei.

Eiuſdem.

Sors, Phœbus, Mauors; Euclides, Naſo, Galenus;
Tres ſuper aſtra Dij, ſubter & aſtra Viri.
Ranzouium genuêre ſenem, aut Ranzouius illos
Tres ſuper aſtra Deos, ſubter & aſtra Viros.
Ille etenim claris longé clariſſimus vnus
Par virtute graui eſt, parq; decore pari.
Si modò non claros ſuperat clariſſimus vnus,
Tres ſub & aſtra Viros, & ſuper aſtra Deos.

Aliud.

Ranzouiæ cui non eſt gloria cognita gentis?
HENrici cui non gloria Ranzouij?
Qui genus antiquum varijs virtutibus ornat,
Vates & Medicus, Miles & Aſtrologus.

Collatio gentis Fabiæ *Roma*-norum, & gentis Ranzouiæ Holſatorum.

Quos dederit quondã proceres, quæ corpora clara
Roma per Auſonios emiſerit vnica gentes,
Si numeres citius numerabis lumina cœli.

Vnus

Vnus erat Latiâ Fabius vir maximus vrbe,
Qui meritas laudes ortumq́; æquabat Olympo.
Non hic Pyramides, cœloq́; educere moles,
Nec viſus patrijs circumdare mœnia portis;
Præſidium maius dedit & maiora per vrbem
Robora, patriciam proprio de viſcere gentem
Edidit, innumeros Fabios, proceresq́; viroſq́;,
Magna ſatis quorum virtus effulſit in armis,
Inuictoq́; ſuas tutata eſt robore portas.
Ter centum Fabios bello dux abſtulit vna,
Hinc genus Auſonium antiquo de ſanguine ductũ
Corruit, eximij ſupereſt ſcintilla nec ortus.
Quis verò Holſatos proceres, quis maxima gentis
Corpora Ranzouiæ numeret, quis in ordine ponat?
Teutonicos inter pars magna coruſcat in armis,
Atq́; hoſtem noſtris prohibet ſuccedere regnis:
Pars regnum viſit Daniæ, patriaſq́; per oras
Pars populo dat iura, viamq́; affectat Olympo.
Ac licet aduerſo ſuccumbant plurima Marte
Corpora, plura domi ſuccreſcunt, plura feruntur
Semina, perpetuos referunt quæ ſtemmatis ortus.

Aenigma continens numerum Arcium Ranzouiorum videlicet 70.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

7. *Quot numerata olim patuli miracula mundi,*
7. *Quot colles, Superûm pignora, Roma tibi.*
7. *Quot certant urbes magni de patriâ Homeri,*
7. *Quot rata prudentes Græcia clara viros.*
7. *Quot ſublime polum ſtellarum corpus oberrant,*
7. *Quot retinet ſolitos hebdomas vna dies.*
7. *Quot fluit in pontum tumefacta per oſtia Nilus,*
7. *Artes ingenuas quot ſchola docta facit.*
7. *Quot ſunt Vergiliæ, nautis notiſſima ſigna,*
7. *Romani imperij quot ſacra fulcra ſacri.*
70. *Hæc decies ſeptem, ſi quis coniungat, habebit,*
Arces quot teneat Ranzouiana domus.

Aliud continens numerum Ranzouiorum hoc anno 1590 viuentium.

10. *Quot Deus Ægyptum plagis puniuit acerbis,*
6. *Abſoluitq; idem lucibus orbis opus.*
12. *Quot menſes numerat ſolaris quilibet annus,*
30. *Et ſiclis Dominum vendidit Iſcharioth.*
4. *Quot facta exſiſtunt elementis corpora mixta,*
4. *Et Paradiſiaco flumina dia ſolo.*
12. *Quot genuit Iacob, ſenij fulcimina, natos,*
40. *Annos & geſsit regia ſceptra Dauid.*
In numerum hos numeros, qui congeret, inde vi-
118 *Ranzouij viui hoc tempore quotq; erũt. (debit,*

Petrus Lindebergius.

W.9465

In effigiem Henrici Ranz:

Nobilis expreſsit ſculptoris dextera viuos
HENRICI vultus ſedula RANZOVII:
At, quæ rara latent ſub pectore dona Mineruæ,
Exprimere haud potuit, nec fuit artis opus.

Aliud.

Hæc eſt HENRICI effigies veriſsima RANZOV,
Qui Danaum in patriâ munia Regis obit.
Cum pede felici iam quinta accederet æſtas,
Poſt bis ſex vitæ luſtra peracta ſuæ.
Ex oculis grauitas, virtus ex fronte relucet,
Mentem qui poſſet ſculpere nemo fuit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Nec fuit artis opus: namq́; eſt ars cognita Diuis.
Exteriora patent, interiora latent.

In effigiem armatam
Eiuſdem.

Hæc eſt Ranzouij decens imago,
Quem vicaria Danici tot annos
Regis munia reddidêre clarum.
Immò claruit ante. Gens avita
Stemmatis ſeriem vetuſtioris
Summâ nobilitate ſemper auxit,
Raramq́; inſuper eruditionem
Adiecit. Cataphractus ecce præſto eſt,
Mars thoraca viro dedit gerendum,
Sed Pallas galeam, caput Mineruæ,
Robur corporis eſt ſacrum Gradiuo.
Cui mirum, cate Ranzo, ſi vel vnus
Multos Marte viros, et Arte vincas.

Paulus Meliſſus.

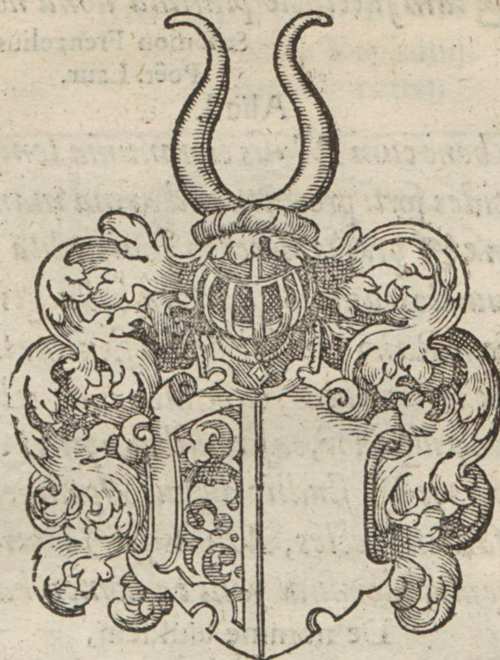
In effigiem togatam
Eiuſdem.

Hactenus armatum, nunc me ſculpsêre togatum,
Namq́; annis habitus conuenit iſte meis.
Dum poſtrema mihi fermè iam viuitur ætas:
Arma viros ornant, ſed toga longa ſenes.

In

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

In Inſignia eiuſdem.

Quænam hæc ſimplicitas à noſtro diſſona ſæclo?
An non Ranzouij diuite ſtirpe ſati?
Fallor? an his paucis ſubſunt quàmplurima: du-
Diſtinguunt clypei forma colorq́ꝫ latus. (plex
Perfuſum minio dextrum, candore ſiniſtrum
Candor huic generi eſt, ingenuusq́ꝫ pudor.
Caſsis habet geminum cornu, conſtantia fortes
Corpore non ſolùm, ſed quoqꝫ mente facit.

San-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Sancta ô ſimplicitas: ô ingenioſa vetuſtas,
Quæ tam ſuccinctè plurima dona notat.

Salomon Frenzelius
Poët. Laur.

Aliud.

Quam benè cum Muſis communia templa tene-
Alcides forti promptus ad arma manu. (bat,
Doctrinæ & præſes, cerebro Jouis edita Pallas,
Inuictos animos ad fera bella gerit.
Tam benè Ranzouio fulgent in ſtemmate juncti,
Hinc certè rubeus, candidus inde color.
Martius ille color, caſtrenſibus aptus & armis,
Hic pace & ſtudiis dignus Apollineis.
Seu Martem ſpectes, Muſasq́; & cætera dona
Ingenij, æternum gens ea nomen habet.

De nomine eiuſdem,

Ecquod, Mæcenas, veſtri ſit nominis omen
Dum variis mecum voluo reuoluo modis:
Carminis inuentor vellit mihi Cynthius aurem,
Et, quòd quæris, ait, lingua Pelaſga docet.
Nam ſi ῥαντίζω *Grajis aſpergine luſtro*
Dicitur, ac vitæ norma modusq́; βίος.
Nominis omen habes: famæ quia labe carentis
Gloria RANZOVIOS *puraq́; vita facit.*

Chriſtophorus Syluius.

In effi-

W. 9510

In effigiem armatam, ſtrenui & fortiſsimi Herois, Ioannis Ranzouij, Henrici patris.

Ranzouij præſens monſtrat ſculptura figuram,
Cui nomen mitis gratia mite dedit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Qui ſit, qui fuerit, teſtantur plurima bella,
Bella peracta ſolo, bella peracta ſalo.
Illius & reliquos quà præſtitit, enthea virtus,
Famaq́ꝫ nota homini, factaq́ꝫ grata Deo.
Omnia non dicam, ex hoc vno cætera diſces,
Factis Diuus erat, corpore verus homo.

Petrus Lindebergius.

In effigiem togatam eiuſdem.

Hoc Ego Non, Ratio Illius Cum Vera SubituR
E ſſe decus magnum ſtatuo, tractata per arm A
N on etiam pacis ſtudio ſibi quærere nome N
R ectè agitur ſumptis cùm pax componitur armi S
I d decus eſt verum. Sic tu pater optime bell A
C um gereres Regũ, hoc peragebas omnia fruct V,
V t ſtabiliretur Pax & Concordia regn I
S ic & ego contendo, meo Pax vt bona ſuaſ V
Regnet Agris Noſtris, seq́ꝫ Addat vt Inclyta virtu S.

Henricus Ranzouius.

In Inſignia nobilis & excelſi viri, Nicolai Alefeldij, Regii Conſiliarij, & arcis Suaueſtedenſis præfecti, Domini Geltingæ.

Puluino *reſidens torquata* canicula *ſignat,*
Alfeldos *ſummis eſſe in honore viris.*

Alitis

Alitis, ala, Iouis, quâ celſa ad ſidera ſcandit,
Altè tendentem famam animumq́ notat.
Bellum ſanguineus *color indicat, atq́ pudorem,*
Albus, *cor purum, donaq́ pacis, amat.*
Quid ſibi vult forma hæc? Alefeldos *eſſe celebri*
Progenie natos, nobiliore ſatos.

Aliud. Petrus Lindebergius.

Delicium eſſe ſolet, torquata canicula, Regum;
Sic Alefeldorum eſt, & fuit vſq; domus.
Alâ ſublimis volitat Iouis armiger ales;
Sic ea gens ſemper tendit ad alta viam.
Nunc pacem recolens, nunc iuſti incendia belli,
Vt notat hic Niueus, Sanguineusq; Color.

In effigiem Breidæ Ranzouii, ſuprà omiſſi, Domini in Rethvviſch & Bolgenſtedt, Prępoſiti Pretzenſis, & Vicarij quondam Regis Chriſtiani III.

Non

Non cordis, vox eſt ſolùm, quâ prodimur, index,
Sed facies etiam eſt certa feneſtra animi.
Aſpice Breidonem, Ranzoo ſanguine natum,
Vt Martem ſpiret, ſpiret itemq́; Togam.
Queîs generis præclara ſui mage ſtemmata fecit,
Et notum peperit nomen in orbe ſibi.
Effigiem vultus potuit producere ſculptor,
Sculpere qui mentis poſſet acumen, abeſt.

Ioannes Fuſius.

RESTARENT adhuc deſcriptiones arcium, quas magnifici & excelſi viri Henrici Ranzouij partim filij, partim gentiles, in Daniâ, Norvegiâ, Sueciâ, Fioniâ, Holſatiâ & alibi poſsident innumeras, verùm ſi his longius immorarer, in immenſum creſceret liber, nauſeamq́; tibi Lector concitarem, quam metuo vt ſæpius mouerim, dum impetu verſuum contextum continuæ orationis retardo: Attamen vt faſtidium hoc tibi adimam, appono inſignia tàm VViperti II. Principis bellicoſi, Marchionis Luſatiæ, à cuius Pronepote Ottone familia Ranzouiana originem ducit, quàm Comitum Liſnicenſium, qui Ranzouiorum gentiles fuerunt, vt ex ſimilitudine inſignium, & adiunctâ arbore genealogicâ videre licet.

In

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

INSIGNIA
WIPERTI II PRINCIPIS BELLICOSI
MARCHIONIS LVSATIÆ, BVRGGRAE
FII MAGDEBVRGENSIS ET LIS-
NICENSIS COMITIS GROIT
CENSIS, CVIVS PRONE
POS OTTO FVIT.
RANZOVICÆ
FAMILIÆ CŌ-
DITOR.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Petrus Albinus Hiſtoriographus Electoris Saxoniæ, ex Buchauienſi Chronico, & eius appẽndice demonſtrat, generoſam & nobilem Ranzouiorum familiam, quæ in Holſatiâ, Dithmarſiâ, & vicinis regionibus latè diſperſa eſt, oriundam eſſe ex nobiliſsimâ & vetuſtâ ſtirpe atq; poſteris VViperti Comitis Groitzenſis in Miſniâ (qui duo Monaſteria fundauit, vnum locupletauit, inter quæ ampliſsimum eſt Pegauienſe, quiq; propter virtutem bellicam diuitijs & dignitate in imperio Romano creuit & floruit) ideoq; etiam agnatione iunctam eſſe generoſæ & nobiliſsimæ familiæ Comitum ſeu Burggrauiorum Liſnicenſium in Miſniâ, quæ itidem à VViperto profecta, paulò ante noſtra tempora interijt. Illud autem veritati conſentaneum eſſe, non ſolùm Albinus, varijs in medium adductis teſtimonijs, oſtendit, ſed etiam familiæ Ranzouianæ & Liſnicenſis, ſimilitudo nominum & armorum hoc indicat, in quâ certè non parùm momenti ſitum eſſe doctis notum eſt. Comitum Liſnicenſium inſignia præcipua fuerunt, clypeus per longitudinem, vt loqui ſolemus, diuiſus, cuius pars dextra rubea fuit, ſiniſtra flaua ſiue crocea. Hoc ſanè non valdè diſcrepant ab armis Ranzouianis, in quibus eodem modo diſtinctus, dextrum itidem rubeum latus habet, ſiniſtrum ſolummodò albo ſeu argenteo colore, pro croceo vel aureo Liſnicenſium, pingitur. Quibus verò modis ſtemmata illa præclara & inſignia fuerint immutata, ne extra metam vagari videamur, noſtri propoſiti non eſt, hìc enarrare, cùm ad vnguem illa, in Genealogiâ Ranzouianâ ab Albino ſint conſcripta, ad quam Lectorem remitto.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

HActenus telam debitam licijs ſubactis pertexui, & curſim quæ digniora fuêre relatu percurri, nunc manum de tabulâ tollam, & coronidem huic libello imponam, prius tamen additis, de Holſatiæ aliquot arcibus & vrbibus primarijs, item de aulâ & venatione, paucis Epigrammatibus, Ranzouianis Muſis nobis ſuppetantibus, quæ vt cum ſuperioribus, Lector beneuole, æqui boniq; conſulas, ſummopere oro.

Encomia arcium & vrbium aliquot Holſatiæ.

Arx Cronenburgum.

Fama eſt Iuſtinum ſtruxiſſe in rupibus arcem,
Rarâ qui fuerat Cæſar virtute ſecundus,
Illud habēs nomen, SOphiæ quæ coniugis arx eſt,
Dicta nouo titulo ByzantI in littoris orâ:
Ex hâc Europam, atq; Aſiam, telluris & æquor
Rauciſonum mediæ, ſpectabat lumine Cæſar,
Invectas pelago puppes, terrasq; repoſtas.
Condidit hanc arcem regni Fridericus in orâ,
Virtute hic nulli Rex & pietate ſecundus:
Sedem hanc, & caræ SOPhiæ vult coniugis, inde
Rex amat hanc arcem, Regni et per ſæcla Coronā
Eſſe dedit nomen: Sed Virtus inclyta Regis
Xerxis ſplendorem, Crœſi quoq; vicerit aurum,

Deſpicit hâc velut ex ſpeculâ Rex altus, vtrumq;
Arctoũ, Occiduumq; fretũ: hinc et Scania longè,
Nec non fertilibus Selandia cernitur aruis.
Ius Regis cogit puppes hìc ſiſtere curſum,
Æra dare, inde ratis felici nauiget aurâ.

Aliud eiuſdem Hen: Ran:

Arx CRONEBVRGA mihi, quod dicitur, eſſe videtur,
Namq; artium corona verè eſt omnium.
Imò aliquid maius, quàm dicitur, eſſe videtur,
Si ritè rem, nomenq; penſites ſimul.
Ergo mihi liceat ſi vertere nomina rerum,
REgni COROnam verè eam eſſe dicerem.
Conſuetudo tamen vincat, nomenq; reſeruet
Præſens, quod illi eſt inditum ſemel benè.
Si tamen hanc cernet ita, Rex Friderice, nouatam
Per te, politam pulcriusq; poſteri.
Agnoſcent facilè, hi tandemq; loquentur apertè,
Auguſtâ id arce nomen eſſe anguſtius.

Arx Gottorpia.

Fortibus à Gottis habet arx GOTTORPIA nomen,
Holſati dudum quam tenuêre Duces.
Et iam magnanimus defuncto patre PHILippus
Poſſidet, vt teneat, da Deus alme, diu.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Non referam illius ſubducta palatia cœlo,
Structuramq́; arcis, luxuriemq́; loci.
Omnia pulcra ſatis, ſic vt ſine crimine poßint
Hic habitare Duces, hic habitare Dij.

Arx Bredenberga.

IANVS, poſt varias victricia prælia Martis,
RANZOVIVS patriæ redditus atq; ſibi.
Excelſam patrijs exſtruxit collibus arcem,
Non procul à ripis, cærule Stora, tuis.
BREDENBERGA vetus tenet arx firmißima nomen,
Quâ ſua mellificæ regna tuentur apes.
Apta licet Martis ſedes, tamen aptior almæ
Palladis, hoc ſplendent arma vtriusq; loco.
Hic arcis Dominus Martem colit atq; Mineruā,
Magnanimo Henricus pectore Ranzouius,
Tuta, fauente Deo, maneat, dum Vellula lætas
Silua feret frondes, Storaq́; voluet aquas.

Arx Segeberga.

Inter magnificas, & ſtructas montibus arces,
Extulit antiquum iam SEGEBERGA caput.
Quam nunc HENRICVS rurſum RANZOVIVS ornans,
Deformem cultu non tulit eſſe locum.
Victis hâc victor Lotharius arce trophæum
Saxonibus poſuit, priſca trophæa manent.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Suaueſtedium arx Epiſcopalis.

Quòd ſuaui ſum ſtructa loco SVABSTEDIA *dicor,*
Suauia enim mihi ſunt paſcua, ſuauis ager.
Paſcua; quæ pecori largiſsima pabula fundunt,
Agri; qui reddunt fœnore farra graui.
Non mirum, Sleſuuiga, tui quòd Præſulis arx ſit,
Hi plerumq; ſolent ſuaui habitare loco.

Arx Bothcampia.

Planè exquiſitâ me condidit arte IOANNES
RANZouius, primæ nobilitatis Eques.
Biſſeno lacui ſum proxima, qui fluitando
Magnâ ex parte ſuis me ſimul ambit aquis.
Hic locus Eidoræ fluuij fons eſt & origo,
Quæ mox nauigeris ardua creſcit aquis.
In montis ſum ſtructa iugo, lapidêisq; columnis,
In quibus Italicâ fulget ab arte decus.
Cinctaq; præterea benè ſum ſpirantibus hortis,
Non contemnendum quos decus eſſe puto.
Deq; tribus meritò conſtat mea gloria rebus:
Quòd meus eſt verè nobilis author Eques:
Quòd ſedes alias mea magnificentia vincit
Nobilium, formâ, ſumptibus, arte, bonis:
Poſtremò fluuijs quia ſum vicina duobus,
Veliferi Eidoræ ſcilicet, atq; Storæ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Arx Arnsburgum.

RANzouius DANIel non infima gloria ſtirpis,
Quæſiuit iuſtâ me ratione ſibi.
Scilicet ære ſuo ſibi me deuinxit & armis,
Quæ pro Danorum Rege potente tulit,
Cùm Suecus inferret bellum, Daniamq́ʒ feracē
Sumere pacificâ cogeret arma manu.
Et quia Ranzouius, conflictu Martis in iſto
Ictus tormento, fata ſuprema tulit.
Nunc ego ſum PETro fratri ſubiecta, ſepulti
Hæres legitimus qui Danielis erat.

Inſcriptio Curiæ Gerhardi Ranzouij Canonici Bremenſis, ibidem exſtructæ.

Tempore cùm longo domus hæc collapſa fuiſſet,
Orbaq́ʒ iam cuncto penè nitore foret. (dus,
Sūptibus hanc proprijs voluit reparare GERhar-
Qui, de Ranzoo ſtemmate nomen habet.
Eſſet vt hoſpitij ſedes ſibi grata, ſuisq́ʒ
Qui cupiunt vrbis commoditate frui.

Vrbs Hamburga.

Vrbs iacet indigenæ Stormarſo Saxonis agro,
Hìc vbi transverſo vertex Aquilonius axe
Quinqʒ ab humo decies & partes quatuor exſtat,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

HAMBVRGVM, ſyluâ cui notum nomen ab Hamâ,
Inter Billa tuos, & olorifer Alſtria ductus:
Vrbs antiqua, potens, quâ non clarior vlla
Nomine per, quotquot Germanus nauigat, vndas:
Namq́ue ſuæ matrix terræ, et velut horrea circum
Regnantis Cereris, promiq́ue penaria condi,
Per varias gentes, per regna, per oppida, fruges
Nauibus exportat procul, importatq́ue viciſſim
Omnigenas merces, & magni ponderis aurum
Albidos auſpicijs, qui ſecto interluit amni
Mœnia vicatim, ſenisq́ue reciprocus horis
Vicina occidui petit & fugit oſtia Ponti.
Quid verò terra et muris commercia in ipſis
Mille? quid artifices? quid propugnacula, foſſas?
Turres, templa, ſcholas? quid tecta fauentia mor-
Aut ſenio affectos inopes? quid nobile veræ (bis,
Relligionis opus? quid leges, munia patrum?
Quid populi mores? quid zythi commoda dicam
Nectarej, & victus? digniſſima ſingula multis
Laudibus, hæc multas cuperet ſi chartula laudes.
Pro re pauca loquar, dotata hæc cœlitus vrbs eſt,
Quidqd enim eſt horũ, Deus ordinis autor in illã
Contulit, & conſeruat adhuc ducente ſequaces
Iuris in obſequium ciues ſapiente ſenatu.

Gau-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Gaude ergo Hāburgū nullâ minor vrbe per
Pax, pietas, leges, libertas, optima dona, (orbē,
Te non deficient, Chriſto duce & auſpice Chriſto.

C. S. H.

Vrbs Chilonium.

Chilonium, Holſatiæ non infima gloria terræ,
A cuneo nomen, quo vocitatur, habet.
Quacunq; aſpicias vrbem, fluitare videtur,
Eſt etenim liquidis vndiq; diues aquis.
Principis hæc etiam bene ſtructā continet arcem,
Structuris quæ ſe monſtrat vbiq; nouis.
Et quia nobilium turma hic numeroſa quotannis
Confluit, Holſatiæ dicitur eſſe caput.
Et portu gaudet vectandis mercibus apto,
Haud parua vtilitas ciuibus vnde venit.
Cum Sueco Danus, cum Germanoq; Liuonus,
Currere ad hanc vrbem per mare naue poteſt.

Vrbs Flensburgum.

Me Fleno ſtruxit vicino in littore ponti,
Nota ſatis non eſt cuius origo viri.
Ante fui ſedes horum, qui fallere piſces
Norunt, nunc domibus floreo magnificis.
Aptior haud vrbs eſt mutandis mercibus vlla,
Prædita ſum portus commoditate boni.

Arx mihi perpulcra eſt, ſunt tēpla decore ſuperba,
Regibus & Ducibus ſunt data iura mihi.
Nunc me iure regit pariter FRIDERICVS *& arcem,*
In Daniæ regno qui modo ſceptra tenet.

Vrbs Rensburgum.

Vrbem quā ſpectas hæc REINholdsburga *vocatur,*
Eidora eſt fluuius, qui prope voluit aquas.
Altis munita eſt foſſis, munitaq́; vallo,
Limes & Holſatici, Daniaciq́; ſoli.
Indidit huic vrbi nomen Reinholdus, & arci,
Quas nunc Danorum Rex FRIDERICus *habet.*

Vrbs Haderslebia.

A duce Waldmaro primùm HADERSLEBIA *nomē,*
Iutia cui quondam paruit, vrbis habet.
Arx hîc ſtructa fuit vicino in colle, IOANNES
Quam dux illuſtris diruit Holſatiæ.
Diruit, ac arcem vicino in littore cœpit
Sumptibus haud paruis ædificare nouam.
HANSBVRGVM *dicunt: ſimul vt cum nomine notū,*
Arcis quis fuerit conditor, eſſe queat.
Struxit in hoc templū ſpecioſum marmore & au-(ro,
Sincero verbi motus amore Dei.
At nunc iure tenet FRIDERICVS *id omne* SECVNDVS
Rex Daniæ, cuius fama perennis erit.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Et quia Dux moriens multa imperfecta reliquit,
Rex hæres, opibus perficit iſta ſuis.
Ædis præterea Cathedralis in vrbe videtur,
In quâ RVMPOLDI ſunt monumenta Ducis.
Gymnaſiū quoq; dux magnâ cum laude Ioannes
Exſtruxit, curam relligionis habens.
Attribuit reditus opulento principe dignos,
Nam ſtudia in pretio duxit habenda ſibi.
Inſuper & tutum maris Haderslebia portum,
Fœcundos agros, paſcua læta tenet.

Vrbs Sleſuuiga.

Planities inter Scotos ſpectatur & Anglos,
Quæ licet exigua eſt, æquora bina ſecat.
Et Cherſonneſi Cimbrorum dicitur æſtus,
Non procul à Threnâ flumine velifero.
Cingitur hic iſthmus vallo, vallumq; vocatur
Danorum, ſtruxit quod Godefridus opus.
Sleſuuigam porrò nos illam dicimus, inde
Quod Slyæ ad curuum eſt ædificata ſinum.
Ampla fuit quondam, portuq; excepit amico
Omnigenas merces, quas maris vnda vehit.
Res ea decreuit, ſic vt non amplius vrbis,
Ceu prius, eximiæ nomen habere queat.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

» *Sic variat ſortem, ſic verſat Iuppiter vrnam,*
» *Vrbs vna emoritur, quando alia exoritur.*

Vrbs Itzehoa.

Bellingo Duce Saxoniæ munita Ludero
Sum, quando Cæſar Tertius Otto fuit.
Meq; mei ciues defenſauêre potenter,
Vandaliâ Holſaticas depopulante domos.
A VVoldmaro porrò ſum victa Secundo,
Qui tenuit forti Danica ſceptra manu.
Prata mihi et ſyluas Quartus donauit Adolphus,
Et ius conceſſit municipale ſimul.
Quodq; Monaſterium cernis, cum laude Gerhar
Filius ipſius condidit ære graui. (dus
In quo cum reliquis poſt vltima fata quieſcit,
Exſpectans reditum, Chriſte benigne, tuum.

Vrbs Crempa.

Vrbs ego Cimbrigenæ non infima gloria terræ,
Velifero Crempâ flumine, Crempa *vocor.*
Quod ſimul in Storā reſonans ſe iactat et Albim,
Me mediâ, curſu præpete, parte ſecans.
Municipale meis ius ac inſignia ceſſit
Ciuibus, Holſatiæ Stormariæq; Comes.
A Quarto celebris genitore Gerhardus Adolpho,
Alter & iſtius nominis ipſe Comes.

Cum

Cum vallo foſſas, & propugnacula ſtruxit
Auratus ſummâ laude vehendus eques.
Ianus Ranzouius, bello flagrante Lubecâ,
Munitam ſatis vt dicere iure queas.
Rure mei viuunt ciues, ac merce paluſtri,
Quòd ſum fœcundis perbenè ſtructa locis.
Porrò Fridrico iam ſum ſubiecta Secundo,
Qui Daniæ Rex, & Dux ſimul Holſatiæ eſt.

Vrbs Tundera.

Exiguo quamvis ſpatio comprenſa ſit, omni
Non tamen omnino, TVNdera, *laude caret.*
Nam pulcrè ſtructas hæc in ſe continet ædes,
Annua cultori datq́ alimenta ſuo.
Fertilis hic primùm ſeges eſt in pinguibus aruis,
Prataq́ graminibus luxuriare ſolent.
Huc ſimul Heſperium ſua brachia porrigit æquor,
Excurſu portum conſtituitq́ ſuo.
Per quem nauiculis merces portantibus itur,
Vt mercaturam ciuis habere queat.
Nauibus hunc Anglus non rarò Belga, Scotusq́
Innumeris portum mercibus ingreditur.
Effigies igitur tua ſunt inſignia nauis,
Hoc vti veteri, Tundera, more ſoles.

Arx muris, vallo, nec non circumdata foſſâ,
Vicino Ducis eſt ædificata loco.
Nobilium quoq; finitimæ paulumq; remotæ
Sunt arces aliquot, Tundera pulcra, tibi.
Nec fœcunda tuis á finibus ora receſſit
Longius, à priſcis Anglia dicta viris.
Creditur hinc Anglos olim migraſſe, ſinumq;
Mutauiſſe ſolum, quâ ratione latet.
Hæc ſunt, quêis merito tu commendabilis eſſe
Verſibus in paucis, Tundera parua, potes.

Vrbs Ekeleforda.

Creditur à paruo nomen traxiſſe Sciuro,
Salſi diues aquis Ekeleforda *maris.*
Eceleforda tamen dicendum rectius eſſet,
Antiqua oppiduli ceu monimenta docent.
Nominis eiuſdem fuit hìc arx tempore priſco,
Aſt ea nunc bello diruta tota iacet.
Ad centum paſſus circumfluit æquor Eoum
Oppidulo, portum conſtituitq; bonum.
Ex quo fit tutus varias tranſcurſus in oras,
Si quem mercandi functio grata iuuat.
Suntq; duæ oppidulo portæ, ſub luce viator
Solari, per quas ire redire poteſt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Ligneus hic pons eſt, idemq́ oblongus eunti,
Mons quidam excelſus non procul inde iacet.
In quo deſtructæ ſunt arcis lucida ſigna,
Eſtq́ locus liquidis vndiq́ cinctus aquis.
Nec non oppidulis eſt annumeranda vetuſtis
Eceleforda, ſui neſcia principij.
Ignoratur enim quis fundator & author,
Oppidulum certè pervetus eſſe liquet.
Hic quos mireris capiuntur in æquore piſces,
Longi tres vlnas ſcilicet, atq́ decem.
Hic quoq́ nobilium ſedes ſpectare licebit,
Quæ ſunt oppiduli non mediocre decus.
Nam toties paſſa eſt flammâ crepitante ruinam,
Ac amiſit opes Eceleforda ſuas.
Sunt hic in pretio mediocri cuncta, nequitq́
Incola de durâ conditione queri.
Hic multis victum cereuiſia cocta miniſtrat,
Nomine in Holſato ſat benè nota ſolo.

Vrbs Huſenum.

Huſenum *illuſtris pars eſt quotacunq́ Ducatus,*
Qui Sleſuuicenſi nomine nomen habet.
Holſatiæq́ Duci iamdudum paret ADOLPHO,
A quo iuris habet principe, quidquid habet.

 Nam

Nam licet egregio ſit felix incola portu
Huſenſis, tutò ſoluere vt inde queat.
Mercibus atq; ſuis Hollandos poſsit, & Anglos
Viſere, & externas inde referre domum.
Et licet haud cedat Flensburgo, quò ſua crebrò
Transportare ſolet, vendere quæ ſtatuit.
Ritè per Heſperium queat et mare currere, nec nō
Longius amotos viſere poſsit agros.
Non huc vſque tamen ius municipale valebat,
Quamvis optaret ſæpe parare ſibi.
Non ædes muro, foſsis, vallone licebat
Cingere, ne contra ſumeret arma Ducem.
Nec ſe Dithmarſis adiungeret, effera quorum
Vita, eheu, belli fax furioſa fuit.
His verò victis eſt exoratus Adolphus,
Et ius Huſeno Municipale dedit.
Illic & magnis exſtruxit ſumptibus arcem,
Quâ vix his ipſis pulcrior vlla locis.

Berga Norvvegiæ.

Norvvegiæ regno ſubiecta eſt BERGA potenti,
Vrbs mercaturâ ſat benè nota ſuâ.
Vrbibus hæc aliis Hanſæ ſe fœdere iunxit,
Non contemnendum quas decus inter habet.
Nec, quòd inacceſsos eſt inter condita montes,
Temporibus priſcis Berga vocata fuit:
Sed quòd veliferis ſtatio eſt iucunda carinis,
Eripit & merces naufragio ipſa graues.

Aula

Aula depicta

Ex Luciani περὶ τῶν μισθοσυνόντων adumbratione, proſopopæis & verſibus ab Hen: Ranz:

PAlatium in faſtigio montis abrupto ſitum eſt, veſtibulo inaurato, lubrico & præcipiti aditu. In interiori parte domus OPVLENtia ſedet, tota, vti apparet, aurea, deſiderabilis, & ſui amore inflammans intuentes. Porrò amatorem aulæ ſtupeſcentem, & aurum oculis deuorantem SPES verſicolor introducit; recentem aulicum excipiunt duæ mulieres FRAVS & SERVITVS: Hæc LABORI per manus tradit: illa confectum & morbidum ſenectæ committit. Poſt contumelia agit ad deſperationem. Ex hinc ſpes auolans euaneſcit. Tum verò miſer extruditur non per aureas quas ingreſſus erat fores, ſed per poſticum quoddam tenebroſum & occultum, pallens, tremulus, ventriculoſus, annis panniſq; obſitus. Deniq; eiecto occurit POENITVdo. Poſtremò tot modis confectum & iam trepidum, incuruum, in ipſo contumeliæ dolore ſagittâ interemptum, MORS optatiſſima ſola fœderis tenax præcipitat in egeſtam ſcrobem.

Emblema de Aula.

Mœnia, quæ ſummo ſpectant de vertice montis
Sydera, dic quod nam nomen & omen habent?
AVLAM Roma vocat, ſedes Regumq; Ducumq;
Luxu, diuitijs, ambitione potens. (eſt,
Lubrica mortalis vitæ & ſinuoſa palæſtra,
Excipiens prauos non minus atq; bonos.
Cur iuuenis, lauri reſidens viridantis in vmbrâ
Triſtia defixus lumina ſpectat humum?
Ille operum patiens mœſto ſub corde volutat,
Quam malit vitam, quod ſtudiumq; ſequi.
Ne trahat ignauam laſciua per otia vitam,
Molliaq; ætatis tempora ducat iners.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

SPES Dea cur niueâ iuueni ſtat proxima pallâ
  Commonſtrans digitis regia tecta ſuis?
Allicit incautas iuuenum Reſpublica mentes,
  Et ſplendor nimias qui comitatur opes.
Sed cur aſtat HONOR, Tyrio velatus amictu,
  Cui leuis ambroſio ſpirat odore coma?
„ Nominis & famæ cuncti fulgore trahuntur,
„   Ambitio multis exitiale malum eſt.
Cur FORTVNA aſtat lœto blandiſsima vultu?
„   Adiuuat audaces Sorſq; Deuſq; viros.
Ergo quiſquis amas vitam traducere in aulâ,
  Continget votis Aula petita tuis.
„ Fata hominum cedunt interdum proſpera cœptis,
„   Irrita nec ſemper fert pia vota Notus.
Quid de nocte ſtruunt BACchuſq;, CEReſq;, VE-
  Otia lethifero candida melle fouent. (nuſq;?
Hæc capiunt fluxâ iuuenum dulcedine mentes,
  Vt ſe regna Deos inter habere putent.
Interea luxu tranſactæ corpora noctes
  Attenuant, animis & vigor omnis abit.
Cur abiecta iacet PALLAS? cur aliger ille
  Hanc leuat & pictas non ſinit ante fores?
Nil animum formaſſe iuuat, pietate boniſq;
  Artibus, & mores addidiciſſe graues:
Si non eloquio polles, verſatile ſi non
  Affers ingenium multipliceſq; dolos.
At iuuenem excipiens auratâ compede vinctus,
  Dic cur regales ſtat LABOR ante fores?
Sit licet immenſo circumdatus Aulicus auro,
  Suſtinet immenſi grande laboris onus.
Succeſſuſq; dolens hominum, cur iuncta labori
  Squallida vipereo felle ſtat INVIDIA? Ne-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Nemo fuit, nec erit tam præſtans fortibus auſis,
Vt valeat morſus effugere Inuidiæ.
Vt comes eſt radios per Solis euntibus vmbra: „
Virtutem liuor ſic comitatur iners. „
Aulai in medio cur torua CALVMNIA picta eſt,
Et, quam præterea, cætera turba, vides?
Quò non ſacrilegæ penetrant mendacia linguæ,
Iactaq; ſub blandis ſcommata ſalſa iocis?
Nam quicunque ſuâ virtute emergere neſcit,
Obtrectare alijs, creſcat vt ipſe, ſolet.
Dic cur PERFIDIA aſsiſtit? quia tempore noſtro,
Sub blando eſt fidei nomine rara fides.
Peſsimus is certè eſt inimicus, quiſquis amicus
Creditus, occultâ ſubdolus arte nocet. „
Quid fallax mediâ vult ASSENTATIO in aulâ, „
Mollia caudatæ tegmina vulpis habens?
Quiſquis adulari, palpumq; obtrudere neſcit „
Blandius, hunc aulam non adijſſe velim. „
Nam paraſitus edax Regum dominatur in aulâ
Principibusq; placet dulcior ore Colax.
Semper adulator veſcens popularibus auris
Blandiloquus, domino quæ placuêre probat.
Cur iuuenem rurſus NEMESIS deturbat ab aulâ,
En quàm non magnis eijciens foribus?
Admonet hæc Nemeſis, ne quis nimis alta requirat:
Eſt aliquid paruam poſſe habitare caſam.
Multos aula viros ad ſummum euexit honorem, „
Aulaq; permultis attulit exitium. „
Ferre moram, moderari iram, contemnere riſum, „
Dura pati, cunctos aulica vita docet. „
Cur MORBVS pallens regali limine pulſum
Excipit, & tremulo tarda ſenecta pede?

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Debebant multi poſito benè fine malorum
  Viuere non vllo ſollicitante metu.
Quos vbi iam ſubeunt morbi, triſtisq; ſenectus,
  Deijcit extremo tramite cauſa leuis:
Deſpectiq; iacent, & dulcia limina ſæpe
  Eiecti mutant, exilioq; domos.
Nil fulſiſſe iuuat meritis inſignibus olim:
  Nil rerum molem ſuſtinuiſſe grauem.
At cur aſsiſtit tumulum propè noxia torquens
  Spicula, funeſtâ MORS violenta manu?
Fallit Spes & Honor, fallit Fortuna Laborq;,
  At Lacheſis certam ſeruat vbiq; fidem.
Rebus ab immodicis animum ſubducito ſemper:
„ Ante oculos vitæ ſit tibi meta tuæ.

IVDICIVM HENRICI Ranzouij de irâ Principum.

VIOLENTA res ira Principum, cui ſi incommodè reſiſtas, grauiores excitant tumultus. Equi quemadmodum feroces non vi, ſed popiſmate leniuntur. Et nautæ non pugnant aduerſus impotentem tempeſtatem: ſed vel quiete, vel obliquis curſibus vtentes, exſpectant cœlum commodius. Multis rebus medetur tempus, quas nullâ vi emendare poſſis. Res humanæ ſemper quidem fluctuant, ſed quoties incidit inſignis aut fatalis rerum mutatio, multi periclitantur, qui non cedunt turbini.

Idem verſibus Elegiacis.

Ira grauis Regum eſt, cui vi ſi fortè repugnes,
  Inſano turbant cuncta furore magis.
Vt ſonipes non vi, ſed victus ab arte domatur,
  Nauta nec in ventos irrita bella mouet.

Sed

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Sed fugit obliquis Borealia murmura velis,
　In tutâ tacitus vel ſtatione manet.
Multis ſæpe dies atq; ætas longa medetur, ››
　Quæ nullâ in melius vi retuliſſe queas. ››
Caſibus incertis mortalia cuncta rotantur, ››
　Præſentiq; horæ vix adhibenda fides. ››
Sed tamen ille ſapit, qui in tempore cedere nouit, ››
　Cum fatale Iouis fulmen ab arce cadit. ››
Perfer & obdura, noliq; reſiſtere fatis, ››
　Tempus erit tibi cùm proderit iſte dolor. ››
Diſcito fortunam placidè ſuperare ferendo, ››
　Atque animum ſortis ſpe melioris ale. ››
Suggeret ingenuas animos tolerantia vires: ››
　Vincere felices ſpes ratione docet. ››

ALIVD HEN. HVSAN.

Seruiui patriæ diuerſas miſſus in oras,
　Gratia dum cari ſalua manebat heri:
Obrutus aſsiduâ multorum mole laborum,
　Vt variè curas erogat aula ſuas.
Triſte ſed heu precium nactus ſub fine laborum,
　Expertusq; tuum mobilis aula fidem.
Qui mea fortè leges veſtigia deditus aulæ,
　Huc ades, exemplo diſce docende meo:
Fidere nec magnis, Ducibus nec Regibus, auſis,
　Ah miſer illorum quiſquis adorat opes:
Quippe voluntatis, fortunæ, denique vitæ
　Vnica quos certos non videt hora ſuæ.
Sunt homines, magniq; Duces Regesq; ſuperbi,
　Fallit in humanis ſpes ſita præſidijs.
Mobilis Euripo magis eſt humana voluntas,
　Semita fortunæ lubrica, vita fugax.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

» At ſi perpetuò conſtat diuina voluntas,
» Aeterno ſtabilis vita vigore manet.
» Finibus arctata eſt immenſa potentia nullis:
» Ergo ſit in ſolo ſpes tua fixa Deo.

Cautio aulica Doct. Huſani.

» *Qui controuerſâ de relligione, viriſq;*
» *Principibus loqueris, pauca loquare bene.*
» *Ne vox per iugulum redeat tibi, linguaq; magnū*
» *Attrahat incautâ futilitate malum.*
» *Ergo quòd eſſe vides in eis laudabile, lauda:*
» *Cætera, ſed tacitè, diſſimulare potes?*

Regula Aulica.

Mancipij quicunq; tui potes eſſe, caueto,
Ne te mancipio ſubiuget aula ſuo.
Si tamen aula tibi placet & cultura potentum,
Hæc præcepta memor mente reconde tuâ:
» *Prima timere Deum ſit lex, agere altera rectè,*
» *Tertia mercedem dum datur accipere.*
» *Quarta fauori adeò nunquam confidere herili,*
» *Huic ſimul vt credas corpus, opeſq; tuas.*

Ad aulicum dulci fortunâ ebrium.

» *Dum te Regis equi geſtant curruſq; citati,*
» *Per populoſq; ſono quadrupedante ruis,*
» *Quid ſis, quid fueris, quid poſſis eſſe moneris,*
» *Qualibet à currus circumeunte rotâ.*

Aſpice

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Aſpice quos abſis ſurſum vehit incita canthos, „
Hi verſo iam mox orbe teruntur humi. „
Talis vita hominum eſt, talis fortuna per aulas: „
Si ſapis, inſtabili fidere parce rotæ. „

De Curto Cane Ducis Iohannis
Megapolitani, H. Huſan.

Nare ſagax, animo præſtans, gratiſſimus aulæ,
Delitiæ Domini: gloria prima canum:
Diſreptus perijt malè cicure Curtus ab vrſo,
Colluſore diu quo prius vſus erat.
Magnorum quicunq; Ducum verſaris in aulâ, „
Cicuribus nimiùm fidere parce feris. „

De eodem Andreæ Mylij.

Nare ſagax, pedibusq; celer, ſed lumine læſus,
Deliciæ Domini Curtulus occubuit.
Sed quâ morte rogas? immundæ dentibus vrſæ,
Cum quâ ſæpe prius ludere viſus erat.
Non benè diſparibus concordat gratia rebus, „
Vt tutò poßis ludere, lude pari. „

Morus de Aula, quibus verſibus
quaſi exitium ſibi præſagijt.

Sic inter domitos ſine noxâ ſæpe leones
Luditur, ab noxæ non ſine ſæpe metu.

 Inſre-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Infremit incertâ crebra indignatio cauſſâ,
Et ſubitò mors eſt, qui modo ludus erat.

Conqueſtio canis, & applicatio
eiuſdem ad Aulicos.

Dum licuit, domini fidus cuſtosq́; comesq́;
Inter eram celeres gloria prima canes.
Quin etiam reliquos ſuperabam curſibus omnes,
Cum pede venabar non remorante feras.
Sed poſtquam ſenio confectus tardior eſſe
Incepi, & me omnis gratia deſeruit.
In contemptum abij, dominusq́; nihil memor acti
Olim ſeruitij, me quoq; deſeruit.
Inſuper ante diem fato mulctauit amaro,
Et percuſſori præmia larga dedit.
Sic quoq; dum vegeto ſua munia robore curat
Aulicus, in precio permanet ille ſuo.
Dumq́; vigor ſtudij, dum vires corporis adſunt,
Acceptus cunctis ille miniſter erit.
Sed miſer aſsidui ſi fractus mole laboris,
Se queritur ſenij debilitate premi,
Nec ſolitas ſolitâ ſelix res conficit arte,
Et putat hunc iſtis non magis eſſe parem:
Aulica decreſcit mox gratia: linquitur ille,
Mercedem emeriti percipit atq́; canis.

De Aula, H. Conradini.

Aula quid eſt? ſplendor mundi: faſtigia vitæ:
Res videt aula graues Marte, togâq; geri.
Aula quid eſt? labes mundi: faſtidia vitæ:
Sæpè malas etiam res videt aula geri.

Cura-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Curarum pelagus, vaga ſpes: via plena pericli:
Splendida damna: quies irrequieta: dolor.
Sæpius vtilius nihil eſt & clarius Aula:
Vtilis & clara eſt Aula: ſed ignis edax.
Si quis abeſt nimiùm: non percipit inde calorem,
Si quis adeſt propius, læditur igne ſtatim.
Nec propè, nec procul hinc ſit, qui vult carpere fru-
Tutior omnino eſt, ſi quis abeſſe poteſt. (ctu,

De aula, Peucerus.

Aula ſuis rapidos imitatur moribus ignes:
Errat ad hanc facilem qui putat eſſe viam.
Vrêris, propius ſi paulò acceſſeris: at mox
Frigidus algebis, ſi procul abſueris.
Si medium teneas, calidi ſplendoris ab aulâ
Quæ ſatis eſt, nunquam copia deſuerit.
Ergo frequens aulæ caue ne ſis hoſpes: eandem
Nec fugias, felix ſi cupis eſſe diu.

Antonius Cautius.

Vicinum torret, longinquum non iuuat ignis:
Sic neutro potis eſt Aula iuuare modo.
Ni nimiùm ſemotus eris, nimiumùe propinquus,
Vtilis ignis erit: proderit Aula Ducum.

Aliter.

Aula vtenda datur prudentibus, ignis ad inſtar:
Quæ propè nec nimis eſt, nec procul, aula iuuat.

In ean-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

In eandem ſententiam
Henricus Ranzouius.

Aulica vita, genus vitæ eſt, quod ſplendet, & eſſe
    Creditur à multis de meliore notâ.
Reclamant alij, qui, quàm ſit plena timoris
    Aulica vita, ſuo iam didicere malo.
Gratia nam Regum magno quærenda labore,
    Et varijs curis eſt redimenda tibi.
Nec tamen eſt ſtabilis, ſed lubrica, falſa, caduca,
    Semper & in magno te facit eſſe metu.
Nam fumus tenues velut euaneſcit in auras,
    Et citò bulla vagi fitq́ peritq́ maris.
Sic quoq́ res fauor eſt magnorum euanida rerum,
    Cùm minimè ſperas, auolat atq́ perit.
Momentoq́ licet non acquiratur in vno,
    Sed conſtet magno ſæpè labore tibi.
Momento penitus tamen hìc extinguitur vno
    Imprimis cum tu dixeris: Aula vale.
Tum tibi præteriti reſtat non vlla laboris
    Gratia, ſed ſæuum fulmen ab arce venit.
Tumq́ tuam cingunt vel mille pericula vitam,
    Ac in ſollicito cogeris eſſe metu.
Hinc fit, præluſtri velit vt quis viuere in aulâ,
    Suauius eſſe nihil, ſplendidiuſué putans.
Et tamen expertus vitæ genus oderit illud,
    Vitandum cunctis nil magis eſſe putans.
Aula quid eſt igitur, niſi res quæ ſplendida cùm ſit,
    Cultori tamen eſt tota moleſta ſuo:
Tempore nam veluti brumæ, cum ſtiria tecto
    Pendet, & eſt acri terra peruſta gelu:

Tum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Tum ſi quis fuerit calido ſemotus ab igni
Algendo tepidum quærit vbique fo.um,
Idem ſi propius flammas acceſſerit ignis
Vritur, & damnum læſus ab igne capit.
Sic quoque fit claris Aulai ſæpe miniſtris,
Quos externa rei fallere larua poteſt.
Eſſe putant miſerum Regum non viuere in aulis,
Cùm poſsint lautâ viuere ſorte ſibi.
Aſt aulæ fructus vbi guſtauêre moleſtos,
Eſſe bonum perhibent viuere poſſe ſibi.

Aliud de Aula.

Dulcis inexperto res aulica vita putatur,
Experto contra triſtis amaricies.
Vtri credendum? res eſt tutiſsima, doctis
Credere, & alterius rem didiciſſe malo.

Aliud.

Vtilius quò quis malè gratæ ſeruijt aulæ:
Expoſitus damnis hoc magis eſſe ſolet.
Præterit obſcuram virulenta calumnia turbam, „
Quiq́; magis proſunt, hos magis illa grauat. „

Aliud.

Si ſimulare potes benè diſsimulanda, viciſsim „
Diſsimulare etiam ſi ſimulanda potes: „
Aulicus es præſtans, nec te præſtantior alter „
Eſſe poteſt, ſummam totius artis habes. „

Aliud.

Magnorum ingentem ſpem pluribus aula bono-
Dum facit, incautos allicit illa viros. (rum
Allectos longo blandè quoq; tempore lactat,
Suſpenſos animis ſollicitosq; tenens.
Sed grauium tandem ſero ſub fine laborum
Fruſtratos, probris afficit, atq; fugat.
Exempla hiſtoriæ veteresq; nouæq; recenſent,
Et ſatis illorum quælibet aula dedit.

Aliud.

" *Tutius in caulâ, blandâ quàm viuitur aulâ:*
" *Aulâ ſecurus, qui caret, ille ſapit.*

Aulicus ſenex.

Contriui miſerè miſer tot annos
Guſtando mala, gratias agendo.
Sperando, ingenueq; ſeruiendo,
Tantorum mihi præmium laborum
Sunt ſerò ſapere atque pœnitere.
Aula vale, non me tua ſors iuuat amplius Aula,
Mors mea: quos nimiùm diligis, ipſa necas.

In vitam aulicam.

Qui trahere infelix ſpecioſo in carcere vitam,
Cunctaq; dura pati vult ſponte, moretur in aulâ.
Qui ſeruis ſeruire, moram qui ferre recuſat,
Seq; irridendum præbere, recedat ab aulâ.
Spemq; metumq; inter dubius qui viuere non vult,
Omnia

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Omnia qui neſcit ſimulare, recedat ab aulâ.
Qui verè eſſe pius, qui ſobrius eſſe laborat,
Quiq; valere diu, nocituram deſerat aulam.
Aula locus fortuna ſuos vbi lubrica luſus
Ludit, & exaltat nunc hos nunc deijcit illos,
Aula mare eſt, quo non aliud furioſius vllum.
Aula fera eſt capitum multorum bellua, ſeruos
Peſſundans plerumq; ſuos: O terq; quaterq;
Infelix, fatuâ quicunque ſeneſcit in aulâ.

Aliud.

Splendidius nihil eſt aulâ, & cultoribus aulæ,
His quibus vrbanis contigit eſſe locis.
Triſtius at nihil eſt aulâ & cultoribus aulæ,
His qui regales incoluêre domus.
Externam ſpectes ſi laruam ſplendida res eſt
Aula, nec à paucis quæritur ipſa viris.
Aurea quos torques iuuat, ac hyacinthina veſtis,
Quique ſalutari numina magna volunt.
Hic oculos hominum ſplendor perſtringit, vt omnes
Hoc vitæ adfectent nocte dieq; genus.
Longè aliud ſentit, Regum qui vixit in aulâ,
Cui velut experto maior habenda fides.
Is genus hoc odit vitæ cane peius & angue,
Et metuit veluti læſus ab igne puer.
Nam fauor inſtabilis Regum eſt, mutatur in horas,
Et citius quàm fit (tu mihi crede) perit.
Euripus abſorbet nunc, & nunc euomit vndas:
Sic quoque magnatum dicitur eſſe fauor.
Eleuat atque premit, bona dat terreſtria & aufert,
Iam ridet, toruùm iam videt atque furit.

Splendentisq; velut lunæ variatur imago,
  Et tandem nullo cernitur eſſe loco.
Gratia ſic Regum momento extinguitur vno,
  Et leuis eſt ratio, qua reus eſſe queas.
„ Dictio ſæpe mouet magnatibus vnica bilem,
„ Et tibi fit magni fons & origo mali.
Si mihi non credis, Salomoni credito Regi,
  Conſilium ſuaſor qui tibi tale dedit.
Cœnandum fuerit tibi ſi cum Principe, fili
  Frenando linguam mox cohibeto tuam.
Et cultrum iugulo ſupponito, ſi tibi vitam
  Expetis, & placitos quæris habere dies.
Finge bonum Regem, tamen vnica regnat in aulis
  Beſtia cordatis inſidioſa viris.
Quâ nec Tiſiphone, nec Alecto, aut vlla Megæra,
  Si rabiem ſpectes, tetrior eſſe poteſt.
Hæc quoq; virtuti laudem concedere neſcit
  Peſsima, ſi nomen quæritur Inuidia eſt.
Hæc ſequitur benefacta viri, ſed dente canino,
  Nigra ſolet paſsim corpus vt vmbra ſequi.
Exemplum præbet tibi Belliſarius heros,
  Qui belli primùm dux fuit eximius.
Et tandem in triuijs exegit duriter annos
  Cœcus, & exutus poſt benefacta bonis.
Ergo quid aula? grauis libertas, dulce venenum,
  Anxietas animi ſplendida, dura quies.
Hæc aulæ facies natiua eſt, deſipit ille
  Si quis, cùm poſsit, non fugit illud onus.
Aulâ exi, moneo, nihil inconſtantius aulâ,
  Et Regum ſalſus dicitur eſſe cibus.
Aſt honor eſt, aurum nō eſt, quòd ſplendet vt aurum,
  Hic honor eſt onus, & denique dulce malum.

De

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

De vita aulica H. R.

Aulica vita licet multis ſit ſplendida pompis,
  Non tamen eſt felix vita putanda diu:
Nam ſedes Stygij eſt turpiſsima dæmonis aula,
  Aulicus hunc etiam non bonus ipſe refert.
Non etenim cultus diuini numinis vllus
  Eſt ibi, ſed faſtu pectora cæca tument.
Crimen & inuidiæ ſemper dominatur in aulis,
  Omnis ibi pietas exſulat, atq; fides.
Nec ſatis eſt tutum domino ſeruire potenti,
  Qui ſtricto offenſus vindicat enſe ſuos.
Sæpè ibi per ſortem multi tolluntur in altum,
  Continuò lapſu qui grauiore ruunt.
Non ſecus atque rotæ pars infima tendit in altum,
  Hæſerat obſceno quæ modo fixa luto.
Perq; vices rurſum, quæ pars verſatur in altum,
  Depreſſa obſceno mergitur inde luto:
Fluctuat aula velut tumidum mare portubus orbum,
  Mergitur in cuius naufraga puppis aquâ.
Inuiſusq; ſtatim domino, cûm debita longi
  Seruitij tandem præmia poſcis, eris.
Si tamen interdum ſectari cogeris aulæ
  Limina, præcepti ſis memor vſque mei.
Scilicet ardenti dominis vtaris vt igni,
  Quem meritò dominis aſsimulare licet.
Si quis enim calidum nimiùm prope frigidus ignem
  Accedit, calido læditur igne citò.
Si quis at abfuerit nimiùm procul inde remotus
  Alget, & inde parum commoditatis habet.
Sic etiam domino qui ſemper inhæret eidem,
  Huic erit inuiſus, cui modo carus erat.

Si quis at interdum felici ſidere præſens
    Adfuerit, ſed mox rurſus abeſſe ſtudet,
Crede mihi multò reliquis erit ipſe miniſtris
    Gratior, atq; etiam præmia plura feret.
Ad nutum domini ſemper componito vultum,
    Ne grauis ipſius te premat ira diu.
Si te proſequitur forſan Rex ipſe fauore,
    Tunc tibi crede mihi, cætera turba fauet.
Lubrica ſed ſimul ac mutatur gratia regis,
    Nemo tuam cauſſam, qui tueatur, erit.
Quantò deterior quisq; eſt, ac vilior aulæ
    Tantò maiori debet honore coli.
Multa ibi, quæ non ſunt, tacitè ſimulare neceſse eſt,
    Atq; eadem rurſus diſsimulare decet.
Hæc præcepta tibi non aſpernanda relinquo,
    Horum vt ſis, felix ſi cupis eſſe, memor.

De Aula.

Splendida, qui dicit, magnum patet aula per orbem,
    Meq; tenet, multos quæ ſimul aula tenet.
Me decor, & mirè comitatur gratia plauſu,
    In terris mihi nunc credo fauere Deos.
Quæ cupis iſta tenes, huic experientia reddit:
    Tu bellè hæc dicis: cætera quæſo vide.
Luxuries, epulæ, nugæ, conuicia, rixæ,
    Ebrietas, liuor, culpa, libido, ſtupor:
Cuncta tuos, quos nunc dicis, comitantur honores:
    Et nihil eſt, ſimul hâc quòd modò laude vacet.
Gratia magna licet: tamen hæc virtute carebit,
    Cunctaq; ſunt, quæ tu colligis, aura, nihil.

In appellationem aulici, Epig: Petri Lindebergij.

Quæſitum ſæpè eſt à multis, AVLICVS vnde
Deductum poſsit nomen habere ſuum.
Nonnulli à Græco cupiunt, quòd ſit λύκος αὐτὶς,
Hoc eſt carniuoris par feritate lupis.
Nugæ: Vox Latia eſt, & dicitur Aulicus, aulas
Regum quòd ſummâ ſedulitate colat.

Aliud.

Qui vult laudari à Dominis, carusq; vocari, „
Diſcat adulari, nam tales ſunt modò cari. „

Aliud.

Conturbare caue, non eſt placare ſuaue, „
Infamare caue, nam reuocare graue. „

Declinatio ſcamni.

In quendam aulicum ſcamnicubum, præferentem ſcamnum lecto.

Tune premas ſcamnum vel te magis, Aulice, *SCAMNVM*,
Scire aueo: ſcio, te premit inclementia *SCAMNI*,
Atq; à te premitur miſerè, ah valedicito *SCAMNO*,
Et duris durũm perdurum linquito *SCAMNVM*.
O quantum magnum damnum das futile *SCAMNVM*,
Cui placet in rigido ſtolidè requieſcere *SCAMNO*.
SCAMNA odioſa viris ſunt, ſunt odioſa iuuentæ
Scamnum *SCAMNORVM* flectenti podice nudo.
Nulla ſalus *SCAMNIS*, lectum te poſcimus omnes,
SCAMNA premant aſinina aſini, vilesq; coloni.
Queis lecto recubare negatum. ô *SCAMNA* valete,
Tuq; tibi à duris caue poſthac Aulice *SCAMNIS*.
Sic poteris verè venerabilis Aulicus eſſe.

Pet: Lindeb:

Enco-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Encomia venationis.

Laudibus eximiis ars eſt decoranda Dianæ,
Si non exſuperet cum feritate modum.
Reddit enim timidos proceres ad prælia fortes,
Anxia lætificans corda dolore graui.
Mollitiem pellit, ſæuiq; Cupidinis arcus,
Languida iucundo membra labore leuat.
Sternit apros, ceruosq; premit, qui damna colonis
Triſtia dant rudibus, dum malè farra terunt.
Suppeditatq; dapes, nigræq; alimenta culinæ,
Pellibus hirſutis corpora nuda tegit.
Ergò venandi, ne tu contemne laborem;
Hic tibi quandoquidem commoda dicta feret.

Aliud.

Si Spartam, Chriſti quæ munere contigit, ornes,
Et facias purâ conficienda fide.
Nunc leporem catulo, quid obeſt, excire ſagaci,
Nunc in frondoſo tendere rete iugo.
Ardua nunc in apro venabula condere diro,
Nunc vario ceruos exagitare metu?
Ipſe Deus generi dedit hæc animalia noſtro,
Quis tibi conceſſum ius prohibere poteſt.

Quid

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Quid, quòd ſollicitis arentia corpora curis
Lætificet, vires ſuſcitet atq; pigras?
Quid quòd militiæ ſpecies ſit magna tremendæ,
Horret ſi quis apros, horret & ille viros.
Quid quòd Oreſtææ radiantia tela Dianæ
Excutiant arcus, ſæue Cupido, tuos.
Præterea nigræ quòd fert alimenta culinæ?
Nudaq; detractâ corpora pelle tegit?
Hactenus Exiguis Immenſa Negotia Rithmis
Explico, Ieiunis Cantoq; Vaſta Sonis.
Reſtringas Autem Nimium Temnasue Sequen-
Occino, Venator Ius Violare Solet. (da

Diſceptatio Veneris, Iunonis, & Dianæ venationis Deæ, de præſtantiâ, arbitro Apolline.

Margaridum niueam nectens Eris atra coronã,
Quæ minus ô Diuæ, noxia, tollat, ait.
Tum Iuno: Paridis dirimantur iurgia voce,
Num Venus hoc etiam iudice ſerta feret?
Phœbus ad hæc: animos Iuno, ſed corpora Cypris
Corrumpit: virgo hæc ambo Diana fouet.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Eiuſdem.

Hoc ſtudium patribus Cultũ quoq; teſte probatuR
Ebrei vatis Relligione ſacrA
Nomine Eſau venãdi Inſignis laude qd? an noN
Robuſtus Nimrod Sic quoq; clarus eraT.
Infeſtus ſi non ſis Triſti clade coloniS
Cur refugis ſtudium? Iure fruare tuO.
Venari quisquis Non gaudes zoile, luxV
Sis mollis, licitum eſt Aut piger vſq; ſitV.

Alterius.

Digna viro forti res eſt venatio, cladem
Dum nullam, vt doleat ſubditus, inde capit.
Cenſuit hoc Cyrus, contra ſi ſentiat alter,
Deſidiâ ignauus torpeat ille ſuâ.

Aliud.

Nobile ſi non eſt ſtudium venatio, quare
Hanc ſemper magni tam coluêre viri.
Allicit egregias varia oblectatio mentes,
" *Deſidiam & luxum deſidioſus amat.*

Querimonia leporis Rithmica.

Fleuit lepus paruulus,
Clamans altis vocibus,
Quid feci hominibus
Quòd me quærunt canibus?

Aper-

Apertis oculis dormio,
Parum iuuat id quòd video
Quid feci hominibus
Quòd me exagitant canibus:
Longas aures habeo,
Nec prodeſt quòd audio,
Quid feci hominibus
Quòd me vexant canibus?
Breues pedes habeo,
Curſu velox abeo,
Quid prodeſt? ſequuntur homines
Et canes incitant celeres.
Paruus ſum & placidus,
Et nemini noxius,
Quid feci hominibus,
Quòd me indagant canibus?
An in hortos quòd irruo,
Olusq́ quòd comedo,
Nonnunquam & tenuem,
Quòd proculco ſegetem:
Hanc licet iuſtam ſcilicet,
Cauſſam putat quilibet,
Vt me canibus agitet,
In caſsibus lancinet.
At quid non atrocius,
Quid non & damnoſius,
Lupus facit rabidus,
Et ſus ualens dentibus.
Hos rarus proſequitur,
De me præda petitur,
In me canes aluntur,
Et retia nectuntur.

Adde

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Adde, dum me canibus,
   Sectantur velocibus,
   Sæpè ſic proterunt ſegetes
   Quòd centum nequeunt lepores.
Ego petor indies,
   Mihi nunquam eſt quies,
   Quid ô quid feci hominibus,
   Quòd me lacerant canibus?
Pellis eſt ignobilis,
   Ad nullam rem vtilis,
   Quid feci hominibus,
   Quòd me agunt canibus?
At caro mea dulcis,
   Et quæ ſapiat multis,
   Hæc eſt, hæc cauſa hominibus,
   Quòd me inſectantur canibus?
Poſtquam vident me fugam capere,
   Hiſce, hiſce, ab omni latere
   Inclamant: quæ illis eſt maxima
   Voluptas, mihi mors eſt pallida.
Canes vbi tenent me,
   Dentibus laniant me,
   Lætor, ſi effugio,
   Si non, malum aufero.
Captus in aulam deferor,
   Cum gaudio excipior,
   Veru infixus torreor,
   Inde in menſam collocor.
Lætis animis me comedunt,
   Vinoq; dulci ſe proluunt,
   Quid eſt, quòd feci hominibus,
   Quòd me perſequuntur canibus.   Co-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Corollarij loco libuit adijcere ſalinum auratum, quod idem Henricus Ranzouius, Chriſtiano IIII. Regi Daniæ moderno, Friderici II. filio (Anno Domini 1577, Aprilis 12, horâ 4 poſt meridiem nato) cùm Fideiuſſor in Baptiſmo eiuſdem adhiberetur, hâc inſcriptione dedit.

Deus trinus & vnus, largiatur huic Regio Nato, abaui ſui Chriſtiani felicitatem & fortunam: Proaui Friderici I. manſuetudinem & beneuolentiam: Aui Chriſtiani III. pietatem & clementiam: Friderici II. patris ſui magnanimitatem & prudentiam: ac horum Regum omnium ſuorum maiorum contra hoſtes ſuos glorioſas victorias. Hæ enim virtutes, ex tot Regibus & paterno Regio ſanguine, in illum defluxêre, talesq́ decent tot Regum prolem. Aliter ſenarijs conuerſum.

Qui trinus atque vnus Deus regit omnia,
Te clare Regum ſanguis, & flos Principum,
Qui fonte Chriſti in ſanguinem laueris puer;
Faciat Deus virtutibus clareſcere:
Abaui det hic fortunam amicam & gloriam,
Qui Chriſtianus nomine hoc Primus fuit:
Auiq; pietatem det & clementiam,
Qui Chriſtianus hoc Secundus nomine: (tiam
Patrisq́; magnum animum, et parem pruden-
Qui Fridericus hoc Secundus nomine eſt.
Donetq́; maiorum ſimul victorias,
Qui bellicoſâ hoſtes ſubegerunt manu:

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Fortes creantur fortibus: boni bonis:
Virtuſq́; Regia filios Regum decet.
Tu Chriſtiane nomen hoc abaui, ac aui,
Seruans, eris felix, bonus, fortis, pius.
Florere te cernat potens Septentrio.

Concluſio Henr. *Ran.*

" Quicquid in hoc vaſto mortalibus accidit orbe,
" Siue ſit hocce bonum, ſiue ſit hocce malum.
" Cœlitus hoc domino fit permittente ſupremo,
" Qui Deus eſt ſolus condita cuncta regens.
" Conſilioq́; Dei, quæ ſunt decreta potentis,
" Vllâ vitari non ratione queunt.
" Hinc quoq́;, cùm fatum magnas à numine vires
Accipiat, fato noſtra ſubeſſe ſcio,
Cuncta Deo parent, parent ſimul omnia fato,
Cum decreta Dei fata mouere putem.
Ergo mihi ſi quid fauſti vel ſi quid acerbi
Eueniat, placido pectore vtrumq́; feram.
Noui etenim (bonitas cum ſit Deus ipſa) quòd illud
Ad finem tandem ducet agetq́; bonum.
Cùm vel ab aſſuetis me ſic reuocare laboret
Criminibus, petulans ne, velut ante, ſiem,
Vel commiſſa patris ritu peccata benigni,
Sic mea caſtiget ne grauiora feram:
Vel quia vult alios noſtrâ quoq́; clade moneri,
Illos ne ſimilis poſt quoq́; pœna grauet.
Nec noua ſunt, quæ fata ferunt, nec mole pericli
Prudentum mentes terrificare queunt.

Sunt

Sunt etenim noſtri paſsi grauiora priores,
Antiquum eſt nobis , quod fuit hiſce nouum.
Et mihi ſi mortem minitentur fata propinquam,
Quâ nihil hîc nobis triſtius eſſe ſolet:
Fata voluntatis diuinæ nuncia , promptus
Sponte ſequar, vitæ eſt mors quia porta nouæ,
Fata ſequar nec erunt mea vota rebellia fatis,
Cum nil fata , Deus ni moderetur , agant.
Alme pater vitæ qui das primordia noſtræ,
Quicq; ſacro nobis numine ſemper ades:
Fac etiam vitæ felix ſit & exitus huius,
Vltima nec mortis ſit grauis hora mihi.

Errata typographica ſic corrige.

Folio 5. verſ. penult: pro Andronitis lege Andronis. folio 16. verſ. 8. pro numera lege munera. fol. 50. verſ. 21 pro collocati lege collocatus. fol. 60. verſ. vltimo inſere omiſſum verbum miſſa. folio 96. verſu primo pro ſtoret lege floret. folio 131. verſ. 6. pro varias lege varij. folio 134. verſu 3 inſere, eſt. folio 138. verſ. 8 pro VVoldmaro lege VVoldemaro. folio 141 verſ. 7 inſere, ſit. folio 152 verſu 11 pro rerum lege regum. Cætera beneuolus Lector pro ſolito candore corriget.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
LN bis 377 [45,-197 4°]